

20 Haziran 1986
20. Juni 1986
Nummer 85

15 GÜNLÜK GAZETE
Redakt.: Moltkestr. 45
4100 Duisburg 1
Tel: 0203/34 03 97
Tlx: 855705 inmed d

Türkiye Postası

F. ALMANYA: 2.50 DM
FRANSA: 7.- FF
BELÇİKA: 50.- BF
HOLLANDA: 3.- G
İNGİLTERE: 70 Pence
DANİMARKA: 10.- KRn
İSVEÇ: 8.- KRn
AVUSTURYA: 20 S
İSVİÇRE: 2.5 Sfr

Postvertriebsstück Gebühr bezahlt 1 H 13 19 D

Yıkık evlere sağlam raporu verdiler

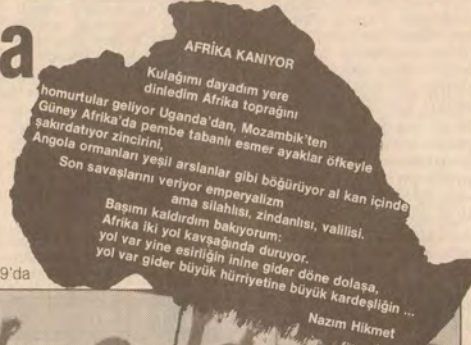
Mays ve haziran aylarında Güneydoğu'daki illerimizde ard arda birçok deprem oldu. Depremlerde büyük can kaybı olmamasına rağmen çilekeş köylü yine evinden yurdundan oldu. Evleri yıkılan

depremzedelere yuvalarını yeniden kurmak için yardım eli uzatılacağına Malatya'da olduğu gibi çadır bile verilmiyor. Üstüne üstlük onlara yardım için yurtiçi ve dışından gönderilen gıda maddeleri ve giyecekler ambarlardan kayboluyor.

Malatya ilimizde Sürgü barajının deprem nedeniyle çökme ihtimali üzerine Doğanşehir nahiyesine bağlı 17 köy boşaltıldı. Köylünün ekin toprakta kurudu. Tüm vaatlerin tersine halkın durumu perişan, ama yetkililer afet-

G. Afrika'da genel direniş

● Yazısı Sayfa 9'da

Türkiye Postası Gençlik Yarışması ödülleri 5 Temmuz'da dağıtlıyor

Türkiye Postası'nın 1985 Uluslararası Gençlik Yılı dolayısıyla açtığı Gençlik Yarışması'nda dereceye giren gençlere 5 Temmuz 1986 cumartesi günü yazı kurulu tarafından ödülleri verilecektir. **Hansaalle 90, Düsseldorf-Oberkassel** adresinde saat 18.00'de, yarışmacıların tanıtımı ve ödül dağıtımı ile başlayacak tören, küçük bir kültür programı ile sona erecektir.

Ödül törenine, jüri üyeleri de katılacaktır.

Köln'de okuma akşamı

Türkiye Öğretmenler Derneği Köln Volkshochschule'de 4 Temmuz cuması saat 19.00'da bir Okuma Akşamı düzenledi. Jüri üyelerimiz Dursun Akçam, Adnan Binyazar, Demir Özlü'nün katılacağı toplantıda sanatçıların yanı sıra örnekler

**Mannesmann
altın yılını
yaşarken
6500 işçi
isten**

5600 işçi işten çıkarılıyor

1985 yılını maliyeye gösterdiği 141 milyon mark kârla kapatan Mannesmann demir-çelik tekeli 1987 yılı sonuna kadar toplam 5600 işçiyi işten çıkaracağını açıkladı. Buna göre Düsseldorf Boru Tesisleri'nde 2500, Duisburg Huckingen'de 1560, Mülheim'da 1330, idari bölümlerden 380, paslanmaz çelik alanında 150 ve diğer bölümlerde 680 kişi çıkarılacak. Mannesmann 1970'den bu yana işçi sayısını yarıya düşürdü.

● Yazısı Sayfa 6'da

koy bulandı. Koyunun ekinin toprakta kısıldı. Tüm vaatlerin tersine halkın durumu perişan, ama yetkililer afetten bile çıkar umuyor.

● Yazısı Sayfa 4'de

Belçika ve Fransa'da yaygın grevler

GAP kimin?

BASININ manşetleri gündür GAP ile dolu. Özel hükümeti sarıslan konumunu pekiştirmek için Güneydoğu Anadolu projesine dört elle sarıldı. Bir yandan yoğun bir propaganda kampanyası sürerken öte yandan holdingler, Amerikan, Hollanda, Suudi Arabistan tekelleri önümüzdeki yıllarda sulamaya açılacak olan milyonlarca hektarlık alanda kendilerine yer kapmak için birbirleriyle boğuşuyorlar. Peki işçiler, emekçiler açısından bakarsak ne görüyoruz?

AKIÇKA söyleyelim: Halkımızın emeği ile yaratılan değerlerin silahlanmaya, tanklara, uçaklara yatırılmasına ülke-de üretim güçlerini geliştiren alanlara yatırılmasını her zaman tercih ederiz. Binlerce yıldır boşa akan nehirlerin enerjisini elektrikte çeviren barajlar, çorak topraklara su taşıyan kanallar, bozkuylan aşan elektrik hatları her bilinçli işçi gibi bizi de heyecanlandırıyor.

NE var ki barajlara, elektrik santrallerine, uzayıp giden sulama kanallarına duyduğumuz sempati şu gerçeği unutturmuyor: Yurdumuzda bir avuç holdingin, tekeli kapitalistlerin kayıtsız-şartsız egemenliği sürdüğüne ne GAP, ne de herhangi başka bir proje emekçi halkı insanca hayat şartlarına kavuşturamaz. Türkiye'nin derin toplumsal sorunlarını çözemez.

SON yirmibeş-otuz yılda gerçekleştirilen bunca yatırımın sonuçları ortadadır. Türkiye kuşkusuz sanayileşme yönünde mesafe aldı. Fakat toplumsal sorunlar hafiflememi, bütününe keskinleşti. Bir yandan bir ufak azınlık akıl al-

Devami 2. sayfada

Üniversite Postası

dr. Jüri üyelerimiz Dursun Akçam, Adnan Binyazar, Demir Özlü'nün katılacağı toplantıda sanatçılar yaptırıldan örnekler sunacaklar.

Wallraff'a dört koldan saldırı... Bir Türkes eksikti !

"En Alttağiler" kitabını yazmak için 2 yıldan fazla bir süre Türk işçisi kılığında en ağır işlerde çalışıp, göçmen işçilerin sömürülmesi ve yabancı düşmanlığı sorunlarını teşhir etmek uğruna sağlığından olan Günter Wallraff'ı tanımayan pek kalmamıştır herhalde. İrkçılarını, yabancı işçileri, özellikle Türk işçilerini köle gibi çalıştıran patronların ve gerici politikacıların onun bu başarısından dolayı öfkelenmeleri şimdiye kadar yerli-yabancı işçiler tarafından "doğal" karşılanmıştır.

Fakat bu koruya yeni bir katilim daha oldu. O da faşist Başbuğ Türkeş. Bugüne kadar yabancı düşmanlığına karşı en başanlı çalışmalarından birini yapmış olan Wallraff'ı "Doğu Almanya ajanı", "komünist uşağı" olmakla suçlarken, Türkeş kime hizmet ediyor? Bozkuylanın Türklerle saldırıdan neonazilerle işbirliği yapmasının ortaya çıkmasından mı korkuyor?

● Yazısı Sayfa 5'de

"Yurda dön" çağrısı ve "Vatandaşlığı kaybettirme" işlemleri

Avukat Demir Özlü yanıtıyor.
"Vatandaşlığı kaybettirme"
işlemleri hukuksal mıdır?

● Yazısı Sayfa 10'da

Özal ailesinin süper yükselişi

Gazetemizin, Türkiye muhabiri "Özal ailesinin süper yükselişi"ni anlatıyor.

● Yazısı Sayfa 8'de

FAP'ın yasaklanması ve dağıtılması için yürüyüş

21 Haziran günü Duisburg'da saat 10.30'da Dellplatz'da başlayacak bir protesto yürüyüşüyle faşist parti FAP (Hürriyetçi Alman

İşçi Partisi) protesto edilecek. "FAP dağıtılсын, terör durdurulsun" belgisi altındaki yürüyüşün çok yığınsal olması bekleniyor.

Başlangıç 1. sayfa **GAP kimin?**

maz servetler yığarken öte yandan işsizlik, yoksulluk azalmak şöyle dursun, büsbütün arttı.

GAP'in sonuçları da -bu düzen değişmedikçe- bundan başka olmayacaktır. Urfa, Diyarbakır ve Mardin'de daha bugünden hiç topaksız köylüler tarım nüfusunun neredeyse yarısını oluşturuyor. Toprakların büyük bölümü ufaklık bir azaşlınğın elindedir. Tek bir kişiye veya aileye atılan 600 köy var. **GAP** çerçevesinde devlet bütçesinden yüz milyarlarca lira harcanarak sulamaya açılacak arazilerde verimin 10-15 misli artacağına uzmanlar belirtiyor. Bu artışın en önemli bölümü doğrudan büyük toprak sahiplerinin kasalarına akacaktır. Zenginle yoksul arasındaki uçurum görülmeyeceği ölçüde derinleşecektir.

URFA, Diyarbakır ve Mardin'in nüfusunun büyük çoğunluğu Kürttür. **GAP** ile birlikte bu bölgede kapitalist iş-kiler hızla gelsecek, tüm toplumsal yapı değişecek, feodal kalıntıları büsbütün yok olacaktır. Sonuçta Kürt ulusal hareketi kuşkusuz yeni bir hız ve derinlik kazanacaktır. **KÜRT** illerini Cumhuriyet tarihi boyunca ilan edilmemiş bir sikiyönetimle idare eden, buralarda özel baskı ve yıldıma yöntemleri uygulayan egemen sınıfların bundan böyle bu politikayı sürdürmeleri daha da zorlaşacaktır. **KAPİTALİZMİN** yasaları **GAP**'la birlikte Türkiye-Kürdistan'da daha güçlü, daha acımasız işlemeye başlayacak, yüzbinlerce yoksul ve topaksız Kürt köylüsü Türkiye işçi sınıfının safına katılacak, Dicle ve Fırat boylarında yeni işçi yatakları doğacak, işçi sınıfıyla Kürt ulusal hareketi birbine daha da yaklaşacaktır.

ÖZAL ve onun temsil ettiği çevreler devlet sektörüne alabildiğine düşmüştür. Devlet sektörünü, KİT'leri yok etmeyi programlarının ana amaçlarından biri olarak ilan ettiler. Kaderin cilvesine (bilimsel dilde: kapitalizmin çelişkisine) bakın ki, Özal'ın kimselerle paylaşmadığı **GAP** o kadar savundukça kapitalistler tarafından değil, devlet tarafından planlanır gerçekleştirilen bir yatırımdır. Yalnızca barajların, santrallerin, su kanallarının, yolların yapılması değil, bütün bunların işletilmesi, iki nehrin sulanını iki milyon hektara yakın bir alana dağıtılması, bu geniş alanda verimli bir tarım yapabilmeye için ilaçlamanın toprak kalitesinin sürekli kontrolüne kadar gerekli önlemlerin merkezi koordinasyonu, bütün bunlar hep devlet sektörünün varlığını zorunlu kılar.

KOPARTILAN bunca gücü kimseyi yanıltmasın. **GAP** holdinglerin hakimiyetini kışkırtmayacak, işçi sınıfının ve Kürt halkının mücadelesinde bir kilometre taşı olacak.

Türkiye Postası

BAŞSAĞLIĞI

Dernegimizin üyesi, arkadaşımız dostumuz **Saim Sarı**'yi kaybettik. Ailesinin, dostlarının, hemizimin başı sağolsun.

FİDEF üyesi

Duisburg İşçi Derneği

ABONE VE SATIŞ KAMPANYASI**Satışlara göre bir karşılaştırma**

Türkiye Postası yalnızca redaksiyon, teknik servis, abone ve dağıtım servisindeki arkadaşlarımızın çabalarıyla değil, gazetesinin geniş bir çevreye ulaşması için sürekli uğraşan yüzlerce yerel temsilcimizin, muhabirimizin ve gazetesinin satışı ve abone sayısını artırmak için çalışan binlerce dağıtımcımızın emeline dayanıyor. Aşağıda bütün yerel temsilcilerimizin bir dokümanı var. Her temsilciliğin isminin sonra parantez içinde verilen sayı o temsilciliğin toplam satışsız içindeki (elden satış ve abone) **payını** gösteriyor.

Ülke temsilcilikleri içinde Federal Almanya'dan sonra ikinci sırayı yüzde 7,6 payla Fransa alıyor. Fransa'yı İsviçre ve Hollanda izliyor. Ancak İsviçre ve özellikle de İsviçre'deki Türkiye'den satışsız azlığı dikkate alınırsa bu iki ülke temsilcilerimizin küçümsenemeyecek bir başarı kazandıklarını söyleyebiliriz.

Federal Almanya'da Stuttgart temsilciliğimiz yüzde 5,7 ile başta geliyor. Onu yüzde 4,9 ile Münih temsilciliği izliyor.

Üçüncü sıra ise yüzde 3,8 ile Hamburg'da.

Bu listeyi dikkatle inceleyecek ne gibi sonuç çıkarabiliriz? Birincisi listeden çıkan en önemli sonuç, gazetesinin satışının daha da arttırılması için büyük rezervlerin bulunduğu. Federal Almanya'da Türkiye işçi sayısı açısından Stuttgart, Münih ve Hamburg'tan hiç de geri kalmayan Frankfurt, Duisburg, Dortmund gibi şehirlerde Türkiye Postası satışları az Türkiye nüfusa sahip olan Bergkamen gibi bir şehirdeki temsilciliğimiz Gelsenkirchen, Bochum, Dortmund Frankfurt, Düsseldorf ve Duisburg gibi şehirlerin geçmişi olması az nüfuslu şehirlerde de iyi bir karşılık ile satışının önemli ölçüde arttırılabileceğini ispatlamaktadır.

Aynı mantıkla toplam satışdaki payı, Stuttgart ve Münih temsilcilerimizin paylarının altında olan Hollanda'nın henüz değerlendirmediği önemli bir potansiyele sahip olduğunu iddia edebiliriz. Bütün temsilci, abone ve okuyucuları-

ma gazetesinin satışını daha da arttırmak için çabalarını hazırlamalıdır. Gazetesinin satışlarında sağlanan yüzde 20'lik bir artış bile mali sorunlarımızı önemli ölçüde hafifletebilir.

Üç yıldır Türkiye Postası'nı canla başla destekleyen okurlarımıza güveniyoruz!

Ülkelere dağılım oranı

İsviçre yüzde 3,8. Hollanda yüzde 3,8. Yunanistan yüzde 0,8. İngiltere yüzde 5,2. Danimarka yüzde 2,6. İsviçre yüzde 5,2. Avusturya yüzde 1,3. Belçika yüzde 2,2. Avustralya yüzde 2,4. Fransa yüzde 7,6. diğer ülkeler yüzde 1,1 ve Federal Almanya yüzde 67,5.

FAC'deki şehirlerin genel dağıtım içindeki payları

Berlin yüzde 3,1, Hamburg yüzde 3,8, Kiel yüzde 0,5, Lübeck yüzde 0,9, Bremen yüzde 2,5. Bremerhaven yüzde 1,1, Oldenburg yüzde 0,6, Hannover yüzde 1,8, Hildesheim yüzde 0,4, Kassel yüzde 1,1, Düsseldorf yüzde 1,5, M.Gladbach yüzde 0,3, Duisburg yüzde 1,7 Moers

yüzde 0,4, Krefeld yüzde 1,2, Kalkar yüzde 0,4, Oberhausen yüzde 0,2, Bocholt yüzde 0,3 Essen yüzde 1,1, Recklinghausen yüzde 1,8, Münster yüzde 1,5. Dortmund yüzde 0,7, Bochum yüzde 0,8 Gelsenkirchen yüzde 1,0. Bergkamen yüzde 2,1 Bielefeld yüzde 0,5 Köln yüzde 3,0 Aachen yüzde 0,4, Troisdorf yüzde 0,3, Bonn yüzde 0,3, Wuppertal yüzde 0,4, Remscheid yüzde 0,3, Hagen yüzde 0,3, Gevelsberg yüzde 0,6, Siegen yüzde 0,7, Frankfurt yüzde 1,7, Rüsselsheim yüzde 0,3, Darmstadt yüzde 0,6 Wiesbaden yüzde 0,8, Giessen yüzde 0,4 Mainz yüzde 1,0, Kaiserslautern yüzde 1,0, Mannheim yüzde 0,4, Heidelberg yüzde 0,7, Weinheim yüzde 0,4, Stuttgart yüzde 0,7, Herrenberg yüzde 0,9, Schw. Gmünd yüzde 0,3, Heilbronn yüzde 1,2, Horb yüzde 0,8, Göppingen yüzde 0,8, Giengen yüzde 0,3, Porsheim yüzde 0,7 Freiburg yüzde 0,7, Ulm yüzde 0,4, Münnh yüzde 4,9, Ingolstadt yüzde 0,4, Nürnberg yüzde 1,0 ve diğer şehirler yüzde 4,4: FAC toplam yüzde 67,5, FAC dışı yüzde 32,5 genel toplam yüzde 100.

OKUYUCU POSTASI**Türkiye izlenimleri**

Kısa bir süre önce bir aydınla Türkiye'ye gittim. Türkiye izlenimleri anlatmak istiyorum.

Türkiye çelişkileri içinde bir ülke, halkta demokrasi özlemi gözle görülür biçimde. Bunun yanında Demirel eski kitlelerini yine peşine takması sürüklemekte, kendine göre bazı kişileri yapmaktadır. Demokratik solun işkencelerine karşı koyduğu kesin tavır ve beceribildiğince bu konunun üzerine gitmek isteği sevindirici.

Gençlikte ise büyük bir boşluk var. Çoğunluk kahvehane kültürüne bağımlıdır. İster istemez sürdürüyor. Yüksekokul gençliği birbirini peşine kleyen, vizeler, snavlar ile bilinci olarak tamamen bunaltılmış, derinden korkutucu ezercilerden, okuldan atılma korkusundan

başka bir şey düşünemez olmuşlar. Bu gençlere bazı günler beraber oldum. Kendi aralarında **converts** (Bir spor ayakkabısının markası Türkiye'de oldukça moda) ayakkabılarının, Türkiye'de mi, Amerika'da mı üretildiklerini daha iyi olduğu veya buna benzer konularda can sıkıcı tartışmalar geçiyor. Üzücü. Turizm konusunda oldukça büyük, bana göre çok bilimsel bir atılım var. Kıyılın çoğu Alman, İspanyol ve daha başka yabancı turizm firmalarının satışı, Bir telefonla, bir doğayla bozup, pazarlama furysı devam ediyor.

Bunlar Türkiye'deki dort hafta gözlemlerim. Beiki eleştirisi bol, karamsar gözlemler. Ama yine de insan iyice, güzele bir gidiş olduğunu görmek istiyor. Bunları bulmasa bile, o umudu içinde taşıyor. Yaşamın en büyük dayanağı da bu olsa gerek...

E. Erdoğan Saracözü / Sindelfingen

Bir olay ve gösterdikleri

Burada bir emekçinin başına neşer oldu Türkiye Postası okurlarına da aktarmak istiyorum. Mustafa Özkan adı arkadaşımız 1973 yılında Federal Almanya'ya madenci olarak geldi. Hastalığı nedeniyle çıkamaz hale gelince işyeri çıkışını verdi. Bu arkadaş işyerini mahkemeye verdi. Bunun üzerine biraz tazminat alabildi. Ardından gençler de bu silenin zorla evden çıkarılacağı haberi aldım. Hemen buradaki arkadaşlara haber verdim. Sabah erkenden arkadaşın evine gittik. Daha sonra iki TIR'la 5-6 Alman geldi, işleri zorla güzmeye çalıştılar. Alman arkadaşlar hemen müdahale etti. "Durun bakalım, nereye gidiyorsunuz" deyince, "Sana ne, sen ne kanyışsın?" diye cevap verdi.

İzlene giderken

Değerli okuyucularımız,

Yeni bir iznimevsi daha başladı. Birçoğunuz yığın yorgunluğuna atmak, sevdiklerinize kucaklaşmak, hasret gidermek için Türkiye'ye gideceksiniz. Kasak tatil günleri çabuk geçer ama biz, sizden ülkede bizim için de biraz zaman ayrılmızı isteyeceğiz.

Biz mevsiğimiz sonunda Türkiye'ye çeşitli nedenlerle gide-

Derneğimizin izniyle, arkadaşımız dostumuz **Saim Sami** yazarı kaybettik. Ailesinin dostlarının, hepimizin başı sağolsun.

FİDEFİ İyisi
Duisburg İşçi Derneği

Türkiye Postası

Abone Fişi

Adı-Soyadı
Adresi

6 aylık (12 sayı) ☐
1 yıllık (24 sayı) ☐
Tarih:

Ülkesi

Abone ücretini **Verenigung für Völkerverständnis und Solidarität**, Konto-Nr. 219-004090, BLZ 350 500 00, **Sparkasse Duisburg-Kaisersberg** hesabına yatırınız ve bu abone fişi ile birlikte havale makbuzunuza **Türkiye Postası Abone Servisi**, Moltkestr. 45, 4100 Duisburg 1 adresine postalayınız.

Bu abone siparişini 10 gün içinde (posta damgası geçerlidir) yazılı olarak bağlayarak iptal edebilirsiniz.

Tarih

İmza

Für Bundesrepublik
(Federali Almanya için)

ABBUCHUNGSVOLLMACHT
(Kontodan çekim vekaletnamesi)

Ich ermächtige Sie hiermit -wiederruflich- die **TÜRKİYE POSTASI** Abonnementbehörden von meinem Konto einzuziehen.

(Sizden bu maktule her an için alabilmek üzere TÜRKİYE POSTASI'na abone ücretini kontodan çekme hakkını veriyorum.)

Beginn ab:
(Başlangıç tarihi)

Abbuchungsmodus:
(Kontodan çekme yöntemi)

Name, Vorname:
(Soyadı, Adı)

-jährlich ☐
-yillik

Strasse, PLZ, Ort:
(Adresi)

-halbjährlich ☐
-6 aylık

Mein Bank/Postcheckkonto bei:
(Bankamim/postahanesinin adı)

(Yeri)

Konto Nr.:
(Hesap numarası)

Bankleitzahl:
(Banka numarası)

Datum:
(Tarih)

Unterschrift:
(İmza)

Abone bedeli

	F,Alm.	Belçika Danim.	Fransa	İngiltere Hollanda	İsviç
6 aylık	30 DM	600 BF 120 Km	85 FF	8,40 £	35 G
1 yıllık	60 DM	1200 BF 240 Km	170 FF	16,80 £	70 G

Türkiye Postası: 15 günde bir çıkar. Herausgeber: Vereinigung für Völkerverständnis und Solidarität e.V. Donaustr. 1, 1000 Berlin 44. Verantwortlicher Redakteur: A. Söylemezoğlu. Anschrift der Redaktion: 4100 Duisburg 1, Moltkestr. 45 Tel: (0203) 340397. Herstellungs-Infomedia: 4100 Duisburg 1, Moltkestr. 45. Druck: Druckhaus WAZ GmbH & Co. Betriebs KG - 4300 Essen 1. Bank Hesabı: Vereinigung für Völkerverständnis und Solidarität, Konto-Nr. 219-004090, BLZ 350 500 00 Sparkasse Duisburg-Kaisersberg Abone Koşulları: Federali Almanya ve Berlin'de 6 aylık (12 sayı) 30 DM, 1 yıllık (24 sayı) 60 DM. Temsilcileri: Fransa-Paris Tel: 1-2582690 İsviçre-Basel Tel: 061-2211591 Hollanda-Den Haag Tel: 070-890 336 İngiltere-Londra Tel: 01-8816514 Danimarka-Kopenhag Tel: 01-707506 İsviçre-Stockholm Tel: 08-7401941

temiz soruyorlar. Kocakların bulunulması bile, emudüme göre, birbiri peşira izleyen, vizeler, snavar ile bilinci olarak, tamamen burnallı, derisiden, körkürüne ezbercilerden, okuldan atılma korkusundan

E. Erdoğan Sarıçoğlu / Sindelfingen

Tek kelimeyle

Bölgemizde dindar bir yurttaşımız Stuttgart Başkonsolosluğunda gorduğu ve yaşadığı haksızlıkları bana şöyle dile getirdi:

"Vallahı Stuttgart Konsolosluğunda yapılan muamele hiç de insanlığı ve insana yararlı bir muamele değildir. Tek kelimeyle adilik, dinstalkılır. Allem ve çocuklarımıza konsolosluk binasına girdiğimizde kendimi savışa esir gibi hissediyorum. Hiç bir yetkililiye doğru dürüst konuşma olanağı yoktur. İnsan azarlayarak konuşuyorlar. Tomsonlu sivil polisler beklemelerden ortaklık, elleri tetiklere doluyorlar. İnsan bu gergin ortamda yarındakiye konuşmuyor. 13 yaşında çocuğuma pasaport çıkartmak için aldığım formüllerin doğru olup olmadığını danışmaya sorduğumda Görmüyor musun lan, Arapça yazmıyor, Türkçe yazıyor" cevabını aldım.

Yeni pasaport soygununun yanısıra, bir de postalama adı altında her pasaport için işçilerden 5 mark alınıyor. Ben çıkartmak istediğim 3 pasaport için 15 mark ödedim. İki hafta sonra postadan çıkan 3 ayrı zarfta 2,5 marklık pul vardı. Geride kalan 7,5 mark bu haramzedelerin cebine girdi. Bu zulmü, bu haracı nasıl ortadan kaldıracamız, vallahı bilmiyorum."

Schwäbisch Gmünd'den bir okur

DUYURU

Gevelsberg'de GEW ve FİDEF Çalışma Grubu **Türkiye Demokrasi Güçlerini Dayanışma Toplantısı** düzenliyor. Gew-Köln'den Reinhard Hocker'in konuşmacı olarak katılacağı toplantıda kültür programı da yer alıyor.

Yer: **DGB Haus-Gevelsberg**

Tarih: 27 Haziran 1986 Cuma Saat: 19.30.

İLAN

Yol ve Amaç

12. Sayı çıktı. Fiyatı: 10,- DM. 228 sayfa.

İÇİNDEKİLER

TKP ve Demokrasi Savaşı II
TKP MK Genel Sekreteri Mıydar Kuntla
Amerikan Polisekibi Savay Agos
Georg GRANICK-Görel SEISS
KISA YORUMLAR
Doktrin Nikiçonda
"Parla"
Daha Yüksek Bir İktisadi Düzey
Daha İyi Kine Çıkarımı
Rusya CAX
Din ve Politika Tarpışatın Çözümü
İşık YENİCE
Proletarya Emekçilerinin Kan Dışında
Üstel Nihizim, Kozmopolitizm
Mahmut GÜNEŞ
Ordu'da Terörizm Dilekçisi +
ve Yoldaşlarımızın Gılenetmeyen Karanlık
Mihver EĞİLİ
İsteme adıyla **Ermis Verlag**, Postfach 101016, 4300 Essen 1.
Ödeme: **Ermis Verlag**, Sparkasse Essen Kto. Nr. 712703 BLZ: 36050105.

girmeye gaitlar. Alman arkadaşımın mudahale ettiği. "Dun-run bakalım, nereye gidiyorsunuz" deyince, "Sana ne, sen ne kanşıyorsun" diye cevap verildi.

Sonunda polise haber verildi, iki polis geldi. Biz bu arada Alman ve Türk 30 kişiye yakın arkadaş toplanmıştı. Polisler kalabalığı görünce yardım istedikler, 5 polis daha geldi. Alman gazeteciler, fotoğrafları da çarıştırmış, bu arada onlara da gelmişti. Biz hep bir ağızdan, "Bu arkadaşada normal bir ev bulun, sonra buradan çıkın" diye bağırarak, bizi bu direncimizin zirvesinde onlar da geri dönmek zorunda kaldılar. Demek ki birlikte mücadele verilirse her şey başarılmıyormuş.

Mehmet Alaçamlı/Bergkamen

Türkiye Postası

BULMACA

SOLDAN SAGA: 1. (1881-1922) yılları arasında yaşamış, bir süre Harbiye Nazırlığı yapmış ve Osmanlı Ordusunun 80 bin askerin Allahuekber dağıldığı ve Sankamış'la 80 bin askerin kurtuluşu olup, sonradan İli dişına kaçmış ve Tacikistan'da Bolşeviklere karşı yaptığı bir saldırıda öldürülen Osmanlı Paşası - İskimbilde birliği verilen ad, 2. Muradına ermiş anlamında da gelen bir erkek adı - Siirt in bir ilçesi - (Tersi) Nam, şan, 3. Bir şey için verilmiş süre - Kutsal ayları üçüncüsü, on üçüncü ay, 4. Güneşin, tutulum üzerinde yaptığı hareket sırasında gök ekvatorunu kestiği (altı ay aralıkla) gece gündüz eşitliği anlamına gelen bir astronomi terimi - Dokusunu en güncüm teller bulunan parlak kumaş, 5. At üretilen, büyük çiftlik - İki yüzü, lük, 6. Galyum madeninin simgesi - Bir nota - Birinci, önde gelen, 7. Şu anda ülkemizde iktidarda bulunan hükümet başkanının soyadı - Yunan asıllı azınlıklara denir, 8. Bin metreden kişi yazılı - Organizmadaki aniden oluşan aşırı duyarlılık, 9. Metal döküm parçaları üzerindeki fazla kalın ve pürüzlü veya gökzakların kenarında biriken sıvı, yapışkan madde - (Tersi) Osmanlılarda şehit ve kasabaların aşısı ile görevli gece bekçisi, 10. İyiden iyisi - (Tersi) Keşinin erkeğine denir.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1. 1981 yılında ölen, yaşamı hapishane, sürgün, yoksulluk, koşullarında geçen "Panzerler Üstümüze Kalkar" adı bir kitabı da bulunan ünlü şairimiz, 2. (Tersi) Çin ve Moğol hükümdarlarına verilen ad - Hemsinleriden ya da olagdan çok büyük, 3. (Tersi) Osmanlılar döneminde Mısır valilerine verilen unvan - Matematikçi dairesinin alanını ölçmede kullanılan sabit sayıya denir, 4. (Tersi) Denizcilikte çeşitli işlevlerde kullanılan bir halka - (Tersi) Marksizmin kurucusunun unvanı, 5. Bir çalgı - Ses yankısı, 6. (Tersi) Sicak bölgelerde yaşayan ve kuyruğundaki iğnesinde jiddeli zehir bulanan bir hayvan - Eski Mısır'da bir mabut adı, 7. Yurdumuzun kuzey doğusunda bir nehir adı - (Tersi) Gemi peranesi, 8. (Tersi) Bir ilimiz - (Tersi) Koyu boğday renkli olan kışile denir, 9. Halk - Bir şan edatı, 10. Kaybolmuş, yitlik-Tibet şıfırı, 11. Kapaıl, 12. Ekinler için çok zararlı bir böcek - Uçma organıdır.

GEÇEN SAYIDAKİ BULMACANIN ÇÖZÜMÜ

SOLDAN SAGA: 1. Hasan Hüseyin, 2. İber - Açağ - Bulcan, 3. Rameses - Mesir, 4. On - Enemek, 5. şa'n - Kalk - Fon, 6. Miliy - Ark, 7. Marki - Alkali, 8. Ayn - Caka - Pan, 9. Aşevi - Slav, 10. Akaret - Otak, **YUKARIDAN AŞAĞIYA:** 1. Hiroşima, 2. Abana - Ayak, 3. Sem - anşA, 4. Arsenik - Er, 5. En - livE, 6. Haseki - Ait, 7. Üç - Mamak, 8. Samet - Laso, 9. epeK - Ak, 10. Frapan, 11. İli - Oklava, 12. Narin - İn.

Direniş, protesto, miting, imza kampanyaları, soruşturmalar, davalar Her kesimden muhalefet yükseliyor

Üçüncü büyük işçi mitinginin hazırlıklarının sürdüğü bugünlerde, baskılar karşı halkın dayanma gücü de son haddine geldi. İstanbul'da pazarcı esnafın ve halkın direnişine başına "Fatih'de isyan" olarak yansdı. Bir dizi fabrikada, işçiler hak-sız uygulamalara karşı çeşitli eylem biçimleriyle protesto gösterilerinde bulunurken, yüksek öğrenim gençliği, polisi üniversitelerden çıkarmanın mücadelesini veriyor.

65 bin işçi tarafından imzalanan dilekçe nedeniyle sendikacı-lara soruşturma açıldı. Yaptığı bir konuşmadan dolayı Ecevit'in 1 ila 3 yıl arasında hapsi isteniyor.

Yeni seçilen SHP Genel Sekreteri DSP ile birlik için çalış-çasını açıkladı. Ve bu hedefin taban tarafından da benim-sendiğini söyledi. İnönü ve Cindoruk biraraya gelerek parla-mentoda ANAP'a karşı işbirliğine karar verdiler. Demirel Yarn dengisiyle yaptığı bir söyleşide cuntanın uygulamalarını eleştirdi.

Polis dayağına karşı direniş

İzmir Dokuz Eylül Üniversite-si'nde Deniz Nencan adlı bir kız öğrencisi askılı elbise giydiği için ka-pıdaki polis tarafından herkesin

Üçüncü büyük miting Eskişehir'de

Sarışane ve İzmir miting-lerinden sonra üçüncü büyük protesto eylemi olacak olan Eskişehir mitingi 22 Haziran'da yapılacak.

Türk-İş'in düzenlediği 3 ki-lometrelik protesto yürüyü-şüne 30 binin üzerinde işçi-nin katılımı bekleniyor. Yürü-yüş sonunda Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz bir ko-nuşma yapacak.

Eskişehir'de, alanlara çıka-cak olan işçiler, miting ha-zırlıklarını günlerdir sürdürü-yor.

Eskişehir mitingine İngiliz sendikalarından destek

Halkın artık tahammülü kalmadı

Fatih Çarşamba Pazarı'nın Mıncılar Caddesi üzerinde bulunan tezgahların trafiği aksatığı gerekçesiyle belediye zabıtalılarına başka bir sokağa taşınmak istemesi üzerine binlerce kişi belediye binası üzerine yürüyüp sloganlar atarak, gösteri yaptı. Belediye binası önünde "Yetkin istifa", "Başkan dışarı", "Ek-mek isteriz", "Çocuklara bayramlık" gibi sloganlar atan ve çeşitli pankartlar taşıyan halkın bu kararlı di-renişine üzerine 5 otobüs dolusu Çevik Kurvet polisi pazar yerine gönderildi. 10 kişi gözaltına alındı.

İzmir Tekel işçilerinin protestosu

Gündemdeki

Ali SÖYLEMEZOĞLU

Ankara Savcılığı DSP Kurucular Kurulu'nda yaptığı konuş-ma yüzünden Ecevit'in üç yıla kadar hapsini istemiş. Başta "Türkiye demokrasi yönünde ilerliyor" diyen Federal Alman-ya Cumhurbaşkanı Weizsäcker olmak üzere rejimin demok-ratikleştiğini öne süren herkesin kulakları çınlasın.

Rejimin demokrasi olmadığını gösteren tek örnek Ecevit mi? DISK davası, Barış Derneği davası sürüyor. Türk-İş'in İzmir mitinginde, 1 Mayıs öncesinde tutuklananlar kovuşturu-luyor. Gazetelerde yeni yeni tutuklama haberleri yayınlanıyor. Hele Türkiye Kürdistanı'nda rejim kendi kanunlarını, kendi anayasasını bile tanımıyor.

Son aylarda "sosyalist parti kurulmalı" tezi ortaya atıldı. Perinçek, Aybar gibileri "anayasa, kanunlar sosyalist parti kurulmasına engel değildir" iddiasıyla rejimin demokratik-leştiği yanlışını yayıyorlar. Oysa "bugünkü rejim demokrasi değildir" diyen Demirel Türkiye'nin gündemindeki esas me-seleşi çok daha isabetle tesbit ediyor.

Görev diktatörlüğe son vermektir. Bu hedefte anlaşan tüm güçleri birleştirmektir. Bu nedenle SHP ile DYP'nin ANAP'a karşı ortak tavır konusunda anlaşmaları, birbirlerine karşı değil, birlikte diktatörlüğe karşı mücadele etmek gerektiği-ni vurgulamaları, "sosyalist parti kurulsun" diye yapılacak düzenerlerle toplantıdan daha yararlıdır.

Ulusal bağımsızlık ve demokrasi için mücadele! Diktatör-lüğe karşı çıkan bütün güçleri, halkımızın büyük çoğunluğu-nu tek bir cepheye toplayacak olan şiar budur. İşçi sınıfı hüymetini tek başına değil, bütün Türkiye halkıyla birlikte kazanacaktır.

Intersendikal'in 5. Kongresi yapıldı

Portekiz işçilerinin sendikal ör-gütü Portekiz Genel-İş Federasyo-nu (CGTP-İNF)'in 5'inci kongresi 29-31 Mayıs tarihleri arasında Liz-bon'da toplandı.

Kongreye tüm CGTP-İNF üyele-rini temsil 1148 delegat katıldı. Ayrıca, tüm kitalardan 60'ı aşkın ülkeden 75 sendikal örgütü davet-i ile katılan kongrede bulundu. Çok sayıda yabancı delegasyonun yer aldığı 5'inci kongreye uluslararası bir forum niteliği kazandırdı. Kon-gre şu belgi altında toplandı: "İş ve İlerleme", "Demokrasi ve ba-rış".

Kongrede konuşan tüm dele-ger, Portekiz'de tekellerin ve gerici güçlerin Nisan 1974 devriminin ka-zanımlarını yok etmek, demokra-tik anayasayı ve diğer demokratik kurumları ortadan kaldırmaya girişimlerine karşı uyanık olmasını,

hareketini görüyor. Bu nedenle In-tersendikal'i bölmeye çalışıyor. Kongrede söz alan delegelerin he-men tüm tekellerin bu sinsi tu-zağına dille getirildi ve birlik soru-sununa öneminde değildi. Kon-grede sürekli olarak, "CGTP-Sen-dikal birlik" belgisi atıldı.

Intersendikal'in 5'inci kongresi-ne DISK Yürütme Kurulu üyesi Kemal DAYAL da davetli olarak katıldı. DAYAL kongre konuş-masında özete şöyle dedi: "Porte-kiz işçi sınıfı anayasala süren fa-şizm koşullarında acılı günler ya-sadı. Savayımır oldukça zor koşullar altında sürdürdü. Ancak baskı terör ve insanlık dışı uyu-lamalar Portekiz işçi sınıfının di-renişini kıramadı, sendikal, de-mokratik haklar için savaşıma dur-duramadı. Ülkemizde sivil-asker, ilerici güçlerin birliğiyle gerçekle-sen Nisan Devrimi'nde Portekiz

İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi'nde Deniz Nencan adlı bir kız öğrenci askeri elbise giymiş için kapadığı polis tarafından herkesin gözü önünde dövüldü. Arkadaşlarının polis tarafından dövülmesi üzerine 200 kadar öğrenci oturma eylemini yaparak olay protesto ettiler. Kapadıkları polis kullubüsünün kaldırılmasını isteyen ve "İşan hakları" için bir imza kampanyası da başlatan bu öğrencilerin hakkında üniversite dekanı Prof. Dr. Sezgin tarafından disiplin soruşturması açıldı. Ancak arkaşları ve hakları için direniş geçiren öğrencilerin bu eylemleri sonuçsuz kaldı. Deniz Nencan'ı döven polis memuru Mesut Özgen üniversitedeki görevinden alınarak hakkında idari soruşturma başlatıldı. Aynı üniversite dekanı yaptığı bir açıklamada; öğrencilerin kapadıkları polis kullübüsünün kaldırılmasa doğrudan doğruya isteklerinin de yeni öğremin yılını da dikkate alınacağını söyledi.

Bilindiği gibi, 12 Eylül'den sonra Türkiye'de öğrencilerin güvenliği gerekçeyle üniversite ve yüksek okullarda kanakollar kurulmuş, girip çıkan öğrencilerin ve ziyaretçilerin üst başları denetleri aralarına vanaçları kadar didik anranmaya ve öğrencilerin en hakli taleplerine karşı bile bir baskı unsuru olarak kullanılmaya başlanmıştı.

Ecevit'in hapsi isteniyor

CHP eski Genel Başkanı **Bülent Ecevit** hakkında DSP Kurucular Kurulu'nda yaptığı konuşma nedeniyle Ankara Asliye Ceza Mahkemesi'nde dava açıldı.

Geçen sayımda geniş oraklı haberi verdikmiş konuşma hakkında Ankara Basın Savcılığı soruşturma açmıştı. 3 Haziran günü Ecevit'in ifadesi alındı. 1 saat sonra ifadeden sonra soruşturma tamamladı ve Ecevit hakkında Siyasal Partiler Yasası'nın 69'cu ve 119. maddeleri ile yasanın 3'üncü f. 3'üncü fıkrasıyla kamu davası açıldı. Yasanın "özel yasaklara ilişkin cezaları" düzenleyen 119. maddesi uyarınca Ecevit hakkında 1 ila 2 yıl hapis cezası isteniyor.

Konusmasında 1982 Anayasası'nın totaliter bir devlet anlayışına dayandığını, dildeki siyasal yasakların sürdürüldüğü vurgulayan Ecevit, dava ile ilgili bir açıklama yaptı. "Hukuk, eğer hukuk devleti kurullarına göre işleme mahkum edilemeyeceğini düşünüyorum" diyen Ecevit, bu davranışın gerekçelerin anlaşılmasını ve yasaların arasıyanada celişkilerinin ortaya çıkmasını yarandıracak belirlendi. Dava ile ilgili ilk duruşma önümüzdeki günlerde yapılacaktır.

Soruşturma üzerine İsviçre'de polislerden yürüten Avrupa Demokratik Sol Türk Demoklel Federasyonu (DSF), Adli Orman imzalı bir basın bildirisi yayınladı. Bildiride, soruşturma açılmasını, "demokrasiye karşı saldırı" adına üstünlikle karşılandığını belirtirken, "Böyle bir kovuşturma, Sayın Ecevit'in 1982 Anayasa metninin totaliter nitelikte olduğu savını ve ANAP'lıların Siyasal Partiler Yasası'nı çıkarırken, bu yasadan da demokrasiye aykırı olduğu yolunda, yaptığı eleştirileri doğrulamıştır." deniliyor.

Eskişehir mitingine İngiliz sendikalarının destek

İngiltere Sendikalar Konfederasyonu TUC ve Yerel Sendikalar Konseyi, Türk iş mitingine birer dayanışma mesajı gönderdiler.

İngiltere'de 500'ün üzerinde sendikayı temsil eden Yerel Sendikalar Konseyi yıllık genel kurulunda, Türkiye'de sendikal haklar ve demokrasi için dayanışma komitesinin önerisiyle karar alındı. Mesajda, 1982 Anayasası ve sendika yasasıyla sendikal hakların derhal durdurulması ve DISK'e konan yasakların kaldırılması istendi.

SACTU (Afrika Sendikalar Birliği), Filistin, İran, Irak sendika temsilcilerinin yer aldığı uluslararası toplantıda İngiliz Dayanışma Komitesi sekreteri Bank-Sen'den Cahit Bayraktar Türkiye'de sendikal haklara yönelik saldırıları anlatmıştı ve sonra kaleme alanı dayanışma mesajı, genel kurulda karar haline geldiği için sonra Türkiye'ye gönderildi.

İşçilerinin protestosu

İzmir Tekstil'de çalışan 5 bin mevsimlik işçi, toplu sözleşme ile hak ettikleri irakamelerinin yansımını kesilecek kendilerine tam ödeme yapılamaması üzerine atöyletlerin önünde toplanarak bu hakkı uygulamayı protesto ettiler.

"Toplu sözleşme olmasına rağmen işler karamizimizle kelimelik isteniyor. Madem kesilecek daha önce neden kesilmedi? Verilen hak geri alınmaz diye beyanatları veriliyor. Ama irakamelerimizin yansı bayram kesilemiyor. Bu yetimiyormuş gibi toplu sözleşme kres yapıpırma zorunluluğu varken, yapılmıyordu. Çocuk paralarını 1500 liradan 250 liraya indiriliyor," diyen çoğunluğu kadınların oluşturduğu tekel işçileri, alınan sıkı güvenlik önlemlerine karşı fabrikanın önünde toplanarak "Özel istifa" diye bağırıyorlar.

İmzacı sendikacılara dava açıldı

Kudem Tazminat Fonu yasa tasarısnın kabul edilmesini için TBMM'ne verilecek üzere 65 bin işçi tarafından imzalanılan dilekçe nedeniyle 4 sendikacı hakkında dava açıldı.

TBMM Başkanlığına hitaben yazılan "Anayasada belirtilen dilekçe hakkını kullananlar" ile ilgili 50 yıldır yasalarla tamamlanmış toplu iş sözleşmeleri ile getirilen kadem tazminatı hakkımızın bugün siyasal iktidar tarafından kaldırılmamasını istiyoruz", şeklindeki dilekçenin uyarınca açılmasından dolayı hakkında soruşturma açılan sendikacılar şunlar:

Deri-İş Sendikası Beyoğlu Şube Başkanı Hüseyin Ateş, Demiryol-İş Sendikası İstanbul Şube Başkanı Zekai İyaz ve Dok Gemi-İş Sendikası Camialtı Şube Mali Sekreteri Tayfun Tabakçoğlu.

Zetip İplik Fabrikasında direniş

İstanbul Okumuş Holdinge bağlı Zetip İplik Fabrikası'nda çalışan 1400 işçi 3,5 maaş tutanındaki irakamelerinin verilmemesini protesto etmek maksadıyla mesai saatinden sonra fabrika bahçesinde oturma eylemi yaptılar.

İyveren işyeri üzerine gelen polis 73 kişiyi gözaltına aldı. İşçiler Bakırköy Adliyesi'ne sevk edildi.

Politikacılar ne diyor?

Süleyman Demirel:

Bana 80 sonrasında pek çok diğardan, işperden kimseler geldi. Diğardan işçi temsilcilerinin müessesileri geldiler. Onlara sordum "niye geldiniz?", "işçi haklarını duymunı görmek için geldik" dediler. "Zahmet etmeseydiniz" dedim, çünkü bir ülkede işçi hakları, ancak demokrasi varsa vardır. Demokrasi yoksa işçi haklarını bahsediyorsunuz?

...Yalnız düşündüğünden ne hüviye olur, ne demokrasi olur. Evvela bu ülkeden vatandaşları bir olmanın kendi hakları olduğunu işine sindirecekler. İnsanlar yapamaz iş için kişilerin, her insanın, güvencik içinde olması ve refah içinde olması lazımdır.

...1980'ye kadar 57 senelik TC idaresine bakarsanız bunun yandan fazlası da sıkıyönetim tarafından edilebilmiştir. Henüz bir, ne demokrasiyi kurmay ne de onu yaşatmayı başarmadık... Şimdi de

oluyor rejim ortadan kalkıyor, o rejim kendi nimetleri ve hikmetleriyle ortadan kalkıyor ve ortadan kaldıranlar alkışlanıyor oluyorlar, kuvvet ve cesaret alıyorlar o alkışlanmadı. Önden sonrakı kısımda istediklerini yapıyorlar.

Bakınız, "istediğini yapma" hadisesi krallarda bile mevcut değildir. Ama müdahale, müdahale sonrasındaki olan olaylar budur. Anayasa referandumu yapıyor, evet demek mecburi, hayır demek yasak. Bu anayasa yüzde 92,5' olursa, önden sonra işçiyi idare edenler, kendilerini her şeyi yapmaktaki serbest addedyorlar.

Sonra şükurlar doğuyor; köylü perişan, işçi perişan, üniversite müessesesi tamamen suskun... Demokrasi kaidelere yöneltilir. Bu kaideleri çiğnediniz mi, çiğnemeneye devam edersiniz. Ve arkaasından iki defa kantanmış ki, 71 hareketi, 80 hareketi toplenisi. 20 sene zarfında 5 defa devletiñ tepesine oynanmış ve bu oynamada zor hakım olmuştur.

Ve kendi güvencimizi sağlam için meydana getirdiğimiz güvencik kuvvetlerimiz artık bir kaygı ve korku vasıtası haline gelmiş devlet için.

...Meseler müdahalelerde çözmüş, askerini bu işin içine karıştırmak için meydana getirdiğimiz güvencik kuvvetlerimiz artık bir kaygı ve korku vasıtası haline gelmiş devlet için.

gücünün Nisan 1974 devrimin kazımlarını çok evremek, demokratik anayasayı ve diğer demokratik kurumları ortadan kaldırma girişimlerine karşı uyandırılması, ve aktif bir şekilde mücadele edilmesi üzerinde durulur.

Kongre üyürliliği İntersendikal'ın savaşım hedeflerini şöyle belirledi: "Emekçilerin iş yaşamı koşullarının iyileştirilmesi, anayasamız ve demokratik düzenin savunulması, tekelilerin boyışa önesine dönme girişimlerinin baya çıkılması, IMF'ye bağımlılık politikasına son verilmesi ve özgür, demokratik, egemen ve bağımsız bir Portekiz için ödünüz savaşım verilmesi."

Sağ ve gerici güçler, işçiyi geriye götürme cabalarının karşısında en büyük engel olarak Portekiz işçi sınıfını ve onun güçlü sendikal

lamarları Portekiz işçi sınıfının direnişini kırmak, sendikal, demokratik hakları için savaşımı durdurmadı. Ülkemizde sivil-asker, ilerici güçlerin birlikteliği gerçekleştirilen Nisan Devrimi'nde Portekiz işçi sınıfının, onun sendikal savaşımının ayrı ve tayin edilebilir bir rolü olmuştur" dedi.

Dayış daha sonra, Türkiye'de sendikal hak ve özgürlüklere, temel insan haklarına yönelik baskıların dile getirdi.

Bilindiği gibi İntersendikal 1982 1 Mayıs'ın Türkiye ve Salvador halkıyla dayanışmaya yükseltme belgisi altında kutlamış ve Dayış'ı Lizbon'daki 1 Mayıs etkinliklerine davet etmişti. Ayrıca, DISK davasını izlemek üzere Türkiye'ye giden sendikal delegasyonlar içerisinde iki kez de İntersendikal temsilcileri yer almıştı.

tur, kaideler vardır, kaideler işlere yerlerine oturur.

...Memleket meseleleriyle kişilerin meşgul olması politika değildir. Tabii bir icapır. Ve bu ülkelerin çocukları, meselerine anayasayı ve muayyen bir seviyeye geldikten sonra, tabii ki memleket meseleleri hakkında düşüncelerini dile getirecekler. Bu da politika değildir... Farezet ki politika yapıyoruz söyledikler. Bu söylediğim doğru mu, sen beni politika yapıyorsun diye susturmaya kalkarsanız benim söylemiş olduğum haklılık var mı, yok mu onu söyle önce. Bunu dedim, zaman politika yapıyorsun şantaj işleme hale gelir. Bu bir şantajdır.

noktaya gelmiştir... "Bugün Türkiye'nin en önemli meselesi yasama organının TBMM'nin görevden men edilmesi olmalıdır. Hükümet meclisi çalıştırmamaktadır. Hükümetin hazırladığı kanun teklifleri virgüle değiştirilmeden kabul edilmektedir... Çeşitli görüş farklılıklarından olan siyasi partilerin temel meselelere birleşmesi bir milli uzlaşmadır.

ŞHP Genel Başkanı Erdal İnönü:

Meclisteki muhalefet partilerinin bir dayanışma içine girmesi, halkın onlardan beklediği gücü göstermesi gerekir.

ŞHP Genel Sekreteri Banç Can:

Programlarımızı incelediğimizde DSP ile SHP arasında bir fark olduğunu görmüyoruz. Bu ayrılışın sebebi de hala bulmuş değiliz. Sosyal demokratların beraberliğini bu taban da paritinin. Ben şahsen Banç Can olamak için partinin birleşmesi için gayrette bulacağım.

DYP Genel Başkanı Hüsniyetin Cindoruk:

Ekonomik işleri hatta diğer alanlarda düşünceleri ayrıştırmamız muhalefede ederek bu vurdum duyma bu gen ai akım izdüşürme nokta da frenlenmesi milli menfaatlerimiz bakımından kaspımız

En sağlam evlerde boydan boya böylesi çatlıklar var.

Malatya'da süregelen depremlerde halk perişan oldu

Yıkık evlere sağlam raporu verildi

Ülkemizde deprem felaketine karşı önlem alınmaması nedeniyle küçük ve orta şiddetli depremlerin bile sonuçları oldukça ağır oluyor. Bu yüzden depremler ülkemizde pek yadigarlanmayan, sadece kaç kişinin hayatının söndüğünü merak ettildiği olaylar haline gelmiştir. Felakete uğrayanlar acılarına başbaşa bırakılken, ülkenin diğer bölgelerinde yaşam normal olarak devam eder. Yetkililer önce teselli edici sözler verirler. Fakat ne bu yerine getirilmeyen sözler, ne birbirini izleyen yolsuzluklar ve ne de depremezdelelerin kandırıp, dolandırılması gazetelerin haberlerine pek konu olmaz.

İşte son Malatya depreminde de bütün bu gerçekler tekrar gözlemimizin önüne serildi. Bilindiği gibi Malatya ilimize bağlı Doğanşehir kazası ve ona bağlı köylerde mavis ve haziran ayları başlarında

Halk çadırları naylonla, killimle kaplayarak, barınacak hale getirdi

toplam 70 çadır dağıtıldı. 1500 haneli Polat mahallesine ise sadece 100 çadır dağıtıldı. Evleri tamamen yıkılmamış köylüler de depremin

rû su seviyesi düşürülen Sığılı barajından su alamadıkları için pancar ve meyva ağaçları kuruyor. Pilesan olmuş halk ne yapacağını bile-

Çorum katliamının ardında kimler var?

1980 öncesi MHP'nin vurucu gücü olarak katliam olaylarına katılan ve sorumlu görevler alan faşist katillerden Tekin Ağasoy'dan sonra Çorum katliamında yönetici konumunda olan Seydi Esenyel de mahkemeye verdiği bir pişmanlık dilekçesiyle MHP'lerin işledikleri cinayetleri ayrıntılarıyla itiraf etti.

Çorum katliamı sanıklarından olan Seyfi Esenyel, Erzurum Askeri Mahkemesinde önce idam cezasına çarptırılmış daha sonra bu cezası müebbet hapse çevrilmişti. 1985 Eylülünde Pişmanlık Yasası'ndan yararlanmak için dilekçe veren Esenyel Çorum olayları sırasında Çorum Ülkü Yolu Derneği başkanlığıydı.

1980 Temmuz ayında Çorum'da 58 kişinin ölümüyle sonuçlanan katliam halka alevi sünneti çatışması olarak gösterilmiş, Alaaddin Camii'nin bombalandığı, şehride yaygınlaştırıldıktan kısa bir süre sonra, bu haber saldırıların başlaması için ilk sinyal olmuştu. Yüzlerce ev yakılmış, insanları kaçırılarak işkencelerden geçirilmiş ve kurşuna dizilmişti.

Çorum'u cehenneme çevirenlerden biri olan Seydi Esenyel'in bu itirafları Çorum katliamının arkasında kimlerin olduğunu gözler önüne sermekle itiraflarının emir aldığı kişileri açıklamaması dikkati çekiyor. Yine olaylar sırasında bölgede Jandarma Alay Komutanı olarak görev yapan Tuğgeneral Şahabettin Esengül'e "Çorum'da güvenlik tedbirlerini tam alması gerektiğini" söyleyen Ankara'dan gelen MHP milletvekilleri kimlerdi?

Olayın üzerinden 6 yıl geçmesine rağmen gerçek sorumlular ortaya çıkarılmadı. Başta Türkiye olmak üzere katliam emrini verenler ellerini kollarıyla sallayarak dolaylıydılar. Bu olaylarda aldıkları emri uygulamakla görevli faşist militanlar ise kendilerini kurtarmak amacıyla itiraflarda bulunmakla beraber asıl sorumluları saklamaya devam ediyorlar. 1980'de heniz 22 yaşında olan Esenyel'in böylesine kurnazca bir planı tek başına hazırlayıp uygulamaya koyamayacağı ortadadır. Faşist Esenyel'in Nokta dergisinde çıkan itiraflarının bir bölümünü yayınlıyoruz.

"Mahallemin oba başkanı Eyyüp Gül beni evimin önünde karşıladı.

"Başkan, Alevislere ait 30'u aşkın ev ve işyeri tahrip ettirdim. Bir yandan da ediyoruz ve 8 tane daha rehineci var" dedi. Ayrıca mahalleminde bulunan ev malmeleri satan Tüfekçi Halil diye bilinen Halil Taşkalıdır'ın aittir malmeleri satan bir şahsın soyulduğunu, elimizde 60'a yakın tiftik kırma ve tek kırma silah olduğunu halen bir yerde çatışmanın sürdüğünü, daha da rehine alabileceğimizi 20 yekayın insan olduğunu söyledi." diyor Esenyel, daha sonraki gelişmeleri şöyle anlatıyor: "Herkesin evine gimesi gerektiğini ancak teşkilatımızın oba üyeleri gençlerin kalmasını emretti. Bu gençlerden bir gruba, daha evvelden konuşan tüfekçi dükkanından alınan tüfeklerle dağıtılmasını emrettim. Ev yüzüne birer maske çekilince bez takılan çarşıya rehinelere alıp getirmelerini emrettim... Evlin Güle-

findarı Çorum'a gönderilen gazeteci Saygı Öztürk başından gençleri şöyle anlatıyor:

"Çorum'da da iki üç kişi öldürülmüştü. Girisimlere mahallelerin sayısı gün geçtikçe artıyordu... Silah sesleri ve bomba sesleri hiç bitmiyordu.

Bütün sokaklara bankat kurulumus halk gece gündüz bu bankatlarda nöbet tutarak, can güvenliklerini sağlıyorlardı. Yolları dolu benzin bidonları dizilmiş, her an patlamaya hazır bekliyordu... O gün bir polis yetkilisi "Saygı, olay çıkarsa, cuma günü çıkar dikkatli

Kaçırılan gazeteci Saygı Öztürk

nöbet tutuyordu. MHP'li askerlere 'komünist asker' diye bağırdı. Tam bu kargaşa sırasında grubun arasından fırladığı gibi askerlerin yanına koştum, beni kaleyalamadılar.

Bölgede görevli General Esengün Nokta'nın sorularını şöyle yanıtlıyor

Olaylar sırasında iki MHP'li milletvekilinin ziyaret ettikleri Esengün, bu ziyaretin amaçlarıyla ilgili soruyu şöyle yanıtladı:

"İsimlerini dahi hatırlamak istemiyorum. Bu milletvekilleri devamlı surette yararın kabul etmesi değil kanamamızı isteyen tiplerdi. İşleri güçlü Ankarada belirli odakları tahrik etmek ve almış olduğu yetkililer Çorum'a gelip karmakansık emektir. Bu iki milletvekili olayların tarafından bastırılmasını memnuniyetle karşılamadı. Yeni ne istiyorlardı? Bu tarafı korumam, diğer tarafı öldürülün. Yani katliazaf rol oynamayacakmış, güvenlik tedbirlerini tam olarak almayacakmış..."

Bu iki milletvekilinin kendisini arıktan tehdit etmiş emirlerini ko-

gerçeklerini önüne serildi. Bilindiği gibi Mustafa İzzet Paşa'nın başlatmış olduğu Kuvâ-yi Milliye hareketi, 1908'de İstanbul'da başlayan bir kaza ve ocağı köylere mayın ve harabiz alyan başlatmış. Birbirini izleyen depremlerde can kaybının yanı sıra büyük hasar meydana geldi. Örneğin Polat nahiyesi ve Çiğlik yöresinde binlerce evde 80'i oturma-yakacak hale geldi. Ankara'dan gelen ilk **Hasar Teshit Heyeti** bu durumu tespit etmek zorunda kaldı. Ardı sıra gelen yeni sarsıntılar sonucu hasar artmış hâlde yine Ankara'dan gelen ikinci heyet evlerin sadece yüzde 5'inin hasara uğradığını iddia eden bir rapor hazırladı. Öyle ki, deprem bölgesine gelen Evren'in bile içine giremiyor, "**bu evlerde oturamaz**" dediği evlere sağlam rapor verildi.

Magdur köylüye çadır dağıtımı ise bir başka yürek acısı. Yerde bir olan 300 haneli Çiğlik köyüne

toplam 70 çadır dağıtıldı. 1500 haneli **Polat** nahiyesinde ise sadece 100 çadır dağıtıldı. Evleri tamamen yok olmuş köylüler de depremlerin devam etmesi nedeniyle korkudan dışarda kaldıkları için büyük bir çadır ihtiyacı olmasına rağmen söz verilen 2000 çadır bir türlü dağıtılmıyor. Gelen çadırlar ise yırtık. Köylüler ancak naylon ve kumillerle yırtıkları kapadıkları sonra çadırlarda oturabiliyorlar. Zaten **yetmeyen çadırlar diğer taraftan taşman** adaletsiz dağıtılıyor. Köylünün büyük bölümü açlık kalırken MHP'li ve ANAP'lılara yer yer bir aileye 3-4 çadır verildiği gözlemleniyor.

Ankara'dan depremlere dağıtılmak üzere gelen iki kamyon çadır maddesi aşım kondukları ambarın sahaya kadar kayboldu. **Ekinleri doluya tutulan köylünün**, şimdi de yulaf tohumu tahlikasından ötür-

rü su seviyesi düşürülen **Sürgü** barajından su alamadıkları için panir ve meyva açlık kuruyor. Per şen olmuştaki halk ne yapacağını bilemezken yoksulluklar pesinde koşan ANAP'lı kaymakam, 13 köy muhtarının aleyhinde dilekçe vermesi üzerine görevden alınmak zorunda kaldı. Akıl almaz bir başka **olay ise birkaç yırtık çadır dağıtılan Kızılay'ın bunun karşılığında** depremlere delerinde bağış toplama-yı kalkışması. Her türlü yardımın toplanmasını, evinden, mahsulünden olmuştuk köylü bu bağışı tabii ki veremiyor.

Devletin umudunu kesen köylüler hiç olmazsa ileride taksitle geri ödemek üzere kredi verilmesi, ve böylece kendi güçleriyle başlanın çaresine bakabilmeleri için toplu dilekçe veriyor. Başbakan Özal'ın 5 ayda yaparız dediği evlerden henüz bir belirti yok.

"Teşkilatları tanıyamamış"

Dilruba YENEN

Çorum katliamı yöneticilerinden faşist Seydi Esenyel'in itirafının Nöke dergisinde yayınlanmasından sonra Türkiye bir basın toplantısı yaptı. İşe bakın ki, kapatalan partilerden CHP, AP, MSP başbakan, siyasi faaliyet yasası altında tutulurken, konuşmalarından dolayısıyları soruşturması tehdidi altında bulundurulurken, Türkiye'nin bir numaralı terör örgütü MHP'nin genel başkanı kalkıyor, rahat rahat basın karşısına geçip bir de toplantı yapıyor. Üstüne üstüne devam etmekte olan MHP davasını etkileyecek bir sanığın itirafına da söz konusudur.

Göz göre göre rejimin desteğini arkasına alan Türkiye, bir de bu itirafı yapan kişiyi kendisinin ve teşkilatının tamamıdır söyleyerek, bu katliamlarda üstlendikleri işlevleri ilercilerin üstüne atıyor. "**Maraç, Çorum, Sivas katliamlarında Marksist, bölücü militanların parmağı varmı...**" Bu katliamların ardından MHP'nin olduğu bugün ortaya çıkmadı. Yıllardır bilinen bu gerçekler bugün kendi tosunucuları tarafından dille getirilmeye başlandı. Aradıkları fark bu.

Daha birkaç sayı önce gazetemişte, faşist Tevfik Ağasoy'un itirafına yer vermiştik. Hatırlatılmalı, Ağasoy itirafında MHP'ni kendilerine karşı karışarak olarak kullandıklarını açık anlatmış. Yaşar Okuyan'ın MHP Genel İdare Kurulu üyesi Mehmet İsmail'in adını vermiş. Ardı sıra Bakanlıkta suç delillerini İsmail'in naslı ortadan kaldırıldığı söylenmiştir. Yine Ağasoy itirafında Şişli MHP Gençlik Koluna Başkani Kazım Ayay'dın'ın da cinayetlerin planlanmasındaki rolünü açıklamıştı.

Anadan çok geçmeden, Çorum katliamı sanık-

larından Seydi Esenyel de Çorum MHP İl Başkanı İsmail Taşkan ile ilişkilerini anlatıyor. Esenyel itirafına göre, "**olayın üçüncü günü Ülkü Yolu Demerji Başkanlık odasında oturduğum sırada** ilk Başkanımız İsmail Taşkan odamıza gelecek muhabisi çağırın toplanan paraların hesabını getirmen bıkayım" dedi. Bizim siyasi düşünce gereğimize MHP İl Başkanımız odamıza gelecek muhabisi gerekiyordu. Muhabisi çağırıldı 970 bin lira harız paramız olduğunu beyan etti," diyor. Daha sonra Esenyel, bu paraların hıpsanelerdeki için gerektiği gerekçesiyle il başkanına vermek kaçınılmazı yanında bulunan arkadaşları Kazım Aras'ın da parayı teslim etmek istememesi üzerine İsmail Taşkan tarafından dövlüğünü, toplanan paraların demekten alınıp götürüldüğünü belirtiyor.

Türkiye, toplanmış teşkilatların Esenyel'in itirafına göre, bir de bu itirafı yapan kişiyi kendisinin ve teşkilatının tamamıdır söyleyerek, bu katliamlarda üstlendikleri işlevleri ilercilerin üstüne atıyor. "**Maraç, Çorum, Sivas katliamlarında Marksist, bölücü militanların parmağı varmı...**" Bu katliamların ardından MHP'nin olduğu bugün ortaya çıkmadı. Yıllardır bilinen bu gerçekler bugün kendi tosunucuları tarafından dille getirilmeye başlandı. Aradıkları fark bu.

Daha birkaç sayı önce gazetemişte, faşist Tevfik Ağasoy'un itirafına yer vermiştik. Hatırlatılmalı, Ağasoy itirafında MHP'ni kendilerine karşı karışarak olarak kullandıklarını açık anlatmış. Yaşar Okuyan'ın MHP Genel İdare Kurulu üyesi Mehmet İsmail'in adını vermiş. Ardı sıra Bakanlıkta suç delillerini İsmail'in naslı ortadan kaldırıldığı söylenmiştir. Yine Ağasoy itirafında Şişli MHP Gençlik Koluna Başkani Kazım Ayay'dın'ın da cinayetlerin planlanmasındaki rolünü açıklamıştı.

Anadan çok geçmeden, Çorum katliamı sanık-

larınca dükkanından alınan tükellerden dağıtılması emrinde. Ve yüzlerine birer maske seklinde bez uykuların şartıyla rehinelere alıp getirmelerini emretti. ...Eyyup Gül'e köylülerin de bu konuda tam durumuna düştükleri için hiç değışle olay yenne kadar getirilmelerini, ancak olayı, yani katliamı tespit çekme işini bizim gençlerimiz yap. ması gerektiğini, köylülerin de kendileri ateş emri gibi aynı sıra ortak edidüklerine inmanlarını, ilderde konuşukları zaman, yani bu olayı anlatıldıkları zaman kendilerine yaşama hakkı ben ve teklifim tarafından tanınmayacağı bilhassa te tek anlatılması, gerekirse köylülerin de vurulabileceğini emretti"

Olaylar sırasında, köylülerden, rehinelere ve militan faşistlerden oluşan kalabalığa bir konuşma yapan Esenyel şöyle diyor: "... Şartlar bu hale gelmiştir bizi. Bu eylemi gerçekleştirmek durumuna düştük. Sanmayın ki biz insan kasabıyız. Yapılan her hareket Türk milletinin bölünmezliği ve parçalanmaması içindir. Köylüler birlikte gideceksiniz ve bu işi bitireceksiniz, öldüreceksiniz. "

Bu olaya kanşan köylüler uzun süre katliamın sorumlularını söylememiş. Fakat 1985 sonunda Pırsanlık Yasasından yararlanarak isteyen Adil Şahinbaş isimli bir köylü bu kurşuna dizme olayını iftar dilekçesinde şöyle anlatıyor: "Rehinelerim üçü bir, üçü bir ayrı ayrı bağlanılmışlar. Kadın olan da ayrı olarak elen bağlandı. Maskelilerin yanı sıra rehinelere koltuklana gim jirileri, tor ayakta duruyorlardı... Şehiden tahminen iki kilometre ayrıldık. Ve orada bizim durmamızı söylediler. Bizim başımızda 20 kişi kadar maskeli kaldı. Diğer maskeliler 10-15 kadan da bu rehinelere bindiren tahminen 200 metre ayırdılar, ekinlerin işine götürdüler. Orada şifalı sesleri geliyor. Bizim içimizde bir korku vardı. Bizi de öldürürler diye, hiç bir şey yapamıyorduk. Rehinelere götürülen maskeli kişiler geldi. Bize 'Şiz de gelin, bu adamların işini bitirelim' dediler. Oraya gittiğimizde adamlar kanaklıta çok belli oluyorlardı. Kimisi oturma-yı vaziette idi, kimisi yata-yı vaziette idi. Bu maskeliler kendileri ateş ettiler ve bize de ettilerler.

Başka bir tank

Çorum olaylarını yerinde izlemek üzere Hürriyet gazetesi tar-

Çorum olayları sırasında yüzlerce aile yalanlarını kaybetti, evleri yakıldı

58 kişinin öldürüldüğü Çorum olayları sırasında kezaap dükkanlar ok dişilmiş bir vatandaşın cesedi.

ol' demişti.

Ben şehit merkezinde bir otelde kalyordum. Bu anda tam öğle saatıydı. 'Allah, Allah' sesleriyle birlikte şehrin merkezi ana-baba gözyaşı dönmüştü. Birkaç kişi de toplanan halka 'Şiz ne duruyorsunuz, Aleliler Aaaddın Camisi'ni yakla-tın, buğün cihad günüdür' diye ba-nyordular. Ben otele tenasus ça-kan yanarı camiyi görmek istiyordum. Yanındakilere: 'yanarı camii hangisi?' diye sorduğumda Milö-nü sentinde yanarı bir evi gös-tertiler. 'Şiz bu dumanın içiğüzü yer Aaaddın Camisi' dediler. Ben çarpı camiye benzetmeden otelden çıktım. Bu anda herkesin elinde tabanca, ay tüfeği, balta, torun gibi aletler vardı. Benim de elime bir demir çubuk tutuldu. Mahale-ye yaklaşıp kalabalığa sayı sayıldım... Yaşlıca bir adama nazladım 'amca bu yakalan camii nerede?' diye sordum... Tam bana camianı yakladığını ve bunların hesisin yalan olduğunu izah ediyordu ki, adamin yanında bir genç belirdi elinde karyola demiri vardı. Bu arada -ben daha önce tamma-

dığım için bilmiyordum- bir sivil polis mahalleye doğru ilerleyen halka camianı yakladığını bu-nun bir provakasyon olduğunu izah ediyordu. MHP'li bazı mil-itaryer polisler kalıfına demir çubukla vurmak suretiyle etkisiz hale getirdiler. Ben otele mi oldu mu bilmiyordum. O sırada yaşlı adamın yanında peydahlanan genç 'sen ca-miyl nide soruyorsun, kimisin sen?' diye sordu. Kendisine gazetede ol-duğumı söyleyince babçe duva-ndan atlayarak bir iki dakikalığına kayboldu. 10-15 kişilik bir gruba geri döndü. O genç grubuna: 'Ba-kan bir komünist yakaladı!' dedi. Grup benim elimdeki makınayı aldı ve ellerindeki tabanca ile tehdit ederek beni SSK Hastanesi'ne dö-ru götürmeye başladılar... Bir ta-nesi, 'Sen Üzeyir'e götürüreceğiz' dedi. Üzeyir Çorum'da MHP'nin ileri gelenlerinden birisiymiş. Hastaneyi geldikmişide orada daha ka-labalık bir gruba karşılaştım. Bunların hepsi sağdıydı. Hastaneyi de ka-leleri ilan etmişlerdi. Bu 6-7 saat süren rehinelik süreci hiç unu-mayacağım.

Hastanenin karşısında askerler

ni katilatozlar rol oynamayacak-
nız, güvenlik tedbirlerini sağ ola-
rak almaya çalışınız..."

Bu iki milletvekilinin kendisini
açıklan tehdit edip etmedikler
konusundaki bir soruya ise Esengül,
"Bir asker kişi olarak bir generale
zaten tehditleri söylemezdi de. Ana
'cezaı bir veriniz' gibi bir davranış
içinideydi. Özellikle birisi fev-
kalade küstah bir tavır içindeydi.
Bunun karşısında ben gerek
uyandı aldılar."

Kinci olayların nasıl başladığını
ilişkin soruya verdiği cevaba Esen-
gül şöyle dedi: "Saat 13 evvama-
ğı öğle namazı vakit Jandarma Alay
merkezinde aynın tabur merke-
zine gideceğim sırada adeta bir
merkezden sınıp almışkasına bir
buçuk saat içerisinde sağ kesim
sokaklarında hayret verici bir bi-
çimde barikatlar oluşturulmuştu..."

Olayların ardından örgütlenme MHP değil mi?

Olayların arkasındaki örgütlenme MHP örgütlenmesi miydi yoksa bir başka örgütlenme mi soruna da "Ben bu konudaki değerlendirmemi o zaman yapıyorum. Daha doğrusu başlı olduğum makamımı nacak aşk bir dile rapor ettim. Ancak bunlar tabii askeri rapor olduğu için ben on yıl geçmeden açıklanmam. Neden Çorum'da böylesine kanlı olayları şahımdan. Niyetleri neydi? İlk çapında bir iş ayaqlanan provakasyon mıydı, yoksa bir asker darbeyi, bir ihtilali zorlamak kılacak bir şey mi yapılmak istedi-ldi... bunu çıkarıyordum.

Ama ama ne olursa olsun bu olayları yaratanları ve olaylarda maiaşesi mayas olarak kullananları lanletiyordum."

Olayların ardından örgütlenme MHP değil mi?

4 Temmuz 1980 Çorum olayları sırasında Çorum Cumhuriyet Savcısı Ertem Türkler "Aaaddın Camii'nin bombalandığı haberi, olaydan 1 saat önce bütün şehirdeduyulmuş. O sırada ben Merkez Jandarma Karakolundaydım. 'Aaaddın Camii bombalandı' diye bir polis telizi duyduk. Bu telizin henüz arkasından bir askeri teliz duyuldu. Yüzbaş Nazif, 'Bombalama olayı yok, hanz polisi bu haberi verdi' diye bağırdı. Ortada bir provakasyon olduğu açıktı."

11 Haziran'da metro-otobüs grevi sırasında CGT Ulüsturma Bakanlığı'na kadar süren bir protesto yürüyüşü düzenledi.

Fransa'da sendikal savaşım yükseliyor

11 Haziran günü Fransa Ulüsturma Bakanı parlamentoda şunları söylüyordu:

"Sendika sorumluluğu grev hak-kımı kölüye kullanmamalıdır." İçinde gizli bir tehdit de taşıyan bu sözler Fransız sağ iktidarının yükselmeye başlayan grevlerden, protesto gösterilerinden ne denli korktuğunun da bir işaretiydi.

Aynı gün dışında tüm Paris'te, bütün metrolar, otobüsler durmuştu. Basta CGT olmak üzere CFDT, FO, CFTC ve diğer bağımsız sendikaların da cagnısıyla metro ve otobüs emekçileri 24 saatlık bir greve girmişlerdi. Bu grevin etkileri yalnızca şehir içi ulaştırmasının durmasıyla sınırlı kalmadı. Binlerce emekçinin işe gidememesi nedeniyle birçok fabrikalarda, işyerlerinde çalışmalar yavaşladı ya da durdu. Üretim önemli derecede düştü.

Hükümet şehrin bir günlük hayatını birdenbire altüst eden taşıt sıkıntısını ıstısmar ederek "grev

halka güçlük çıkardı" sözü altında grevcilerle halkı karşı karşıya getirmek istedi. Nedir ki işçi sınıfının savaşım geneleğine saygılı Paris halkı grevi okundukça karşıladı. Zaten grevcilerin istemleri hayatını emekçi ile kazanan tüm Fransa emekçilerinin istemleriydi. Bu grevle emekçiler istemlerini etkili bir biçimde kamu oyuna duyurmuş olurlar.

Grev, bir kamu işletmesi olan metro-otobüs işletmesinde, hükümetin uyguladığı yeni plana karşı yapıldı. Bu plan "ekonomi yapmak" gerekçesi altında bu işletmeye yapılmakta olan devlet tahsisatını kısmayı öngörüyordu. Bunun sonucu olarak da ücretler dondurulacak ve bir kısım emekçiler de işten çıkarılacaktı. Emekçilerin haklarından kesilen bir milyarlar ise "yardım" adı altında özel işletme patronlarına veriliyordu.

Şağ hükümetin emekçilere karşı uygulamaya koyduğu politikaya karşı tepkiler yalnızca bu grevle

sınırlı kalmadı. CGT sendikası da ha önceden 9-13 Haziran günlerini "eylem haftası" olarak ilan etmişti. Bu eylem haftası başta otobüs emekçileri olmak üzere emekçi düşmanı politikasına karşı bir savaş halı oldu. Metro-otobüs grevini 12 Haziran'da yapılan elektrik-grevi ve demiryolu işletmelerindeki grevler izledi. Bunların yanında bir hafta boyunca tüm Fransa'da bölge bölge, hemen tüm işkollarında grevler, iş yavaşlatmalar, gösteriler ve çeşitli eylemler yapıldı.

Şağ hükümet, programında öngördüğü emekçilere karşı uygulamaları sürdürdüğüne bu yünde yeni yasalar çıkarmaya devam ettiğie emekçilerin savaşını da ha da yükseltecekti.

Gazetemiz baskıya girerken parlamentoda "Yabancılar Yasası" görüşülmeğe idi. Çeşitli baskı ögömlerini içeren bu yasaya karşı sesler da şimdiden yükseltilmeye başladı.

Wallraff'a dört koldan saldırı... Bir Türkeş eksikti !

"En Altıkiler" kitabı Avrupa'da ve Türkiye'de satış rekorları kırarak Wallraff'a çok yönlü saldırılar da sürüyor. Şimdi bu işçi düşman koroya bir yenisi de Türkiye'den eklendi. Faşist MHP'nin başı Türkiye bir basın açıklaması yaparak "Türkleri küçük düşürdüğü ve yalan açıklamalarda bulunduğu" gerekçesiyle Wallraff hakkında Alman mahkemelerinde dava açtı. Türkiye'de de kitabı avaklarına inceletiğini söyledi.

Bilindiği gibi, Türk işçilerinin çağışma ve yaşam koşullarını ele alan kitap Almanya'da piyasaya çıktıktan hemen sonra Wallraff hakkında başta Strauss, insan tüccarı Remmert, Almanya'nın en büyük tekelcilerinden Thyssen ve MC Donalds tarafından Wallraff hakkında dava açılmıştı ancak kısa bir süre önce MC Donald Wallraff'ın ilen sürdüğü delilleri çürütemediği için davasını geri çekmişti. Ayrıca FAC televizyonu birinci programı ARD'de Wallraff'ın iki yıl boyunca Türk işçisi Ali külgünde gizlice çektiği filmlerden oluşturulan belgesel filmi televizyondan gösterimini de engellemiştir.

Türkes yazılı açıklamasında, Wallraff'ın "Kitabımı derimderiden verilen emirle, Türkiyele Almanlar arasında açmak ve komünizme hizmet etmek için" yapıldığını ve aslında "Bir Doğu Alman casusu", olduğunu, kitabını "Büyük Türk milliyetçisi Gün Sazak'ın öldüren bir canıye Kemal Altun'a ithaf" ettiğini ve Türkiye televizyonu TRT'nin 32. Gün Programı'nda yer veren yetkililerden de hesap sorulmasını istiyor.

Wallraff Türkiye'yi "Hitler taklitçisi" olarak niteledi

Wallraff Türkiye'ni suçlamalarına yanıt verirken, bugüne kadar kitabına en ağır saldırıların Neonazi-

Foto: Türkiye Postası

lerden geldiğini hatırlatarak Türkiye'yi "Hitler taklitçisi" olarak niteledi ve "Baviera Başbakanı Strauss'dan MHP sempatisini olarak imza alman Türkiye ve yandaşlarını korkutuyor olsa gerek" dedi. Wallraff Anka Ajansına verdiği özel bir demeçe terörü tepik suçlayı yargılanan herkeşe saldırmasının doğal olduğunu, Türkiye'ni geçen yıllardan hiç ders almayarak Alman köle tacirleri ve neonazilerle birlikte Türk işçilerinin can düşmanlarını yanında yer aldığını açıkladı.

Wallraff, "On yıllardır hükümetlerin el atmadığı, Avrupa'daki Türk işçilerinin sorunlarını Avrupa ülkelerinin gündemine gettirmek benim için onurlu bir görevdir. Cinayet ve katliamlar da katliamlar her gün yeni tanıklarla belgelenen Bozkurtlanı Almanya'da bile cinayet, suçlar ve eroin kaçakçılığı gibi suçlardan yargılanan Türkiye ise, tarih ve insanlık önünde bunları hesaba vermeken ne yapsa kaçama yacaktır." diyerek kitabını ithaf ettiği kişiye Kemal Altun için de şunları söyledi: "Türk işçilerinin sorunlarını dile getirdiğim bu kitabı politik görüşlerinden bağımsız olarak başta Almanya'daki yabancılar politikasının Türk işçilerini

mak üzere tüm Türk işçilerine ithaf ettim. Bundan önemlisi gereken birileri varsa, bunlar Almanya'daki yabancılar politikasını belirleyenler ve Türk işçilerini bu acı koşullarda çalışmak zorunda bırakan sorumsuz politikacılar."

"Türkes ölülerle uğraşmayı bırakın"

1983 yılında Batı Berlin'de Türkiye'ye iade edilmekteken mahkemenin görüşünde penceyenden alayarak ölümü tercih eden politikacıların Kemal Altun'un albayeı seçilme CHP milletvekili ve Köy-Kooperasyon Genel Başkanı Ahmet Altun da Paris'te bir basın toplantısı düzenledi. Ahmet Altun kardeşinin ölümünden önce hiçbir skandale uğramamı ya da mahkemesi tarafından Gün Sazak'ın katli olarak mahkum edilmemesi ve hiçbir zaman bu suçtan aranamadığını belirtti. Altun kardeşinin sadece "katli" değil "yatak katli" iddiasıyla anıldığını ve hiçbir suçtan hüküm giymediğini vurguladı. Ahmet Altun, gerekirse Türkiye'ni mahkeme vereceklerini ağlayarak "Türkes ölülerle uğraşmayı bırakın" dedi.

1978 yılında Türkiye'ye "faşist" dediği için IG-Metal Sendikası hakkında Türk tarafından 500

Türkes Wallraff'ın kitabıyla. açılmıştı. Ancak Frankfurt Yüksek Mahkemesi 18.1.1979 tarihinde Türkiye'ye faşist demenin suç olmadığı gerekçesiyle davayı reddederken mahkeme masraflarının da Türkiye tarafından ödemesine karar vermişti.

Günter Wallraff'ın evi arandı

Münih Savcılığı'nın başvurusu üzerine Wallraff'ın Köln-Ehrenfeld'deki özel evi Köln Savcılığı'nın görevlendirdiği 10 polis tarafından arandı. Yazın kitabıyla aynı adı taşıyan, gizli kameralay çekilmiş filmine malmaze olan bantları aramak bahanesiyle yapılan arama, Wallraff tarafından kırıldı ve bunun bir yıldıma harekate olduğu belirtildi. Wallraff, ayrıca bütün her şeyin açık ortada olduğunu, filmde görüleceğini belirtti ve eğer ananın Thyssen tekeli üzerine bantları ve bunların bir notede saklı olduğunu, boşuna aranamaması sözlerine ekledi. Bu olayın arkasında Bavayra eyaleti Başbakanı ve Hristiyan Birlik Partisi Başkanı Strauss'un olduğunu tahmin eden yazar Wallraff, arama kararını veren yazar Ferit hakkında makamını kötüye kullanmak ve hukuken çiğnemekten ötürü dava açtı.

Wallraff'tan neden bu kadar korkuyorlar?

Türkes'ten Strauss'a, insan tacirlerinden Thyssen gibi büyük tekelciler, hükümet politikacılarından sağcı yarıncılara kadar uzanan geniş bir yığıla karşı dön bir koldan

Yabancı düşmanlığına örnekler - protesto eylemleri

FAP'ın kongresi

FAP'ın kongresi Stuttgart'ta protesto edildi

Soner GÜRLER

Faşist Federal Alman Partisi FAP Stuttgart'ta 7 Haziran günü Federal Kongre'sini yaptı. Daha önce verilen bilgilerde bu partinin kongresini Dillenburger kentinde yapacağı duyulmuştu ancak son anda kongrenin Stuttgart kentinde yapılacağı meydana çıktı. Stuttgart kenti Belediye Başkanı Rommel Sillenbush Spor salonuna faşistlere vermekten vazgeçmesi üzerine cumartesi günü 1000'yi aşkın demokrat, antifaşist insan faşistlerin salonuna girişini engellemeye çalıştı.

Faşistler protesto için toplanan demokratların sayısı kadar polis hazırlı kuvvetli salon önüne yığıldı. Bunun üzerine protesto gösterisi bir protesto yürüyüşüne dönüştü. Protesto gösterisinde konuşan IG-Metall Stuttgart Başkanı Klaus Zwickel ve IG-Metall Stuttgart Türk Sekreteri Bozkurt Sönmez Belediye Başkanı Rommel'i sert

Foto: Soner Gürlü

IG-Metall Stuttgart Türk Sekreteri Bozkurt Sönmez dile knayarak, Stuttgart kentinin Alman faşistlerinin merkezleri durumuna getirilmeye çalışıldığını, şimdi FAP gelecek sene de NPD büyük kongrelerini burada yapmaya mücadele edildiler. Geçtiğimiz ay-

Polis, FAP kongresini protesto eden demokratlara saldırmaya hazır

larda Türk Federasyon da Stuttgart'ta bir gece yapmış, belediye bu toplantı için özellikle Rommel'in müsadisiyle Türk faşistlerine salonu vermişti. Protesto gösterilerindeki belgilerden biri de bu sebepten, "Stuttgart'ta FAP, NPD, MHP ve yan kuruluşlarına gece için salon verilememiştir" şeklinde idi.

Protesto eyleminde bulunan antifaşist demokrat insanların daha protesto eylemine 3 km'lik girişle arabaları durdurularak aramış, Alman faşistleri demokratların bakiyetlerini yıpratma salona girmeyince, Alman polis kuvvetlerinin

yardımla polis arabaları içinde ve değişik siperler altında polis yardımı ile salona alındılar. Polis demokratlara dönük cop ve silah kullanmaya hazır durumda saatlerce bekletildi.

Aksam 18.00 sıralarında kongrelerini tamamlayan FAP'lılar spor salonunun hemen yanında olan Clara Zetkin orman kahvesine saldırdılar. Sayıların 30 kadar olduğu tahmin edilen saldırganlar kahveye gelen kişilerce gene püskürtüldüler. Polis, Clara Zetkin orman kahvesini korumak şöyle durmuş, olay yerine gelmeye bile tenezzül etmedi.

söyle: "Türk işçilerinin sorunları dile getirilmiş bu kitabı politik görüşlerinden bağımsız olarak başta Almanya'daki yabancılar politikasından çok genç yaşlarda itihara sürüldüğü genç Türk ol-

keş ölümlere uğratmıştı bırakın" dedi. 1978 yılında Türkiye "faşist" dediği için IG-Metall Sendikası hakkında Türkiye tarafından 500 bin marklık bir tazminat davası

Türkiye'nin Strauss'a, insan haklarından Thyssen gibi büyük tekelere, hükümet politikacılarından sağcı yayıncılara kadar uzanan gerici yazarı karşı dört bir koldan saldırıyor. Kimi aşırı katliamları nasıl meydana geldiğini, işçileri nasıl sömürdüklerini ortaya çıkarmasından kaçınıyor; kimi yerli ve yabancı emekçilerin birliğinden, yabancı düşmanlığının gerilemesinden ve politikasını istediği gibi uygulamaktan korkuyor; Türkiye gibi kimileri ise milliyetçilik propagandası altında nasıl işçi ve Türk düşmanlarıyla işbirliği yaptıklarını öğrenilmesini istemiyor. Ama uzun sözün kusu, hepsinin de korkusu aynı: işçi ve insan düşmanları yüzlerinin maskesinin düşmesi. "Yabancı düşmanlığının sorumluları Bonn'da ve tekelcilerin üst katlarındadır." diyor yazar Wallraff da "En Alt katlar" kitabının giriş bölümünde işte bunun için "düzün yüzünü sergileyebilmek için kendi yüzünü gizlemek zorunda kaldım" diyor.

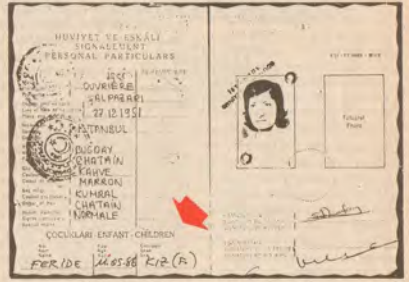

Wallraff, Strauss'dan "MHP'liymi" diyerek imza alırken.

Konsolosluklar zorluk çıkarmak için ellerinden geleni yapıyorlar

Bu ne biçim kayıt!

11 Mayıs 1986 tarihinde Esslingen'de bir hastahane'de göçmen içimizin bir kız çocuğu dünyaya geliyor. Adı Feride konuluyor. Alman makamları hastanede doğan çocuğu otomatikman gerekli yerlere kaydediyorlar. Ancak bu yeterli değil tabi. Çocuğun herhangi bir sorun çıkmadan Almanya dışına ya da tatillerde Türkiye'ye götürülmesi için bir de pasaport gerekiyor. Bunun üzerine Mevlüt ve Şenife Örnek hem Stuttgart Konsolosluğuna kızlarının kayıtlı yapıp bir de pasaport almak için basınıyorlar. Ancak görevli memurlar kâğıtluk bir çocuk için pasaportu gerekli olmadığını

yarat için yola çıkıyorlar. Hollanda sınırında polis çocuğu da pasaportunu istiyor. Bizimkiler annesinin pasaportuna kayıtlı olduğunu söylüyor ve pasaportu gösteriyorlar. Polis gülmeye başlıyor. "Bu kayıt bizim için geçerli değildir. Üstünde ne imza, ne tarih, ne de mühür var. Sizin yazmadığınız ne malm" diyerek yolcular geri çeviriyor.

Mevlüt ve Şenife Örnek Stuttgart'tan Hollanda'ya kadar yaktıkları benzini mi yansınlar, tahrip olan

sinirlerine mi, boşa giden saatlerine mi? Yoksa halka hizmet etmek işçilerinin yabancı ellere karşılaşıpca sorunları çözmek için avuç dolusu para alan konsoloslukların haksız ve laubali tavırlarına mı?

Mevlüt ve Şenife Örnek şimdi Stuttgart Başkonsolosluğu'na bu durumun düzeltilmesi için bir dilekçe yazmışlar. Gelecek cevabı hepberaber bekliyorlar. Bakalım yetkililer bu sefer nasıl bir cevap vermeye uygun görecekler!

Stuttgart'da Ailenin Birliğini Koruma Girişimi kuruldu

Münih, Nürnberg ve Ingolstadt'tan sonra Stuttgart'ta da gençler aile birliğinin parçalanmasına karşı girişim kurular. Baden Württemberg ve Bavaria eyaletlerinde katmerli şekilde uygulanan ailenin birliğini parçalayıcı yasaya karşı mayıs ayında 7 genç bir araya gelerek Aile Birliğini Koruma Girişimi'ni kurular. İlk olarak 29 Mayıs ayında gençlerin katıldığı toplantıyla kuruluşunu duyuran girişim aynı zamanda en geniş genişliği önerisiyle kendilerine eylem planı yapıyor. Buna göre; hemen bir imza kampanyası başlatılmasına karar verildi. Ayrıca Eylül ayında Türkiye'ye gidecek olan Eyalat Başkanı Späth'e verilmiş üzere bir "sorunlar dilekçesi" hazırlanacak. Bütün bunların luslarıyla ve sendikalarla ilişkile gelişmesi görüldü. Bütün bunların temsilleri IG-Metall Eyalat Yabancılar Sorumlusu Bozkurt Sönmez'i ziyaret etti. Bozkurt Sönmez, bu sorunun da hükümetin yabancı düşman politikasının temelini oluşturan yabancıların zorla ülkelerine göndermekle bağ olduğunu ve bu yasaların insanlık anlayışına belittirler. Sorunun çözümü için ellerinden geleceğini yapacaklarını belirttiler. Cumartesi günü de konsolosluk önünde imza toplandı. Sorunların çözümü için imza toplayan gençler konsolosluk görevlilerinin "vatan haini" gibi suçlamalarıyla karşılaştılar.

Stuttgartlı gençler birarada görülüyor.

Belçika'da gerici hükümetin önlemler paketine karşı genel grevler

Ersin TOSUN/Belçika

Belçika'da gerici Marthens-Gol hükümetinin "önlemler paketi"ne karşı çalışanların tepkisi büyüyor. Mayıs ayının ikinci haftasından itibaren üç genel grev yapıldı. Tren, metro, tramvay, posta grevleri devam ediyor. Belçika sokaklarında hemen hergün bir mitinge rastlamak mümkün. İşçilerden öğrencilere, memurlardan öğrencilere kadar toplum içindeki her katmanı ilgilendiren "önlemler paketi" hükümet yetkilerinin de belirtildiği gibi kemeri sıkma politikasından başka birşey değil.

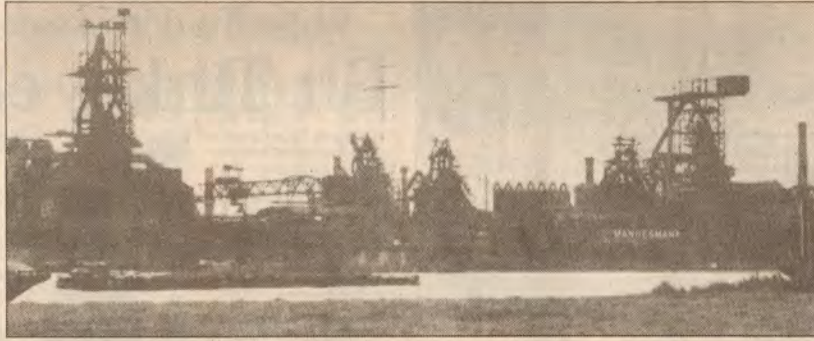
Belçika televizyonunda yeni uygulamaya anılan Başbakan Marthens, bütçede yıllık açığı 226 milyar Belçika Frank'ını bulduğunu, bunu kapatmak için de halktan özveri beklediklerini belirtiyor. Başbakan Marthens hükümeti, elbette bütçede açığın nereden kaynaklandığından bahsetmiyor. Bilindiği gibi Belçika ABD'nin öne sürdüğü Cruise füzelerini Avrupa'da kendi topraklarını yerleştiren ilk devlet olmuştur.

Belçika'nın içinde bulunduğu ekonomik krizin yükü, tüm çalışanlara ve göçmen işçilere yansıyor. 1984 yılının başından beri göçmen işçileri ve özellikle de Türkiye'li ve Faslı göçmen ülkelerine geri yollamak için sistemi bir biçimde uygulayan politikanın yeni adımı, önlemler paketi adı altında uygulamaya sokuldu. Yaşam bir kez daha Belçika işçi sınıfıyla, göçmen işçilerin çıkarlarını ortak olduğunu gösterdi. Gericici hükümetin kemeri sıkma politikasına karşı bütçe sendikalar olmak üzere tüm demokratik örgütlerin savasının önemi bir kez daha ortaya çıktı. Türkiye'li göçmen işçilerde FGTB (sosyalist sendika) olarak izlere, sendikaların uyguladığı emek

"biz bu grevleri çok gördük, amacı politiktir, hükümeti düşürmeye çalışıyorlar" gibi sözlerle halkı grevleri kırmaya çağırıyor. Başkent Brüksel'de 8 gündür metro ve tramvaylar çalışmıyor. Şarfovaşerinde trenler, posta, tramvay ve metro işçileri grevi sürdürüyor. FTGB sendikasının çağrısıyla 31 Mayıs cumartesi günü Brüksel'de büyük bir miting yapılacak. Şimdiden 400 bin kişinin üstünde bir kitlenin katılacağı görülüyor. 14 yılı aşkın bir süredir Brüksel'de yaşayan Türkiye'li bir göçmenin işçinin deymişle "14 yıldır Belçika bölgesine hareketli günler yaşamadı" Belçika'da tüm çalışanlar, kazandıkları ekonomik ve sosyal haklardan ödün vermemeye kararlı.

Belçika hükümetinin "önlemler paketi" adı altında yapacağı kısımlardan bazıları şunlar:

- İşçi fazlalığı nedeniyle demiryollarında (SNCB) çalışan 7 bin kişinin işine son verilecek.
- Hükümetin sağlık kurumlarına yaptığı yardım azaltılacak.
- Postane personeli azaltılacak.
- Telgraf, telefon ve posta bir şirketle toplanarak özel sektöre satılacak.
- Belediyelere yapılan yıllık 21 milyar frank tutarındaki yardımdan 6 milyar frank kısıtlanacak.
- Eğitim kurumlarına yapılan yardım kısıtlanacak. Bu sektörde çalışan 28 bin kişinin işine son verilecek. Okullarda sınıflarda bulunan öğrenci sayısı artırılabilecek. Üniversitelerdeki okumak için ödenen para miktarı iki katına çıkarılacak.
- Gençlerin askerlik süresi 8 aydan 12 aya çıkacak.
- 1 yıldan fazla süre içinde hasta olup, hastalık sigortasından para alanları aylık gelirden parının yüzde 40'ı kesilecek.
- İş kazası halinde verilen para

Mannesmann altın yılını yaşıyor, 6500 işçi işten çıkarılıyor

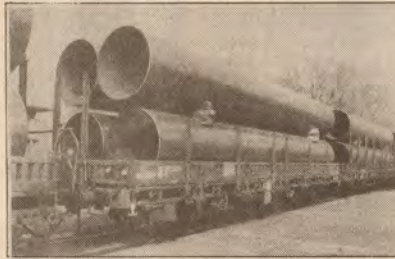
"1985 yılı Mannesmann için başarı bir yıl oldu."

Yönetici pozisyonunda olan kişilere dağıtılan bir bildiride, ayrıca Mannesmann'ın aynı yıl içerisinde dış satışlarının 18,2 milyar marka ulaştığı ve kâr bilançosunun 141 milyon mark olduğu yazılmaktadır.

Firma hissedarlarının yüzünü güldüren bu haberle birlikte işçilerini de "düşünen" Mannesmann, 1987 yılı sonuna kadar 6500 işçinin işten çıkarılacağını da açıkladı. Mannesmann işçileri ve kamuoyunda bomba tesiri yaratan bu habere göre, Mannesmann'ın Düsseldorf'daki işyerinden 2500, Duisburg-Huckingen'den 1560, Mülheim'den 1330, idari büro kısmından 150 ve değişik yerlerden 680 kişi işten çıkarılacak.

Mannesmann menecerleri kendi hatalarını örtbas etmek için, çışkıları neden olarak, satışların azaldığını, üretim kapasitesi fazla olduğunu, dolandır düşmesi nedeniyle faaliyetlerdeki düşüşü ve ABD'nin Mannesmann mallarını bloke etmesini göstermektedirler.

1970 yılından bu yana FAC'de 6 yerde işyeri kapayarak, mevcut işçi sayısını 50 binden, 25 bine düşüren Mannesmann, işçi çıkarımı konusunda her defasında aynı

Mannesmann, Sovyetler Birliği'ne doğal gaz boru hattı için boru üretip, ihrac ediyor.

tehlikeye gireceği" tehditini savurdu.

Kendi ülkesinde işyerlerinin ortadan kaldırılmasının planlarını yapan Mannesmann, Brezilya'da açtığı firma ile FAC'deki işyerlerinin yokedilmesini kolaylaştırmaktadır. Brezilya'da işgücünün ucuzluğu ve işçi haklarının kısıtlı olmasından yararlanan Mannesmann Brezilya firmasına, "Ucuz üretim sayesinde Japonya ve Güney Kore ile rekabet yapabilecek gücüne, 1985'de kârımız 220 milyon mark

yacağın, suçlunun başka alanlarda aranması gerektiğini, söyledi.

Değişik yerlerdeki Mannesmann işçileri imza kampanyaları yürüterek, komiteler kurarak kamuoyuna oluşturma çalışmaları hız veriliyor.

"Bu konuda IG-Metall'e de büyük görevler düşmektedir" diyen

Mannesmann Genel Sendika Temsilcileri Konferansı, IG-Metall'in Çelik İşletmeleri Programı kapsamında şu istemleri dile getirdi:

- İşyerleri güvenine altına alınmalıdır.
- Kazanılmış sosyal haklar korunmalıdır.
- Çelik işletmeleri oldukları yerde kalmalıdır.
- Çelik işletmeleri kamulaştırılmalı, demokratik kontrol altında tutulmalıdır.
- Çelik işletmelerinde geçeri olan birlikte karar hakkı korunmalı ve genişletilmelidir.
- Çalışma süresi ücret kaybı olmadan daha da kısaltılmalıdır.
- Eşdeğerde yeni işyerleri açılmalı ve işyerinin yapsal durumu değiştirilmelidir.
- Meslek eğitim yerleri güvene altına alınmalıdır.

Konferansa katılan tüm sendika temsilcileri, işyerlerinin korunmasına uğruna kararlı olduklarını ve mücadeleyi sonuna kadar sürdürebileceklerini belirttiler.

İsviçre Türkiye'li İşçiler Birliği'nin 1. Genel Kurulu

İsviçre Türkiye'li İşçiler Birliği (TİB) mayıs ayı içinde 1. Genel Kurulunu yaptı.

"Dünya da baş, İsviçre'de de esit haklar, Türkiye'de de demokrasi" belgisiyle toplanan genel kurulun açış konuşma sını Başkan Halil Yaşar yaptı. Yaşar konuşmasında göçmen işçilerin İsviçre'de karşılaştığı sorunlara değindi.

Genel kurula birçok örgütten dayanışma mesajları geldi. İsviçre Emek Partisi adına bir konuşma yapan Stefan Hofer TİB ile bundan böyle de dayanışma içinde olacağını belirtti. Lozan Üniversitesinde görevli Türkülyi öğretimi üyesi de konuşmasında İsviçre'de bulunan Türkiye'li işçilerin entegrasyon sorununa değindi.

St-Kallen bölgesi Türkiye'li İşçiler Birliği temsilcisi de yaptığı konuşmada demokratik kitle örgütlerinin çatı çatı üzerinde durarak, değişik görüşten kişilerin birlikte çalışmasının gerekliliğini vurguladı.

Genel Kurul'da TİB'in tüzüğünde bazı maddede değişikliği yapıldıktan sonra, Uluslararası Başlı Yılı'nda başı savasının yükseltilmesi, artan yabancısı düşmanlığına karşı kampanya başlatılması, konsoloslardaki haraca, bedelli askerliğe karşı tavıya, yerel seçim hakkı, Türkiye'de demokrasi güçleriyle dayanışmanın yükseltilmesi yolunda kararlar alındı.

KOMKAR 8. Kongresi toplandı

karşı başa sendikalar olmak üzere tüm demokratik örgütlerinin savasının önemi bir kez daha ortaya çıktı. Türkiye'de geçmişte işçiler başta FGTB (sosyalist sendika) olmak üzere, sendikaların uyguladığı ve gösterilerle aktif biçimde katılıyordu.

Belçika'da kömür bölgeleri Limburg'ta başlayan gerilim Türkiye'de de başladı. Belçika'yı zana. Grevlere zaman zaman katılan CSC (Hristiyan sendika) 28 Mayıs günü yazarlık olanı-şınısı genel kurulunda tabakın zorlanmasıyla "bizi-şınısı yazarlık başına gelen Marx'ın hükümetine verdiğimiz destek sona ermiştir. Hodi meydan" diyerek bundan sonraki tüm eylemlere katılacağını belirtti. Hükümet yetkilileri sendika ile görüşmeye yanaşmadığı gibi

dan 12 ayı çıkacak. — 1 yildan fazla işçilerin yazısı da olup, hastalık şüphesi altında para almanın aldiıkları paranın yüzde 40'ı kesilecek. — İş kazası halinde verilen para- dan azalma olacak. — Kadınların emeklilik yaşı 65 yaşa çıkacak. — Bir ailede bir kişiden fazla işsizlik parası alıyorsa, ailenin sayı- sına bağlı olarak diğerlerinin işsiz- lik parası kesilecek. — Cenazeler için ödenen "mas- raf yarımdır" azaltılacak.

Federal Almanya'nın Münster kentinde beldeyede işçi olarak ça- bayan Duran Baran da izin dönüşü yetkililerinin sonucunda yatağa düştü. Duran Baran Münster'den aldığı Düsseldorf-Ankara işçi dönüş uçak bileti ile geçtiğimiz günlerde Türkiye'ye gitti. Gidi- te hiçbir sorunla karşılaşmamış. Ufo-Tamitürk uçak şirketine ait bi- lette dönüş hanesinde 2 Mayıs 1986, saat 19.00 Esenboğa hava- alanı yazılmış. Düsseldorf'a geri dönmek üzere Esenboğa havaa- lına gelen Duran Baran kendisi gi- bi bileterinde aynı bilgilerin yazı- lduğu 40 kişinin beklediğini gö- rüyor. 2 Mayıs günü yolları gece yansına dek sandalyelerin üzerin- de bekliyorlar. Geç hadırla ol- duklarından lokantaya ve tuvalet- polise nezaretilde gidebiliyorlar.

Ertesi sabah havaalanına aynı firmaya ait bileterin olan ve kalkış saati olarak bileterlerinde 8.40 yazı- lı bir yolcu grubu daha geliyor. An- cak hala görünürde uçak yok. Bu- nun üzerine yolcular her birlikte Havaalanı Müdürü'ne giderek ş- kayetlerini dile getiriyorlar. Mü- dür bileterlerinde uçak sefer nuramı- san olmadığını belirtiyor. Yolcular- ın ısrar üzerine Havaalanı Bay- müdürü'nün durumu belgeleyen bir- yazarı yollarına veriyor. Bu arada uçakların anlaşılmış olabileceği gi- zinde kalan üstelik neresi derli- ge ve mide rahatsızlığı olup, işgü- cünün yüzde 60'ını kaybetmiş olan Duran Baran izin dönüşü yatağa düşüyor.

Sadece döviz yurttanların tavuk göğüşüyle bakılan yurt dışında ça- lışan işçilerin izin sırasında karşıla- ştıkları nice güçlüklerden sadece bi- risi Duran Baran'ın başına gelen- ler.

1970 yılından bu yana FAC'de 6 yerde işçileri kapayarak, mevcut işçi sayısı 500 binden, 25 bine düşüren Mannesmann, işçi çıkarma konusunda her defasında aynı gerçekleri getirmektir. Yönetim Kurulu Başkanı W. Dieter yaptığı açıklamada "Mannesmann'ın 500 milyon mark tasarruf etmesi gerektiğini, bu tasarrufları 380 milyonun işten çıkarılması 6500 işçinin personel gi- derilerinin yapılması gerektiğini, aksi halde kalan işyerlerinin de

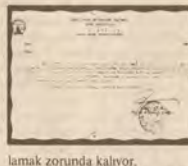
mesinini göstermektedir. 1970 yılından bu yana FAC'de 6 yerde işçileri kapayarak, mevcut işçi sayısı 500 binden, 25 bine düşüren Mannesmann, işçi çıkarma konusunda her defasında aynı gerçekleri getirmektir. Yönetim Kurulu Başkanı W. Dieter yaptığı açıklamada "Mannesmann'ın 500 milyon mark tasarruf etmesi gerektiğini, bu tasarrufları 380 milyonun işten çıkarılması 6500 işçinin personel gi- derilerinin yapılması gerektiğini, aksi halde kalan işyerlerinin de

mesinini göstermektedir. 1970 yılından bu yana FAC'de 6 yerde işçileri kapayarak, mevcut işçi sayısı 500 binden, 25 bine düşüren Mannesmann, işçi çıkarma konusunda her defasında aynı gerçekleri getirmektir. Yönetim Kurulu Başkanı W. Dieter yaptığı açıklamada "Mannesmann'ın 500 milyon mark tasarruf etmesi gerektiğini, bu tasarrufları 380 milyonun işten çıkarılması 6500 işçinin personel gi- derilerinin yapılması gerektiğini, aksi halde kalan işyerlerinin de

mesinini göstermektedir. 1970 yılından bu yana FAC'de 6 yerde işçileri kapayarak, mevcut işçi sayısı 500 binden, 25 bine düşüren Mannesmann, işçi çıkarma konusunda her defasında aynı gerçekleri getirmektir. Yönetim Kurulu Başkanı W. Dieter yaptığı açıklamada "Mannesmann'ın 500 milyon mark tasarruf etmesi gerektiğini, bu tasarrufları 380 milyonun işten çıkarılması 6500 işçinin personel gi- derilerinin yapılması gerektiğini, aksi halde kalan işyerlerinin de

Duran Baran uçak bileti aldığı şirketin önünde.

lamak zorunda kalıyor. 2,5 gün boyunca gece gündüz beklediği salonunda sandalyelerin üzerinde bekleyen, polis nezaretilde lokantaya ve tuvalet gi- zinde kalan üstelik neresi derli- ge ve mide rahatsızlığı olup, işgü- cünün yüzde 60'ını kaybetmiş olan Duran Baran izin dönüşü yatağa düşüyor.

Sadece döviz yurttanların tavuk göğüşüyle bakılan yurt dışında ça- lışan işçilerin izin sırasında karşıla- ştıkları nice güçlüklerden sadece bi- risi Duran Baran'ın başına gelen- ler.

1970 yılından bu yana FAC'de 6 yerde işçileri kapayarak, mevcut işçi sayısı 500 binden, 25 bine düşüren Mannesmann, işçi çıkarma konusunda her defasında aynı gerçekleri getirmektir. Yönetim Kurulu Başkanı W. Dieter yaptığı açıklamada "Mannesmann'ın 500 milyon mark tasarruf etmesi gerektiğini, bu tasarrufları 380 milyonun işten çıkarılması 6500 işçinin personel gi- derilerinin yapılması gerektiğini, aksi halde kalan işyerlerinin de

Mannesmann'ın işçi çıkarma haberine tepkiler giderek artmakta- dır. IG-Metall Yürütme Kurulu üyesi Judith, Mannesmann'tan ödünç alınması düşünlün 6500 işçinin sorunu çözümeceğini, ka- lın işyerlerini güvence altına ala- maları gerektiğini belirtiyor.

Türkiye Kürdistan Sosyalist Partisi Genel Sekreteri Kemal Bar- kay'ın mesajından sonra SPD Köln temsilcisi Kurt Ohlenbruch bir ko- nusma yaptı. Yeşiller'in Brockdorf, Wackersdorf'daki eylemler ve parti çalışanları nedeniyle kongreye ka- tılmadıkları belirtilen dayanışma mesajı okundu. Mesajda Kürt hal- kının hakları verilmeden, kendi yurtlarında ana dillerinde konuş- ma, eğitim hakkı tanınmadan de- mokratizasyon söziedilemeyeceği be- lirtiliyordu.

Daha sonra kürsüye gelen DKP temsilcisi Heidi Ferber, Kürt halkı üzerinde ağır baskılan, Kürt hal- kına karşı sürdürülen amansız sa-

danimarka Türkiye İşçiler Birli- ği (FAT), "Barış-dostluk ve göç- menleri daha iyi bir yaşam için" belgesi altında 24 Mayıs günü 6. Genel Kurulu'nu topladı. 200'e yakın üye ve konuşan katıldığı ge- nel kurulda, Sosyalist Halk Partisi (SF) Başkanı Gert Petersen, DKP Başkanı Komünist Partisi (DKP) Göçmen Bölümü Başkanı Nils Rosendal Jensen ve Sol Sosyalist Parti'den (VS) Karl Aage Jensen bi- rer konuşma yaptılar.

Dernek Başkanı Mahmut Eder yönetim kurulu adına hazırlan- an çalışma raporunda, barış mücadelesinde göçmen işçilerin ka- lınımı, ırkçılık ve yabancı düşman- lığına karşı savaşım, işsizlik ve iş- tihdam sorunları, göçmen çocuk- ların eğitimi, gençlerin dönüş ve kadınlann sorunları üzerinde dur- du.

1986 Dünya Barış Yılı'nda Da-

ni konusla toplanan ve bu- nın görüşler dilemektedir" diye

Federal Almanya Kürdistan İş- cileri Demekleri Federasyonu - KOM- KAR 8. Kongresi 7-8 Haziran ta- rihlerinde, Köln'de Federal Al- manya'da yaşayan Kürdistan iş- cileri eşit haklar", "Yabancılar yerel seçim hakkı", "Türkiye ve Türkiye Kürdistan'ın insan hakları ve de- mokrasi" istemleri etrafında topla- ndı.

500'ü aşkın delege, üye ve konu- şun izlediği kongrenin ilk gününde genel yönetim kurulu çalışma ra- raporunun okunmasından sonra ko- nuların selamlanması ve dayanış- ma mesajların okunması geyil- di.

Türkiye Kürdistan Sosyalist Partisi Genel Sekreteri Kemal Bar- kay'ın mesajından sonra SPD Köln temsilcisi Kurt Ohlenbruch bir ko- nusma yaptı. Yeşiller'in Brockdorf, Wackersdorf'daki eylemler ve parti çalışanları nedeniyle kongreye ka- tılmadıkları belirtilen dayanışma mesajı okundu. Mesajda Kürt hal- kının hakları verilmeden, kendi yurtlarında ana dillerinde konuş- ma, eğitim hakkı tanınmadan de- mokratizasyon söziedilemeyeceği be- lirtiliyordu.

Daha sonra kürsüye gelen DKP temsilcisi Heidi Ferber, Kürt halkı üzerinde ağır baskılan, Kürt hal- kına karşı sürdürülen amansız sa-

danimarka'da yapılacak olan iki büyük etkinliğe, temmuz ayındaki Barış Festivali ve ekim ayında- daki Barış Kongresi'ni katılmam- şimdinden örgütlenmesi gerektiği vurgulanan çalışmada raporunda, barış mücadelesi ile göçmenlere daha iyi bir yaşam mücadelesi aranda- ki somut ilişki gösterilerle göç- menlerin barışa olan ilgilerinin ar- tırılması gerektiği belirtiliyor.

Göçmenlerin toplularda gerçek eşitliğini sağlanmasını ancak on- lara daha fazla olanak verilmesi- le mümkün olduğu belirtilen ra- porda, onların ayrımcılığına sadece devlet tarafından değil, sendikalar, iş ve işçi topluma kurulum, okullar vb. bulaşmış örgütsel taraflardan da uygulanmasını istedi. Ayrıca hükümetin bu alanlarda göçmen politikasını oluşturulmasında göçmen örgütlerinin görüşlerinin mutlaka alınması gerektiği vurgu-

ni konusla toplanan ve bu- nın görüşler dilemektedir" diye

Federal Almanya Kürdistan İş- cileri Demekleri Federasyonu - KOM- KAR 8. Kongresi 7-8 Haziran ta- rihlerinde, Köln'de Federal Al- manya'da yaşayan Kürdistan iş- cileri eşit haklar", "Yabancılar yerel seçim hakkı", "Türkiye ve Türkiye Kürdistan'ın insan hakları ve de- mokrasi" istemleri etrafında topla- ndı.

500'ü aşkın delege, üye ve konu- şun izlediği kongrenin ilk gününde genel yönetim kurulu çalışma ra- raporunun okunmasından sonra ko- nuların selamlanması ve dayanış- ma mesajların okunması geyil- di.

Türkiye Kürdistan Sosyalist Partisi Genel Sekreteri Kemal Bar- kay'ın mesajından sonra SPD Köln temsilcisi Kurt Ohlenbruch bir ko- nusma yaptı. Yeşiller'in Brockdorf, Wackersdorf'daki eylemler ve parti çalışanları nedeniyle kongreye ka- tılmadıkları belirtilen dayanışma mesajı okundu. Mesajda Kürt hal- kının hakları verilmeden, kendi yurtlarında ana dillerinde konuş- ma, eğitim hakkı tanınmadan de- mokratizasyon söziedilemeyeceği be- lirtiliyordu.

Daha sonra kürsüye gelen DKP temsilcisi Heidi Ferber, Kürt halkı üzerinde ağır baskılan, Kürt hal- kına karşı sürdürülen amansız sa-

danimarka'da yapılacak olan iki büyük etkinliğe, temmuz ayındaki Barış Festivali ve ekim ayında- daki Barış Kongresi'ni katılmam- şimdinden örgütlenmesi gerektiği vurgulanan çalışmada raporunda, barış mücadelesi ile göçmenlere daha iyi bir yaşam mücadelesi aranda- ki somut ilişki gösterilerle göç- menlerin barışa olan ilgilerinin ar- tırılması gerektiği belirtiliyor.

Göçmenlerin toplularda gerçek eşitliğini sağlanmasını ancak on- lara daha fazla olanak verilmesi- le mümkün olduğu belirtilen ra- porda, onların ayrımcılığına sadece devlet tarafından değil, sendikalar, iş ve işçi topluma kurulum, okullar vb. bulaşmış örgütsel taraflardan da uygulanmasını istedi. Ayrıca hükümetin bu alanlarda göçmen politikasını oluşturulmasında göçmen örgütlerinin görüşlerinin mutlaka alınması gerektiği vurgu-

ni konusla toplanan ve bu- nın görüşler dilemektedir" diye

Federal Almanya Kürdistan İş- cileri Demekleri Federasyonu - KOM- KAR 8. Kongresi 7-8 Haziran ta- rihlerinde, Köln'de Federal Al- manya'da yaşayan Kürdistan iş- cileri eşit haklar", "Yabancılar yerel seçim hakkı", "Türkiye ve Türkiye Kürdistan'ın insan hakları ve de- mokrasi" istemleri etrafında topla- ndı.

500'ü aşkın delege, üye ve konu- şun izlediği kongrenin ilk gününde genel yönetim kurulu çalışma ra- raporunun okunmasından sonra ko- nuların selamlanması ve dayanış- ma mesajların okunması geyil- di.

Türkiye Kürdistan Sosyalist Partisi Genel Sekreteri Kemal Bar- kay'ın mesajından sonra SPD Köln temsilcisi Kurt Ohlenbruch bir ko- nusma yaptı. Yeşiller'in Brockdorf, Wackersdorf'daki eylemler ve parti çalışanları nedeniyle kongreye ka- tılmadıkları belirtilen dayanışma mesajı okundu. Mesajda Kürt hal- kının hakları verilmeden, kendi yurtlarında ana dillerinde konuş- ma, eğitim hakkı tanınmadan de- mokratizasyon söziedilemeyeceği be- lirtiliyordu.

Daha sonra kürsüye gelen DKP temsilcisi Heidi Ferber, Kürt halkı üzerinde ağır baskılan, Kürt hal- kına karşı sürdürülen amansız sa-

danimarka'da yapılacak olan iki büyük etkinliğe, temmuz ayındaki Barış Festivali ve ekim ayında- daki Barış Kongresi'ni katılmam- şimdinden örgütlenmesi gerektiği vurgulanan çalışmada raporunda, barış mücadelesi ile göçmenlere daha iyi bir yaşam mücadelesi aranda- ki somut ilişki gösterilerle göç- menlerin barışa olan ilgilerinin ar- tırılması gerektiği belirtiliyor.

Göçmenlerin toplularda gerçek eşitliğini sağlanmasını ancak on- lara daha fazla olanak verilmesi- le mümkün olduğu belirtilen ra- porda, onların ayrımcılığına sadece devlet tarafından değil, sendikalar, iş ve işçi topluma kurulum, okullar vb. bulaşmış örgütsel taraflardan da uygulanmasını istedi. Ayrıca hükümetin bu alanlarda göçmen politikasını oluşturulmasında göçmen örgütlerinin görüşlerinin mutlaka alınması gerektiği vurgu-

KOMKAR 8. Kongresi toplandı

yaş vurgulayarak, Weizsäcker'in Türkiye gezisini sert bir dille ele- yirdi. Kongrede çoşuklu bir konuşma yap ve uzun süre ayakta alkış- lanan Afrika Ulusal Kongresi (ANC) temsilcisi konuşmasında Güney Afrika'daki direnişi dile ge- tirecek, Kürt halkının demokratik istemlerini desteklediklerini belirt- ti.

Daha sonra sırayla söz alan, GEW-Köln temsilcisi Rheinhard Hocker, BAGIV Genel Başkanı Mıhran Dabag, Almanya Protestan Kilisesi Birliği temsilcisi Helmut

Ruhrberg, Yunan Toplulukları Bir- liği temsilcisi Vissarion Kılısoores, İran Kürdistan Demokrat Partisi temsilcisi ve Kölnler Apd temsili- cisi Peter Löwisch, konuşmaların- da Kürt halkının üzerindeki ağır baskılan, halkların kardeşliğini ve dostluğunu vurgulayarak dayanış- malarını ilettiler.

Ayrıca kongreye aralarında DISK temsilcisi ve Butu Avrupa'daki demokratik göçmen örgütü- nünün de bulunduğu 40'ü aşkın parti ve örgütlerden dayanışma mesaj- ları geldi.

Genel Yönetim Kurulu çalışma raporunun ve geçmiş dönemindeki çalışmaların değerlendirilmesini yapıldığı tartışmalardan sonra ha- yaylanan kültür programı ilgili izlen- di.

Kurultayın ikinci gününde yeni organların seçimi yapıldı. Barış için mücadele, ulusal ve sosyal kurtuluş mücadelesine dayanışma; Federal Almanya'da yaşayan Kürt işçilerinin ulusal varlığı resmen ta- nınmasını, ırkçılığa son, yabancı lara yerel seçim hakkı; sendikal hakların korunması; Kürt halkının özgürlük mücadelesine dayanış- ma; Türkiye ve Türkiye Kürdistan'ın'daki idamlara, işkencelere ve teröre son, politik tutuklulara özgürlük, genel af başlıklı 6 karar tas- lağı delegelerin oy birliğiyle onay- landı.

Genel Başkanlığı Nuh Ateş'in seçildiği 8. Kongreye KOMKAR delegeleri ve üyeleri kararı ve ço- kulku bir şekilde yeni çalışma döne- mine girdiler.

11 yaşını doldururken

Beria ONGER
İKD Genel Başkanı

İLERİKİ Kadınlar Derneği 3 Haziran 1986 günü 11. yaşını doldurdu. Bu 11 yılın içinde sadece 4 yıl yasaksız çalışabilirdi İKD. Ancak bu 4 yasaksız yılda başatlarımlar, Türkiye kadın hareketinin oluşmasında ve gelişmesinde tartışmasız belirleyici oldu.

7 YASAKLI yıla, gelişmelere bakıp geçmişimizi efsaneleştirdiğimiz düşünülebilir. Yıllar geçtikçe anılarımızda sadece kırması çatlaklar ve kırması karantillerden ibaret bir kırkımsız köşke dönüşebilir. Kimileri İKD'nin üyesi olarak geçirdikleri yılları "solgun anılar ve sağlık kesimleri" olarak yazabilirler. Ne ki bunların nisanından varidığı yer tektir: Gerçeği gizlemek, unutturmak, küçümsemek. Derçek olanı iyi kavrayabilmek için olayları iyi değerlendirmek gerekiyor.

SON iki yıldır Türkiye'de, geneline uygun olarak, kadın alanında bir hareketlenme görüldü. Her kesimden kadın çok çeşitli biçimlerle sesini yükseltiyor, söylemler yapıyor. Ülkemizin en karanlık döneminin çileli anıları, eşleri, tutuklu yakınları, bu gözü pek, yürekli kadınların en önde yürüyorlar. Birlik "Evlat Acağına SON" yürüyüşünde olduğu gibi... Bu anıların ve eşlerin arasında azımsanmayacak sayıda ilerici kadın varıyor. Birçok ilerici kadın içkençiyi, mapusluğu, insanlığın yuce değerlerine sahip çıkarak yaşıyor.

PARTİLERİN ve sendikaların düzenlediği mitinglerde kadınlar, "Bans, Emeç, Özgürlük" isteyerek, sok tonore ve filiterleriyle, çok sayıda yer alıyorlar. Tipko 8 Mart'ta beyaz eşarpli kadınlar gibi... Aydın kesimden kadınlar tam da İKD'nin istemleriyle aynı istemleri ileri sürüyorlar. Kadınlar Dilekçesi'nin altındakı, belki de onbne ulaşmış olan, imzalar kendilerinin altılıyor.

FEMİNİST kadınlar "ik biz yapıyoruz" deseler de İKD'nin yıllarca önce toplumla mealliklerinden öte bir "yenik" getiremiyorlar. Aydın kadınlardan oluşan bu feminist çevre, BM'nin Kadınlara Karşı Ayrımcılığı Önlemesi Sözleşmesi'nin uygulanması için de çaba harcıyor. Ancak feminist kadınlık işi-emeçli, tüm kadınların sorunlarıyla ilgilendiklerini söylemek kabili değil.

ARA seçimler, erken seçim, 1988 yılındaki seçimler tartışmaları sürerken, tüm partilerin geniş kadın yığınlarından öye sağlama çabasına girdikleri gözden kaçmıyor. ANAP, Semra Üzal'ın başkanlığı altında holdinglerden oluşmuş yönetim kurullarıyla, sözde kadın haklarına sahip çıkıyor. SHP'nin kadınlar arasındaki çalışmaları hıznalarak sürüyor. Geçmişteki seçim kampanyaları sırasında kadınların gösterdiği ilgi, 1979 seçimlerinde yaşanan deneyimler bugünkü çabaların temellini oluşturuyor. GÖRÜLDÜĞÜ gibi şu kısacık baksı bile, Türkiye'deki ilk yığınsal kadın örgütlenmesinin etkilerini gözler önüne seriyor. Bazi kereler "İKD gele-neği" diye özetenler şey; olaylar karşısında insiyatiflerin "ilerici kadın-lara özgü insiyatiflerin" oluşmasını sağlayan, geçmişle bugünü bağ-layan ve gelişen, canlı, elle tutulur, gözle görülür olguları ta ken-disidir.

İLERİKİ kadın hareketinin sadece başatlarından söz etmek, duvardaki bul madalyayı paşa babanın resmile övünmekle aynı olur. İKD'nin eski biraktıkları, hataları yasaksız çalışabilirdiğinin özellikleri de göz-önüne alınarak, değerlendirilmelidir. Ancak o zaman ilerici kadın ha-reketi, olumlu-olumsuz deneyimleri temel olarak gelişecektir, gelişiyor. İKD hiç bir zaman "kızıl kanatlı öncü kadınlar müfrezesi" olmadı. O ça-ğıta altında çok geniş bir kadın kitlesini toplayabilmiş tek kadın örgütü. İKD iyeleri büyük bir özveri, karşılıklı sevgi ve saygı ile Türkiye kadın hareketi tarihine parlak sayfalar armağan etti. Daha da ede-ceklerinden başka.

İKD'NİN 10. yaşını kutladığı geçen sene, Türkiye'den gönderilen, içi çiçek açmış küçükçük baka tabak ve tabağın arkasındaki bir-kak satır, ilerici kadınların arasındakı kopmaz bağın simgesi oldu benim için. 8 MART dolayısıyla kimi yayın organlarının çıkardığı öd sayıtlarda, İKD adının hiç geçmemesi anlayışla karşılamak gerekiyor. Askeri

Geleneklerimiz, adetlerimiz, törelerimiz, inançlarımız, değer yargılarımız ve biz

Yüksel SELEK

Değişen dünya, değişmeyen geleneklerimiz

"Türkiye'den Federal Alman-ya'ya gelirken, neler gördüm?" diye sorsa birin, cevabımız ne olur-du? "Ne olacak, iki bavul, biraz da erzak..." diye cevaplayabilirdik. Sahi o kadar mıydı hepsi? Bir dü-şünelim. Geleneklerimizi, adetleri-mizi, törelerimizi, inançlarımızı, değer yargılarımızı da birlikte getir-medik mi? Düşünürüz, kula ge-celelimiz başlık, takı törelerimiz, sazımız, türkülerimiz, halaylan-yaşımız, çoktu herbiyesi üsülleri-miz, büyükelimizize sayı töremiz, kadınlarmıza kızılarmıza ilişkin değer yargılarımızla birlikte ge-lemedik mi? Atalarımızdan öğrendi-gümüz ve çocuklarımızı da öğrete-rek yaşama biçimimizin devamlı-lığını sağlayacak şeyleri bunlar bizim için.

Ne var ki, dünya değişiyor, ge-lenekler değişmeye zorlanıyor. Ge-leneklerimizin, törelerimizin bir

kısmı daha Türkiye'deyken eski-miştir. Çoğu zamanın koşullarına pek uymuyordu. Örneğin başlık parası, geline altın takmak, söyle dört başı mamur bir çeyiz vermek, düğün yapmak zorlayıp duruyordu bütçelerimizi. Çoğumuz vazgeç-miştir bu eski törelerden.

Hele bu ülkede sağlığımızı genç-liğimizi yitirme pahasına çalışıp di-dinirken, büsbütün yük oluyor başlık şeyler. Ülkemizde, düşünce basımlı sokacağımız bir daire al-manın, bir iş tutmanın boyüneise zorlaştığı son yıllarda hiç de gönlü-lük katlanılacak cinsten fedakarlık-la değil bunlar.

Elalem ne der diye?

Peki neden yapıyoruz, yapmaya çalışıyoruz hâlâ? Adet olmuş bir-ker, diyecsiniz. Eş dost, elalem ne der, diyecsiniz. Açık söyle-mek gerekirse, "desinler" diye ya-

pyoruz çoğunlukla.

"Ahmet bey oğluna bir düğün yapıp ki, sorma gitsin. Viski-kola su gibi akı. Hele geline takılan altınlar..." dedirtilmek için mi, bunca fedakarlık?

Bunlar paraya dayalı örnekler. Ya diğerleri. Namusu hâlâ baş-örtüsünde, eteğin ucunda sayan zihniyetimiz? Ya çocuklarımız Al-man eğitim anlayışıyla bizimki ara-sında dünyayı dar eden baskılan-muz? Kadınlarmıza, kızılarmıza, "Onlar namuslarını korumaktan acizdir, baş onları namusunun bekçileri" diye kan kusturma-muz? Çok iyi bilinir ki, insan ister-se, yedi kilit altında, kafes arkasın-da, çarşaf altında da yapar yapa-cağını.

Değişme biraz da cesaret işidir

Söylemek istediğimiz o ki, gele-neklerimizi, adetlerimizi, zihniye-timizi şöyle bir kez ciddi ciddi otu-rup düşünmenin, sorgodan geçi-rmenin sayısız yararları olacak. Bunlar niye adet olmuş? Hangi zamanda, hangi ihtiyaçtan doğ-muş? Bunlar bugünün şartlarına uyuyor mu? Eğer uymuyorsa bunlara karış çıkacak cesareti gös-temeliyiz. "Ey husin akraha, ey hemşehirlilerim, benim kızım satılık değil, ben başlık parası falan istemiyorum. O parayı oğlan tarafı ço-cuklarımızın kuracak yuva için harcasın. Ben de gücümün yettiği kadar bu yuvanın kuruluşuna kat-kıda bulunurum. Nisan, düğün fa-lan da istemem. Aile arasında hal-dileverelim bu işi. Gösterdiği dü-ğünleri yapıyoruz da ne oluyor?

Binlerce mark harcıyor şu bir gece için, yine de insanı bu bir kussur buluyor, bir kulp takıyor. Ben bu işte yokum" diyebiliriz. Bu başlık parası, altınlar elmaslar, vanmuzı yoğunluğu döküyoruz da ne oluyor? Diyelim ki, iki genç an-laşamadılar ayrılmak istiyorlar. Haydi...hi deş hasılvur heşnar.

Bir köy düğünü öncesinde çeyiz sandığı taşıyan kadınlar.

Eğer kadın bir mal gibi görülürse...

"Başlık parası", evlenecek erkeğin ya da akrabalarının, kız baba-sına veya akrabalarına yaptığı bir ödemdir. Başlık parasının mik-tarı zamanın parı değerine ve ailenin toplumsal konumuna göre değişir. Kızın takılan altınlar vb. başlık parasına dahil değildir.

Başlık parası, büyük kentlerde köylere gidildikçe yığınsırlar. Ankara, İstanbul, İzmir gibi büyük kentlerde evlenen her yüz kız-dan sadece 19'u, diğer kentlerde yüz kızdan 41'i, kasabalarda yüzde 47'si, köylerde ise her yüz kızdan 63'ü başlık almamışla evlenmektedir. Bir de ailenin biçimi başlık parası, altın alınamama-sı etkilir. Başlık parasıyla evlenen kız sayısı, en çok geniş aile-lerde (gençlerin damatları, büyükler birarada oturan aileler) görülür. En az da, kuruluştan çekirdek ailelerde (ana-baba ve çocuklarıdan oluşan aile) görülür.

Yapılan araştırmalar, kadının aile içinde biray olarak değer kazanmasıyla, kadının modern sosyal yaşama katılmasıyla başlık geleceğide düşme olduğunu göstermektedir. Tarımın makinalarla değil hayvan ve insan güciliyle yapıldığı karsal bölgelerde başlık geleceğinin daha yığınsı olduğu görülür. Kadının böylesi geri tarmsal bölgelerde (köylerde) üretim aracı yerine konması nedeniyle, evlenerek aileden ayrılan işgücünün telafisi amacıyla başlık parası alındığı ve geleceğinin böylece başladığı söylenebilir.

Ancak, başlık parası alması nedenleri bundan ibaret değil-dir. Başlıca şu nedenler sıralanabilir: 1) Bir gelenek olgu, 2) Çeyizin telafisi, 3) Süz hakkı, 4) Bekâretin korunması, 5) Baba hakkı, 6) Kızın yetişmesinde yapılan giderlerin tazmini, 7) Velâyet hakkının devri, 8) Kadının mal olarak görülmesi.

Başlık parası bir de toplumsal sınıflar arasındakı ayrımı koru-ma işlevi görür. Zengin, ancak zengin birinin edeceğe parayı isteyeceği için, fakir bir erkek zengin kız alamaz. Sonuç olarak, kadın eğer bir mal gibi görülüyorsa, başlık parası anlamını yitirir.

çalışak daha iyi olmaz mı? Örne-ğin, çocuklarımız bızden kopma-sınlar, Almanlaşmaları isteye-cekler için, euzel güzel kıyafetler ama-

vakit de bulamaz, istek de. Onlara Türkmenizi unutturma-ları için, euzel güzel kıyafetler ama-

İKONİN 10. yaşını kutladığı geçen sene, Türkiye'den gönderilen küçük çaplı çuvalı çocuklar başta tahab ve tabağın arkasındaki bir kaç satır, ilerici kadınların arasından kopmaz bağın simgesi oldu benim için. 8 MART dolayısıyla kimi yayın organlarımız çıkardığı özel sayılarda, İKD adımı hiç geçmemesini anlayışla karşılamak gerekliydi. Askari mahkemede davası süren bir örgütü övmek yeni bir davanın doğu nedenini oluşturur. Ancak bu hiç kimseye İKD hakkında şaşırtıcı yalanları söyleme hakkını da vermiyoruz.

Birliğin ağacın gölgesinde, bir evin odasında, herhangi bir yerde kadimlar yine sessizce 11. yılını kutlayacaklardır. Bu 11. 3 Haziran kutlu olsun.

DIYARBAKIR MEKTUBU

Hangisi önemli

Ne zamandan beridir süren "sen yapın-ben yapım" tartışmalarının alevlenişi geçen dönemde iyice yükseldi. Fırat nehriz üze- rinde kurulan barajların temel etkiği "Güneydoğu Anadolu Projesi" hakkında Özal "Asal Be- nim" diye tutturdu. Gazetelerde "onun müddü, bunun müddü" gürültüsünün işine gömülü ge- diyorlar. Böylece asıl sorun, yapı- lanların kimler için yapıldığı, kimlerin hizmetine verileceği so- rusu ya unutuluyor, ya da gözler- den gizlenmek isteniyor.

Fırat nehriz üzerinde Keban ba- rajını tamamlanmış yıllar oldu. Öteki iki büyük barajla birlikte Urfa Tü- nel'i de inşaat halinde. Yarsava- yalı ki bunlar tamamlandığında yetkili ve etkili kişilerin saya- sa bütinemediği yararlar sağlanacak, yüzbinlerce, milyonlara dönüm arazide verim birkaç kat artacak. Tarla- larından bereket fışkıracak. Mezopotamya eski "Cennet Me- zopotamya" olacak. Ama bu cen- netin yeşillerini kim toplaya- cık? Üzerinde asıl düşünülmesi gereken soru bu değil midir?

İstatistikler şu anda GAP diye- bilinen projenin tamamlanma- sıyla sulanmış öngörülen to- praklar üzerinde yaşayan köylü a- lellerinin yüzde 45'ten daha faz- lasının bir kaç toprağa sahip ol- madığını resmen açıklıyor. Bir- çok bilimadammın araştırılma- na göre ise Harran Ovası ve çevresinde yaşayan köylü ailele- rinin yüzde 60'tun tümüyle to- praksız olduğunu kaydediyor. Üs- telik bölgede kasaba ve kentlerde yaşayanların da önemli bölümü toprağa bağımlı, tamamlıkla ge- çimlik zorundadırlar. Esas ola- rak tamamlıkla geçinen bu on- binlerce aile başkalarının toprak- larında kiracı, yancı, ortakları ol- sün.

Foto: Memo Elvistan

dir. Bu toprakları biliyoruz. Üze- rinde yaşayanları tanıyoruz. Bu- rası Kürdistan'ın bir parçasıdır. Yani bu topraklar üzerinde yoğun olarak Kürt insanı yaşıyor. Kürt insanı dedesinden, atasından kalan toprakları üzerinde tartışıl- mak, çözümlenmesi gereken sorun budur. "O mu yapmış, bu mu yapmış" tartışması sonuca ulaş- sa bile, bu neyi halledecek? Kim bi- lmiyoruz ki bu barajları aslı ya- rın ülkemizin işçileri, emekçileridir? Kim biliyoruz ki barajları yoksul halkımızın boğazından geçen di- limlerin kısılmışla toplanan pa- ralarla yapılabiliyor.

Bunlar biliniyor. Biliniyor, ama toprakların Amerikan şirket- lerine devredilmek istendiği ye- terince biliyoruz mu? Kürt yurt- severlerine "bölücüdür", "terö- risttir", "Türkiye'den toprak isti- yorlar" suçlamalarıyla yapıma- ya kalkmadı. Ama bölücülüğün dansısa bir ihanet seçilgeniydi. Bu toprakları Amerika şirketleri- ne, bu kan emici asıllarla iş- birliği halindeki yerli holding pat-

ronlarına sunuluyor. "Baraj bi- ti mi?", "GAP tamamlandı mı?" diye sormak, yapılabilmek "cen- net" i kimin yaptığı üzerine tartış- mak neye yansır? Emperyalist, bizim topraklarımız, kendi pa- ramız, emegimizle kurduğumuz barajların suyuyla, elektrikle, be- rekettini artırdığımız toprakların ürünlerine konmak için ellerini oğuşturuyor. Tarışılacak, müca- dele edilecek önüne geçilmesi ge- reken budur. Bunca çektiği yet- mişler da Kürt halkı kendi topra- ğı üzerinde bir de Amerikan çiftlikçisine mi köle olacak?

Bir süre önce yayınlanan ven- ler 1979 yılında 70 milyar doların üzerinde olan Türkiye'nin Gayri Safi Milli Hasılasının 1984 yılın- da 50 milyar dolara düştüğünü gösteriyor. Bu, Türkiye'de kişi ba- sına düşen ulusal gelirin 950 do- lar civamına indiğini gösteriyor. Arın venler içine düşünün belitidi- ğine göre, Doğu ve Güneydoğu Anadolu'nun "kalınmadı önce- likli" olarak ilen edilenler 17 ilde yaşayanlarını ulusal gelirden aldıkları pay Türkiye ortalaması- nın yüzde 47 gerisinde kalıyor. Kürtlerin yoğunlukta yaşadığı bu illerde kişi başına düşen ulusal gelir ancak 500 dolara ulaşır. Öteki bölgelerde yaşayanların ulusal gelirden aldıkları pay ise 1125 dolara çıkıyor.

Bir başka ifadeyle 50 milyon- luk Türkiye'de yaklaşık 50 mil- yon dolarlık değerin ancak 5 mil- yar dolarlık bölümü Kürtler'in yoğunlukta yaşadığı illere düş-üyor. Oysa 1985 sayımına göre söz konusu 17 ilde yaşayanların sayısı 10 milyona ulaşır. Bu rakamlar 12 Eylül rejimi eliyle yoksullaş- tırılan Türkiye'de Kürtler'in da- ha da yoksul bir yaşam sürdük- leri gösteriyor.

İşte yokluk, ayrılmak, ayrılmak. Başlık parası, altın paraları elmas- lar, varımızı yolumuzu dokuyoruz da ne oluyor? Diyelim ki, iki genç an- lasımadılar ayrılmak istiyorlar. Haydi, bu defa başlıyoruz hesaplar. Yok bu kadar başlık parası ödedik, bunca altın taktuk bilmiyoruz kaç bin mark düşünün masrafı yapıp. "Ne olacak şimdi? Gelin de takılan alıp buhavine gidin. Neymiş efendim, kabacaından dayak yıyormuş olmanız efendim, olmanız da ne demek. Biz şimdi oğlanı yeniden nasıl evlendiriz?"

Yani iki genç her gün birbirini yıyıp dünyalarını cehenneme çevir- sinler. Kadın yesin dayaklı olsunun. "Ne olmus yanı? Kocanın varlığını yerde giki biter efendim. Hem ka- rın kısmın arada bir "okumak- san" tepene çıkar. Kahahat anas- mda, babasmda. Kızının terbiye edememişler. Kızını dövmeyen di- ziki dener, hemşerin."

Gelenekler mi koruyucu yoksa elele vermek mi?

Bir şeyi adettir, töredir diye yap- mak yerine, işin özünü görmeye

Geçtiğimiz haftalarda oynanan kupa ve lig maçlarının sonuçları

Heidenheim T.S. 6 Blaubeuern G.B. 1 (kupa mapı)
Cağdaspor 5 Langenau T.S. 1 (lig mapı)

Kupa maçları:

Heidenheim T.S. 7 Blaubeuern G.B. 0
Heidenheim T.S. 3 Langenau T.S. 0

Kadın eger bir mal gibi görülmüştür, başlık parası alınmıştır, yitirilmiştir.

çalışsa daha iyi olmaz mı? Örne- ğin, çocuklarını bızden kopma- sınımlar, Almanlaşmasınlar istiy- sa, neden onları sadece eskimiş, gülmüşler geçerkeline uymayan adellerimizle, geleceklerimize uy- malara zorlayalım. Çocuklarımızı daha yakından ilgilensek, onları in- sırm, doğayı, yaşamayı sevmeyi, da- yanışmayı öğretilsek. Oyle ya bız bu yabanelerde bir azınılgiz, göçme- niz. Birbirimize el uzatmak, yar- dımlaşmak zorundayız. Nerde bi- zim güzellik "imcece" geleceğimiz? Nerde bizim. "Bir elin sesi çakar, iki elin sesi çakar" atasözümüz? Bunca sorunumuz var. Ouz omuzla verip sorunlarımız işin mü- cadesiyle almamız öğretilmek çocukları- mızda, babaşmda. Kızının terbiye edememişler. Kızını dövmeyen di- ziki dener, hemşerin."

Bedelzedelerin pijamalı dilekçe günü

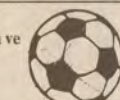
Federal Almanya Bedelli Asker- lik Girişimi-FEBAG'ın çıkardığı üzerinde pijama giymiş bir maskot bulunan bildiri son günlerde Fe- deral Almanya'nın birçok kentinde elden ele doluyor. Bedelzedeler 21 Haziran 1986'yı "Bedelzedele- rin pijamalı dilekçe günü" olarak adlandırmışlar. 21 Haziran'da saat 10'da Hamburg, Hannover, Essen, Düsseldorf, Mainz, Frankfurt, Stuttgart, Münih TC Başkonsolos-

vakit de bulamaz, istek de.

Onlara Türkçemizi unuttumam- lan için, güzel güzel kitaplar arma- ğın etmek. Onlara boş geçmiş "boş zaman" bırakmamak için saz kuş- lulara yollamak, folklor, tiyatro kurslarına yollamak, yüzme, spor yapmaya özendirmek, derslerine yardımcı olacak kurslar açılması için babaasak gençlerimiz neden punkçuluğa özensinler, neden Ala- man gençliğinin yozlaşmış kesim- ninin pesinden gitsinler? Bu örnekler çoğaltılabilir. Kısa- ca söylemek gerekirse, artık ekim- siy adettir, töredir diye yap- mak yerine, işin özünü görmeye

lukkan önünde buluşup toplu ola- rak istemlerini içeren dilekçeler ve- receklerini açıkladılar.

21 Haziran etkinlikleri ile ilgili FEBAG'ın yayınladığı Bedel Bül- teni 6'zı sayar: "Kıyafet takar, ta- kim elbise giyeriz, sorunlarımız- ınlaırmızı kimse dinlemey. Mektur- lar dilekçeler yazamaz, cevap bile alamayız. 15 bin genç 19 Mayıs'tı hıraraya gelimiz, görmek istemeyen- gizer bulur bu günce. Aslında bunların hepsi gürlürlü ol- durtılme- de renkli renkli, tomar tomar di- vilerlerin gölgesinde kahyör her- halde? Ama bize böyle geliyor ki, eğer bız bu işin ucunu bırakmaz, şirekli hareket halinde olursak, hele bir de gülmüşler artırırsak bu işler deylecek. Kolay mı Fede- ral Almanya'daki onbinlerce genç karışısına almak? Bunun hesabını Özal yapadursun bız işimize ba- kahm" sözleriyle başlayan çağırısı- nı "Pijamam gby, dilekçe vermede geyi!" belgesiyile bitiliyor.

Generaller silah tekelleri ve hõldinglere içiçe girmek için yeni olanaklar yaratılıyor

Ordu vakıfları "Fon İdaresi"ne neden devredemedi?

Savunma Sanayini Geliştirme ve Destekleme Fonu Yasası'nın ikinci maddesine göre, ordu vakıflarının faaliyetlerine son verilecek ve bunların, bütün para ve mal varlıkları Fon İdaresi'ne devredilecekti.

Bu karardan, cunta şefleri ve generaller, son anda vazgeçtiler ve geçtiğimiz günlerde yapılan ordu vakıfları genel kurullarında, vakıfların faaliyetlerinin sürdürülmesine ve bunların, bütün maddi varlıklarının muhafazasına karar verildi.

Bu kararlar, cunta şeflerinden Cumhurbaşkanlığı Konseyi ve Vakıflar Yönetim Kurulu üyeleri Tahsin Şahinkaya ile Nurettin Erşin'in önergeleri ile ve oybirliğiyle alındı.

Bundan bir süre önce, Resmi Gazete'de yayımlanan yürürlüğe giren "Savunma Sanayini Geliştirme ve Destekleme Fonu Yasası"na göre, Türkiye'de kurulması ka-

rarlaşımın silah endüstrisini finanse etmek amacıyla bir fon oluşturulmuş ve "Fon İdaresi" adı altında, yeni bir örgütlenmeye gidilmişti. Yasa'nın ikinci maddesine göre, ordu vakıflarının faaliyetlerine son verilecek ve bunların, her türlü para ve mal varlıkları "Fon İdaresi"ne devredilecekti. Nitekim, ilgili yasanın yürürlüğe girmesiyle birlikte, Karı, Deniz ve Hava Kuvvetleri'nin güçlendirme vakıflarının yönetim kurulları (ya kılanlar) yönetim kurulu başkanlığı görevini kuvvet komutanları yapıyor toplanmış ve burada, vakıfların faaliyetlerinin durdurulması ve bütün maddi varlıklarının, fona devredilmesi kararlaştırılmıştı.

Ancak, bundan birkaç gün önce yapılan ordu vakıflarının genel kurullarında (vakıfların en yetkili organı), yasa hükümlerine ve yönetim kurullarının aksi yönünde kararlar alınarak, vakıfların faaliyetlerinin sürdürülmesi ve bunların, her türlü maddi varlıklarının "Fon İdaresi"ne devredilmeyerek muhafaza edilmesine karar verildi. Hava Kuvvetleri'nin Güçlendirme Vakfı ile Kara Kuvvetleri'nin Güçlendirme Vakfı genel kurullarında bu kararlar, cunta şeflerinden Cumhurbaşkanlığı Konseyi ve vakıf yönetimi kurulu üyeleri Tahsin Şahinkaya ile Nurettin Erşin'in önergeleriyle ve oybirliğiyle alındı. Önu-

muzdeki günlerde toplanacak olan Deniz Kuvvetleri'nin Güçlendirme Vakfı Genel Kurulu'nda da, aynı doğrultuda karar alınmasının beklendiği belirtilirdi.

Neden vazgeçtiler?

Oysa, ordu vakıflarının ve bunların her türlü maddi varlıklarının, "Fon İdaresi"ne devredilmesi kararını, Özal hükümeti ile cunta şeflerinin ortak tavsiyesi alınmış, ilgili yasa, bu karara göre, vakıflar eliyle cunta şeflerinin büyük çıkarları sağladıklarını ve özellikle, generallerin F-16 bombardıman uçaklarının Türkiye'de yapımı çerçevesinde ABD'nin General Dynamics firmasından aldıkları rivayetlerin ortaya çıkması ve dahası, bunların süngü zorluğu sürekli haltaın vakıflar için para toplamlarının hoşnutsuzluk ve tepki yaratması, yoğun söylentilere yol açması neden olmuştu. Yeni düzenleme uyarınca bilimsel olarak vakıfların faaliyetlerine görünürde son verilecek, bunların maddi varlıklarını fonda toplanacak ve generaller, "Fon İdaresi"nin yönetiminde yer alacakları, bunların kurullarını koruyabilecek ve böylece, durum da kurtulmuş olacaktı.

Ancak, sonradan generaller, şu an kararlarını yeni örgütlenmeye biçimle de sürdürebileceklerini bil-

melerine karşılık, gelecek ayısından "Fon İdaresi"ne tam güven duymadıkları ve ileride, bu önemli kapıların ellerinden düşebileceği düşüncesine vararak, son anda karar değiştirdiler ve ordu vakıflarının, kendi kontrolleri altında kalmaması kararını aldılar.

Bilindiği gibi, ordu vakıfları haktan gönüllü bağış toplamak ve bu bağışlarla, Silahlı Kuvvetleri'nin gereksinimlerine katkıda bulunmak amacıyla kurulmuştu. Ancak, halktan süngü zorluğu toplanan para büyük paralar birikti ve aynı, ordu vakıfları çok sayıda büyük şirket sahibi veya ortakı durumuna geldi ve generaller, OYAK ve bu kuruluşlar eliyle, tekeli işbirliği

sermaye konumuna yükseldiler. Ordu vakıfları, bugün en başta Aselsan, Havelsan, Türk Uçak Sanayii A.Ş., Uçak Motor Sanayii A.Ş., Petlas Lastik Sanayii A.Ş., İşbir ve Koytaş olmak üzere, 16 büyük şirketin sahibi veya ortağıdır ve ayrıca, bu kuruluşların bankalarda yüz milyaylarla ifade edilen miktarlara paraları bulunuyor.

Dahası, F-16 bombardıman uçaklarının yapımı projesine ortak edilen ordu vakıflarının şirketleri, Türkiye'de kurulması kararlaştırılan silah endüstrisinde aktif rol oynayacak ve böylece, generaller si- lah tekelleri ile hõldinglerle yeni ortaklı ilişkilerine girecek ve bunlara, türlü çeşitli yeni çıkar kapıları açılacaktır.

Kafası kırılan "Tekel"

Özlem ÖZGÜR

TÜRKİYE Postası'nın birçok sayısında, son ikibüyük yıl boyunca, bıkmandan usanmadan sürekli ufukta görünen çok büyük bir tehlikeden sözetti. Evren-Özal rejiminin, devlet sektörünü ocağına indirip, devleti, bunların, ulusal ekonomiyi, bağımsızlığı ve demokrasisini, en önemli nesnel dayanaklarından birisini daha, temellerinden dinahitemeye yemini olduklarını söyleyip durdu.

İşte, geçtiğimiz günlerde, henüz pratik olarak değil; ama, yasal açıdan, yalnızca bütün ve sigara üzerinde ki devlet tekeli yıkılmakla kalmamış; aynı zamanda, bir bütün olarak "Tekel İdaresi" gözden çıkarıldı ve böylece, devlet sektörünün çok güçlü bir parçasının, birkaç çokuluslu tekelle işbirliği holding patronu tarafından kolayca "ham ham" edilmesine terk edildi. Bununla da yetinilmedi; bundan birkaç hafta önce, Resmi Gazete'de yayımlanan kararla yürürlüğe giren, Kamu İktisadi Teşebbüsleri'ni (KİT) Özelleştirme Yasası ile, devlet sektörünü yerle bir etmenin ve kamu kuruluşlarının, emperyalist tekeller ile yerli hõldinglerin eline geçmesinin son yasal adımıyla da atılmış oldu.

TÜRKİYE'de, geçimini tüütün üretiminden sağlayan aile sayısı 400 bin dolayındadır. 200 bin dolayında aile de, tüütün işçiliği yaparak geçimini sağlamaktadır. Tekel'in sigara fabrikaları ile yaprak tüütün atölyelerinde çalışan işçi sayısı ise, 75 bin kişidir. Kaba taslak bir hesap yaparsak, Türkiye'de yaklaşık 3,5 milyon insanın geçimini, tüütün ve sigara üretiminin kaynaklandığı görülür.

TÜRKİYE ekonomisinde, tüütün önemli bunlarla da sınırlı değildir. Geçtiğimiz yıl, bütün dışsatımında elde edilen paranın tutarı, tamı tamına 326 milyon dolardır. Aynı yıl, Tekel İdaresi'nin, yalnızca sigaradan devlet bütçesine sağladığı gelir ise, 461 milyar liradır.

DAHASI var. Tekel İdaresi, içkiden kibritle, çaydan tuz kadar uzanan, bir dizi tekelle maddeyi üreticisidir. Bu nedenle, yüz binlerce vatandaşın hububat üreticisine, çay üreticilerine, üzüm üreticilerine kadar, milyonlarca emekçi ailesinin yaşamı, Tekel'in varlığıyla sıkı sıkıya bağlıdır.

Bu konuda, neler mi olacak? Birkaç hafta içinde olanlardan, olabilecek göremek zor değil. Tütün ve sigara tekelinin ortadan kaldırılmasıyla birlikte, yabancı sigara tekelleri, Türkiye'ye işi üstüştür. Kısa bir süre sonra, bunlar yerli ortaklarıyla beraber, sigara üretimine başlayacaklar. Tekel, bunlara rekabet edemeyecek; ya yıkılacak, ya da çokuluslu tekellerin eline geçecek.

HEPSİ, bu değil. Yabancı sigaraların üretilmesi için, Virjinya tipi tüütün gerekiyor. Bu sigaraların üretiminde, yüzde 80 Virjinya tüütünü ve yüzde 20 de, Şark tüütünü kullanılıyor. Türkiye'de köyünlün, Virjinya tüütünü üretme alışkanlığı ve bilgisi yoktur. Üstelik, Türkiye'de tüütün alanları, bu tüütün üretimine elverişli değil. Şark tüütünü, genellikle yüksek arazide üretiliyor; Virjinya tüütünü işi ise, taban ve sulak araziler gerekiyor.

SÖZÜ uzatmaya hiç gerek yok. Türkiye'de yabancı sigara üretiminin başlamasıyla birlikte, bir yandan Virjinya tüütünü dışlamı yapılacak; ve öte yandan da, bu tüütün üretimine geçilecek. Ve bu işi de, çokuluslu tüütün tekelleri ile holding patronları kotaracak. Sonuçta, kısa bir süre sonra, Türk tüütünü ve tüütünlülükü batacak; geçimini buna bağlayan milyonlarca insan perişan olacak. "Tekellerin ka-

Türkiye her an dış borçlarını ödeyemez duruma düşebilir

Özal'ın döviz arabası kayalara bindirdi

Büyük bankaların genel müdürleri ortak bir açıklama yaparak, Türkiye'nin büyük bir döviz sıkıntısına düştüğünü ve bu nedenle, her an süresi gelen dış borçlarını ödememeye bir duruma düşebileceğini belirttiler. Yapılan açıklamada-

nın sarıcağı ve bunlar hakkında, kovuşturma açılacağına söylendi ve "bankacılık sektörü, ağız sıkı tutmak ve ketum olmak zorundadır, konuşanın tepesine binerseniz" diyerek, banka yöneticilerinin ağızdan tehdit etti.

yar dolar olacağı ve buna karşılık, 3,6 milyar doları dış borç ödemeleri ve 13 milyar dolar dışalım olmak üzere, toplam 16 milyar 600 milyon dolarlık döviz ihtiyacı olduğu belirtildi. Türkiye'nin döviz açığını kapatılabilmek için 6 milyar

doların 943 milyon dolara tutması; Bu gelişmeye dikkati çekken uzmanlar, Türkiye'nin dışsatımını bu yıl 6 milyar dolara düşeceğini ve 1986'da, son yıllardan büyük düşüşü ticaret açığıyla karşı karşıya kalacağını belirtiyorlar.

ında iç borç ödenmesi gerektiğini dikkati çeken ekonomi uzmanları, hükümetin bu ödemeleri yapabilecek için Türk parası cinsinden de büyük sıkıntıya düşeceğini belirttiler ve bu konuda gelecekte ilişkin olarak, Türkiye'de bu yıl

Her ortak bir açıklama yaparken Türkiye'nin büyük bir döviz kasası olduğunu düşündüğünü ve bu nedenle, her an süresi gelen dış borçların ödenemez bir duruma düşebileceğini belirtir. Yapılan açıklamada, döviz yokuşu nedeniyle dış-alım transferlerinin durma noktasına geldiği belirtilerek, 1986'da gerekli dışalım yapılabilmesi ve dış borçların ödenenmesi için, 6 milyar 600 milyon dolarlık yeni dış borç bulmak gerektiği söylenir.

Banka genel müdürlerinin yaptığı bu açıklamalar ile gerçek kamu-yuna yanlışlanarak, Başbakan Turgut Özal'ın sinirlenmesi neden oldu ve Özal, konuya ilişkin olarak ardarda yargı konuşmalarında, bu tür açıklamaların Türkiye'nin itibarına, kovuşturması ayrıntıları söyletilen ve "bankacıların aklını sıkı tutmak ve ketum olmak zorundadır, konuşanın tepesini bilerin" diyerek, banka yöneticilerini açtıkları tehdit etti.

Sayılar ve gerçekler

Türkiye'nin yeniden döviz sıkıntısına düşmesine neden olarak, dış-satım, içi döviz girişleri ile turizm gelirlerinin tahmin edilen çok altında gerçekleşmekte olmasına karşılık, ödemesi gereken dış borçlar ile dışalım miktarlarının hızla artmakta olması gösterildi. Büyük bankaların yetkililerinin yaptıkları açıklamada, Türkiye'nin bu yılki döviz gelirlerinin 10 mil-

3,6 milyar doları dış borç ödemesi ve 13 milyar dolarlık dış-satım ve 13 milyar dolarlık dış-alım olmak üzere, toplam 16 milyar 600 milyon dolarlık döviz ihtiyacı olduğu belirtildi. Türkiye'nin döviz açığını kapatılabilmek için 6 milyar 600 milyon dolar tutarında dış borç bulmak gerektiğini ve bunun da kolay olmaduğuna dikkati geçen bankacılar, Türkiye'nin her an yeniden dış borçlarını ödemeyem duruma düşebileceğini ve dış-alım için gerekli döviz ödemelerinin yapılması gerektiğini söylediler.

Ole yandan, dışsatımda gözle-nim edilemeye paralel olarak, geç-tiğimiz yılın eş dönemine oranla, işlemler bulunduğumuz yılın ilk üç ayında Türkiye'nin dış ticaret açığı yüzde 42 artarak, 665 milyon

mandı. Bu gelişmeye dikkati geçen uzmanlar, Türkiye'nin dışsatımında bu yıl 6 milyar dolara gele-yecğini ve 1986'da, son yılların en büyük dış ticaret açılığı karşı karşıya kalmaacağı belirtiyorlar. Bilindiği gibi, Özal hükümeti, 1986 yılı için 8,3 milyar dolarlık dışsatım hedeflemiştir.

Ayrıca, Özal hükümetinin yalnızca döviz açısından değil; aynı zamanda, Türkiye'nin dış borçlu olduğu sıkıntı içinde bulunduğuna belirtildi ve buna neden olarak da, ödemesi gereken iç ve dış borç miktarlarının büyük miktarlara ulaşmış olduğunu gösterildi. 1986 yılında 2,5 trilyon liralık dış borç ve içinde bulunduğumuz yılın ikinci yarısında, 1 trilyon 911 milyar lira tutan-

ne dikkati geçen ekonomi uzman-ları, hükümetin bu ödemeleri yapabileceğini için Türk parası cinsin-den de büyük sıkıntıya düşeceğini belirtir ve bu konuda geleceğe ilişkin olarak, Türkiye'de bu yıl "sıkıntılı ve sıcak bir sonbahar yaşanacaktır" yorumunu getirdiler.

Ödemesi gereken 4 trilyon 411 milyar liralık iç ve dış borç mik-tarının, toplam vergi gelirlerinin yüzde 78'ini oluşturduğuna beliren uzmanlar, Özal hükümetinin bu ödemeleri yapabileceği için, hem karşılıksız para baskınına hu-zalandırma ve hem de, yatırılma-nda da sınırlandırmalar zorunda kalacağı ve bu durumun da, enflasyon ve işsizliği turandıracağı-nı söylediler.

Ödemesi gereken 4 trilyon 411 milyar liralık iç ve dış borç mik-tarının, toplam vergi gelirlerinin yüzde 78'ini oluşturduğuna beliren uzmanlar, Özal hükümetinin bu ödemeleri yapabileceği için, hem karşılıksız para baskınına hu-zalandırma ve hem de, yatırılma-nda da sınırlandırmalar zorunda kalacağı ve bu durumun da, enflasyon ve işsizliği turandıracağı-nı söylediler.

Ödemesi gereken 4 trilyon 411 milyar liralık iç ve dış borç mik-tarının, toplam vergi gelirlerinin yüzde 78'ini oluşturduğuna beliren uzmanlar, Özal hükümetinin bu ödemeleri yapabileceği için, hem karşılıksız para baskınına hu-zalandırma ve hem de, yatırılma-nda da sınırlandırmalar zorunda kalacağı ve bu durumun da, enflasyon ve işsizliği turandıracağı-nı söylediler.

Ödemesi gereken 4 trilyon 411 milyar liralık iç ve dış borç mik-tarının, toplam vergi gelirlerinin yüzde 78'ini oluşturduğuna beliren uzmanlar, Özal hükümetinin bu ödemeleri yapabileceği için, hem karşılıksız para baskınına hu-zalandırma ve hem de, yatırılma-nda da sınırlandırmalar zorunda kalacağı ve bu durumun da, enflasyon ve işsizliği turandıracağı-nı söylediler.

Ödemesi gereken 4 trilyon 411 milyar liralık iç ve dış borç mik-tarının, toplam vergi gelirlerinin yüzde 78'ini oluşturduğuna beliren uzmanlar, Özal hükümetinin bu ödemeleri yapabileceği için, hem karşılıksız para baskınına hu-zalandırma ve hem de, yatırılma-nda da sınırlandırmalar zorunda kalacağı ve bu durumun da, enflasyon ve işsizliği turandıracağı-nı söylediler.

●Aşağıda Türkiye muhabirimizimiz Özal ailesinin yükselişle ilgili yazısını yayınlıyoruz. Yazının ikinci bölümünü gelecek sayımızda okuyabilirsiniz.

Türkiye'de en çok konuşulan konuların başında kuşkusuz Özal ailesi geliyor: Ailenin yükselişle serüvenleri, işiyle, biraz da deşetle-i izleniyor.

Aile bireylerinin bir özelliği de, kamuoyunda kendinden söz et-tirmek, ilgi uyandırmak için arala-rında sessizce yarışmaları.

Fakat son zamanlarda, basın Özal, bu yaşta büyük bir başarı-ya göstererek, ailenin öteki bireyleri-ni, aradaki mesafeyi kapatmaya-caktan farklılıkta genede bırakmayı başardı.

Şimdi evlerde, işyerlerinde, kah-vehanelerde en çok başbakanın eşi Semra Özal konuşuluyor.

Başbakanın kızı Zeynep Öz-al geçen yıl, fırtına bir aşk serüveninden ve güncelere basını ıslak ettikten sonra batesit Asım Eksen'e ev-lenmiştir. Bu yıl da "nur topu gibi" bir oğlan çocuğu doğuran Zeynep, böylece basın için "ilginci konu" olma-tıkta çıktı.

Asım Eksen'in çoğinen bir batesit-i, Zeynep'e, fazla geliri olma-yın, tek başına yaşayın dıl bir ka-randı. Fakat, geçtiğimiz günlerde, İstanbul'da, milyonlarca liraya mal olan bir butik açıldı.

Zeynep'te Asım'ın butiği, basın-da daha çok fiyat etiketleriyle san-sasyon yarattı. Çünkü başbakanın kızıyla damadının butiğinden üç ra-kamlı etiket yoku. En ucuz giyim eşyasının fiyatı 10 bin liraya baş-lıyordu. 100, 150, 200 binlik etiketlerle gözlere batırıyordu, da hası bağrılıyordu.

Butiğin açılışıyla birlikte İstan-bul çalkalanmaya başladı dediko-

dularla:

"Semra hanım, bizim iş adam-larına fena halde iftkenmiş. Ki-mi-lerini, 'gidip kızının dükkânın-da siflaş yapmadınız' diyerek azar-lamış."

Başka dedikodular da yayıldı: "Bazı işadamları göze girmek için aralarında yarışıyorlar. Dükkâna gidip, eşyaya değil, eti-keke bakarak 'bana şunu sarverrin' diyorlar. En azından 500 bin li-ralık mal alıp çıkıyorlar, kızla da-madın dükkânından..."

Dedikoduların gerçekle ilgili, ilintisi neredi bilinmez. Fakat bi-rinen bir şey var, başbakanın kızıyla

damadının "dükkandan" çok iyi para kazandıkları... Bol kazanç de-dikoduları doğrulamaz mı sizce?

Ailenin dünü ve Efe'nin bugünü

Efe Özal, başbakan Turgut Özal'ın üç çocuğundan en küçüğü. Ge-çen yıl işeyi bitiren genç Efe...

Turgut Özal, 1983 yılında parti kurma çalışmalarına başlamadan önce, daha başbakan yardımcısı-yan gazetelerde bazı fotoğrafları çıktı. Fotoğraflar onun ne denli "mütevazı" bir yaşama alış-duğuna yansıydı bir bakıma.

Fotoğraflarında, Anadolu de-yimle, Özal "kendini halinde" birale basıyordu. Kazancıyla, ailesini an-cak geçindirebili, fazla lüksü ol-mayan üst derceden bir bürokras-görstürüyordu fotoğrafları...

Ankara'da, Ayrancı semtinde, kırada oturuyordu aile. Evin için-i dolduran eşya böyle ahım şahım şeyler değildi. Zengin evlerinde değil, "orta halli"lerin evlerinde bulun-an eşyalar niteliğindeydi, mobilyalar. Kumaş ve işkelet yipar-mış şeyler...

Başbakan o tarihlerde akşamları eve dönünce, çizgili pijamasını gi-yip televizyon seyretmeyi sevior-du. Ayaklarını da sehpanın üstüne koyarak, uzanılmasına oturarak... Böyle anladından birini gösteren

Zeynep Özal (Ekren) ve Efe Özal

bir fotoğraf yayınlandı günün bi-rinde Hürriyet gazetesinde. Yalnız kesinlikle bu fotoğraf düzmeye, bir "mizansen" ürünü değildi. Özal'ın üstündeki pijamada kocaman bir yama vardı. Ve o yama, "bakın ne kadar da sıradan bir yaşamın var. Yama-lı pijama giyiyorurum" an-lamında bir mizansen değildi. Fotoğ-rafl çekimden önce içtenye gidip üstünü değiştirmemişti anlayacağı-nız. Ev içi kıyafeti neyse oydu; üst-ündeki pijama. Dahası, o fotoğ-

rafın yayınlanmaması için araya aracı bile koymuştu...

Başbakan olmadan önce yama-lı pijama giyen başbakan, oğlu Efe-i işeyi bitirince ona, 12 milyon li-ralık bir araba armağan etti?

Paranın kaynağı neresidir, ne-dir? Başbakan açıklamadı bunu ama, halk arasında konuşuluyor bu. Yanıtı olmayan sorularla hem de.

"Bu para nereden geliyor?" Efe Özal, İstanbul'da "ailenin çapkını" adıyla ünlü, şimdilerde...

Semra hanımın yüzüğü

Fakat, sonradan Semra hanımın yüzüğü, Efe'nin 12 milyon liralık arabanın fiyatından gözelemedi ka-muoyunda. Çünkü bayan Özal, milyonlarca liralık kürkleri sipariş edince, 40 milyon liralık yüzük ta-mam, "lüks yaşamada" oğlunun rekorunu elinden aldı...

Semra hanım en başta

Özal ailesinde, her şeyiyle, şimdi

Semra Özal en başta... Gazete sa-yılarına geçmede, bazan eşi Turgut Özal'ı bile genide bırakıyor. Çünkü o, basında daha çok ilgi görüy-ör ve sansasyon yaratıyor.

Semra Özal önceleri, eğlence dünyasına olan ilgisizlikle dikkaten üstüne çekti. Sarkıcılarla "külsü-şecek" kadar iletir, boyutta ilşkii için-de olduğuna davranış biçimleriyle or-baya koymaktan çekinmedi. Sarkıcı Emel Sayın'ı, arkasından öndere-k dinledi, böylece ona "kük-öluğuna" ilan etmişti. Ajda Pekkan'la çöpe-cek "yakınlığını" başka türlü ilan etmişti...

Semra hanım, daha sonraki aş-a-malarda, artık eğlence dünyasına sığmayan üye sahibi. Onun için politika alanlarına taşma zamanı çoktan gelmişti. Nitekim zaman uytırmadan, usta bir politikacı ol-duğuna Antalya gezisiyle kanıla-dı...

Gelecek hafta: Semra Özal'ın Antalya çıkarması

Varşova Anlaşması ülkelerinin yeni barış girişimi

1990'a dek 1 milyon asker azaltalım

Varşova Anlaşması ülkeleri 1986 Uluslararası Barış Yılı'nda Budapeşte'de yapılan zirve toplantısında NATO ve tüm Avrupa ülkelerine yeni bir barış önerisi yaptılar. Buna göre sosyalist ülkeler 1990 yılına kadar toplam 1 milyon askerin azaltılmasını teklif ediyor. Bu öneri kabul edilirse önümüzdeki 1-2 yıl içinde asker sayısı yaklaşık olarak 100-150 bin civarında azaltılacak ve 1990 yılına kadar ise her iki askersel blokun asker sayısı dörtte bir oranında, yani toplam

- Taktik muharebe silahlarında da azaltmaya gidilsin.
- Karşılıklı yerinde denetim olanağı sağlansın

yarımlar milyon azaltılacak.

Varşova Anlaşması ülkelerinin önerileri taktik hava kuvvetleri alanını da kapsıyor. Öneride Avrupa ülkelerinin ve Avrupa'da asker bulunduran ülkelerin taktik hava kuvvetlerini menzilli bin kilometreye varan muharebe fişoları alanında önemli bir azaltmaya gidil-

mesi isteniyor. Böylece ordu tugayları, birlik ve bölükleri tüm silah teçhizatıyla ve silahlarıyla birlikte ortadan kaldırılabilir. Varşova Anlaşması bu silahların yok edilmesinin ve bir kısım araçların ise sivil alanlarda kullanılmasını teklif ediyor.

Budapeşte'de dile getirilen bu öneriler Sovyetler Birliği ve diğer Varşova Anlaşması ülkelerinin bu önerileri Atlantik'ten Ural'lara dek tüm Avrupa'nın güvenliğini bir hale getirmesi anlamını taşıyor. Görüldüğü gibi sosyalist ülkeler Avrupa'daki orta menzilli ABD ve SSCB

füzelerinin sökülmesini, buna karşılık Fransa ve İngiltere'nin orta menzilli atom füzeleri sayısını yükseltmemesi ve ABD'nin başka ülkelere yeni füzeler yerleştirilmesini, Demokratik Almanya ve Çekoslovakya'daki Sovyet füzelerinin geri çekilmesini istiyorlar. Varşova Anlaşması ülkeleri diğer taraftan dünyadaki tüm kimyasal silahların (zehirli gaz silahlarının) topyekün ortadan kaldırılmasını, atom bombası denemelerinin yasaklanmasını ve uzayın silahlandırılmaması talep ediyorlar. Sosyalist ülkelerin bu istemleri en geniş politik çevreler tarafından selamlanıyor.

ABD ve NATO'nun Sovyetler'in şimdiye kadar tüm önerileri ya kendi "ulusal güvenliği" açısından reddetmesi, ya da bu tür silahsızlanmanın kontrol edilemeyeceğini veya atom silahlarının azaltılması durumunda Varşova Anlaşması ülkelerinin taktik silahı kuvvetleri alanında üstün geleceğini iddia etmesi ve benimsenmesi sonucunda gerçekleşemedi. Sosyalist ülkeler ise bu yeni önerileriyle bu soruna da bir yanıt getirmiş oldular.

Budapeşte önerilerinin önemli bir bölümünü silahsızlanmanın kontrolü konusu kapsıyor. Bu önerilere göre silahsızlanma sürekli olarak teknik araçlar, uluslararası yöntemler ve karşılıklı yerinde izleme biçiminde denetim altında tutulabilecek. ABD ve SSCB birbirlerini doğrudan ve kendi topraklarında denetleyebilecekler.

Budapeşte zirvesinde bu öneriler açıklanırken şu değerlendirmeye de yer veriliyor: "Dünyamız gelişmesinin bile bir döneme varmıştır ki, bu aşamada gübümüzün temel sorunlarının çözümünde kaçınılmaz tüm medeniyetin geleceğini tehlikeye sokmak anlamına gelir."

Güney Afrika'da genel direniş

Güney Afrika'da ırkçı Botha rejiminin karşıtları Soweto kırkının 10. yıldönümünde olan 16 Haziran'da tüm ülkede genel direniş eylemleri gerçekleştirildi. 10 yıl önce, tüm ülkede sıkıyönetim ilan edilmesi karşın halk direnişen getirdi. Özetle direniş eylemlerinde ve buralarda her en geniş şekilde uygulandı. İlk önce karşı mücadele veren 32 kuruluşu bünyesinde barındıran Birleşik Demokratik Cephe'nin (UDF) çağrısı üzerine Soweto'da düzenlenen gösterilere büyük katılım oldu.

Sansüre rağmen uluslararası kamuoyuna sıran haberlere göre hükümet Winnie Mandela'nın tüm sıkıyönetim süresince evinden çıkmasını yasakladı. Aralarında çok sayıda gazeteci ve Batı Avrupa ve ABD uyruklular da olmak üzere yüzlerce insan tutuklandı. Kaptandı polis ve ordu kuvvetleri gösteri yapan sivilhara saldırdı. Ülkede süren direnişlerde şu ana kadar katliamlar eylemlerin yığılması olmasından dolayı onle-

bildi. Birleşmiş Milletler Güvenlik

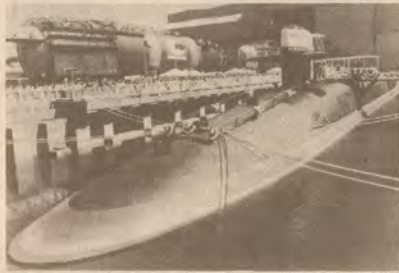

İrkçi rejim siyah derli çocukları bile öldürüyor, tutukluyor.

Konseyi son toplantısında ABD, Federal Almanya gibi ülkelerin çekimser oyu kullanmasını karşın cezi çölünü Güney Afrika'daki Botha rejimini kınadı ve derhal

sıkıyönetimi kaldırmasını, terörün son vermesini istedi.

Bildirildiği gibi 10 yıl önce Soweto'da birleştiren genç Afrika, eğitim sistemini ve insanlık onurunu yitirmeyen yaşam koşullarını protesto için gösteri yapıyorlar. İrkçi rejimin polisinin ateş açtığı ve kanlı bir şekilde bastırdığı gösteride yüzlerce genç ve çocuk yaralanmış, 35 kadın ölmüştü. Ancak kanlı kırım unutulmadı. Olayın ardından protesto gösterileri bir yıl sürdü ve Soweto direnişi ırkçı rejime karşı mücadelelerin bir sembolü oldu. Güney Afrika'da ırkçı rejime karşı direnişin genişlediği ve yaygınlaştığı günümüzde koşullarında Pretoria yönetimi, Soweto'ya ilişkin toplantılar yasaklamak amacıyla, bir bildirge yayınladı. Ayrıca, yapılacak toplantılara katılanların 180 gün mahkemece çıkarılmaları sıkıyönetimle cezalandırıldı. Polis, gerekli gördüğü takdirde, herhangi bir yerde olağanüstü hal ilan etme yetkisi verildi. Botha, bir taraftan ilan ettiği bu yasalarla gösterileri engellemeye çalışırken, diğer taraftan da sivilhann yerleşim bölgelerine çeşitli provokasyonlara girişiyor, olağanüstü bir terör sürdürüyor.

Federal Almanya parlamentosu SALT 2'ye uyulmasını istiyor

Federal parlamento 5 Haziran 1986 günkü birleşiminde hükümet partilerinin sunduğu bir karar tasarıını onaylayarak, SALT 2 anlaşmasına uyulmasını istedi. Kararı alınmasından önceki tartışmada muhalefet partilerinin temsilcileri ABD'yi SALT 2 anlaşmasını yitirmek istemesinden ötürü sert bir dille kınadılar ve böylece bir adım silahlanmayı her türlü kontrolün kaçarcasına ve artıracasına dile getirdiler. Hükümet partileri ise dikkatli bir dille bile ABD'nin bu kararını benimsediklerini olağanüstü bir açıklıkla ifade ettiler.

SPD'nin onaya sunduğu sert içerikli karar tasarısı hükümet partilerinin oylarıyla reddedilirken Hristiyan ve Sosyal Birlik partilerinin ve liberalerlerin ortak önerisi kabul edildi. Bu kararda diğer bu adım alırsın, yeni silahlanmanın kontrolüne yönelik anlaşmaların zorlaşacağı kaygısı dile getiriliyor ve ABD yoluyla yoldan eleştiriliyor. Federal parlamentonun bu karar Reagan'ın en yakın başlağı Federal Almanya hükümeti tarafından bile tümüyle onaylanmadığını kanıtlandı.

Limni ve Yunan komünistleri

9 Haziran tarihli Tercüman gazetesinin Atina kaynaklı bir haberi Yunanistan Komünist Partisi'nin yayın organı Rizospastis'ten aldığı yapılarak Yunan komünistlerinin Papandreou'nun Limni politikasını benimsemedikleri bildiriliyor.

Rizospastis, Papandreou'nun ABD ve NATO'ya "Limni sizin meselenizdir" diyerek çağrı yapmasının aslında "Yunanistan sizindir" anlamına geldiğini vurguluyor ve bu yöllü Ankara'ya karşı bir bakan elde edilemeyeceği gibi Yunanistan'ın nefes alamayacağı kadar ABD'nin saldırgan stratejisiyle başlanmaktan başka bir sonuç veremeyeceğini belirtiyor.

"Yurda dön" çağrısı ve "vatandaşlığı kaybettirme" işlemleri

Demir ÖZLÜ/Avukat

Son yıllarda, siyasal nedenlerle, yurt dışında fikirlerini açıklayan yurttaşlarımız "yurda dön" çağrısı yapıldığı ve dönmekle ilgili takdirde "görünüşte" Türk vatandaşlığını kaybettilerinin bildirilmesi gibi olaylara sık rastlanmaktadır. Acaba bu uygulamalar hukuksal mıdır? Yani geçerliliği var mıdır? Bu yazıda, bu konuyu inceleyeceğiz.

Türkiye'de, vatandaşlıkla ilgili hükümler düzenleyen 403 sayılı ve 11.2.1964 tarihli "Türk Vatandaşlığı Kanunu" yürürlüğe ve vatandaşlığın kazanılması, kaybettiği gibi korunulmuş kanun-belli bir şekilde düzenlenmektedir. 12 Eylül rejimi, 13 Şubat 1981'de, bu kanunu, bir ek kanunla değiştirmiş, eski kanuna bazı fıkralar eklemiştir.

Türk vatandaşlığı hukukunda, 1981 yılında yapılan bu değişiklik, kanunu, biraz katıksız hale getirmişse de, esas yapısını bozamaz. Çünkü, "vatandaşlık hukuku" elinden, bütün devletler, bir dizi uluslararası hukuk kurallarıyla bağlanmış ve en başta da Birleşmiş Milletler Öngörü, bu hukuku "keyfi" hale getirmesini kabul etmemektedir. (*)

Şimdi, okuyucularımızın bu konuda, ayrıntılı hukuksal bilgi edinmeleri için, konuya baştan başlayalım ve 1964 tarihli, 403 sayılı "Türk Vatandaşlığı Kanunu" nu ele alalım:

—Türk Vatandaşlığı Kanunu'na göre, bir insanın Türk vatandaşlığından uzaklaşması iki ana katego-riye ayrılmıştır: 1. Vatandaşlığı kaybetme (madde: 25) 2. Vatandaşlıktan çıkılma (madde 26).

Her iki durumda da, sonuçta Bakanlar Kurulu karar verir. Yani işlem, bir idari işlemdir.

İ-Türk vatandaşlığını kaybettirme: Türk vatandaşlığı, 403 sayılı kanuna göre şu hallerde kaybedilir:

— Vatandaşlıktan çıkma izni alınmaksızın, kişi kendi isteğiyle yabancı bir devletin vatandaşlığına geçmişse,

— Kişi, yabancı bir devletin, Türkiye'

makam, askere sevk sırasında yurt dışına kaçıp askerlik görevine dönmek, askerlikten izin, tedavi, hava değişikliği sırasında yurt dışına kaçıp gelmemek...) gibi.

Kanundaki sisteme göre, doğuştan Türk vatandaşları olanlar, yani doğul (asli) ya tandoşlar, asla "vatandaşlıktan çıkarılmazlar", sadece yukarıda saydığım hallerde onlara "vatandaşlık kaybettirilir". Vatandaşlığı yitirme tehlikesinin, kendilerine konsolosluklara bildirilmesi ve durumun düzeltilmesi için 3 ay zaman verilmesi gereklidir. (Sıkıyönetim halinde 1 ay). Durum düzeltilmemişse, örneğin düşman devletlerin resmi görevinde çalışmaktan çekinilmemişse, vatandaşlığı kaybettirmeye karar verecek olan gene hükümettir. Burada hükümet açısından "takdir yetkisi" vardır. Askerlikle ilgili hallerde, Milli Savunma Bakanlığı'nın teklifi yetkilidir.

İl-Türk Vatandaşlığından Çıkılma: Türk vatandaşlık hukukuna göre, ancak askerden vatansız ya da başka bir devletin vatandaşlığına geçmesi, bir dizi uluslararası hukuk kurallarıyla bağlanmış ve en başta da Birleşmiş Milletler Öngörü, bu hukuku "keyfi" hale getirmesini kabul etmemektedir. (*)

Vatandaşlıktan çıkarılacak olan, -bu haka sonradan kazanmış kimsenin- vatandaşıktan çıkarılması için, yurt dışında bulunması ve T.C.'nin "ic ve dış güvenliği aleyhine faaliyetler" bulunmuş olması gerekir. T.C.'nin "ic ve dış güvenliği aleyhine faaliyetler" diye yasadışı "casusluk" suçunun tanfiden başka bir şey değildir.

Bu işlem, doğuştan Türk vatandaşlığına karşı yordumdur.

İşte Türkiye'de vatandaşlık hukuku, esas olarak bu kurallara çevrilmiş oluyor. 12 Eylül rejimi, bütün hukuka olduğu gibi, vatandaşlık hukukuna da te-cavüzde girişti ve Şubat 1981'de yasasını açıklığı kararları, bazı fıkralar ekledi. Fakat bu alanda, her devlet gibi uluslararası kurallara, özellikle de Avrupa Konseyi'nin temel belgesi olan İnsan Hakları Avrupa Anlaşması ile "bağı" olduğu için bunu pek açık olarak yapmadı, kendi vatandaşlarını, dış dünya ve hukuka kar-

saydığı şekilde iktisadi ve mal güvenliği aleyhinde faaliyetler bulunduran (aleyhlerine kamu davası açılmasına ve ceza kovuşturması yapılmasına olanak yoksa) durumu yapılarak... Türk vatandaşlığı kaybettirilebilir."

12. Eylül rejiminin 1981 yılında yaptığı değişikliklerde de tarifi edilen suç, gene T.C. Kanunu'nun 133. maddesinde yer alan "casusluk" suçudur. Türkiye Cumhuriyeti'nin ic ve dış güvenliği aleyhine faaliyetlerde bulunmuş olmak "casusluk" suçundan başkası değildir. Yani bu işlem, ancak bu suç işlemiş olanlara uygulanabilir. Açıkça, Türkiye'de 141, 142, 146, 168... gibi ceza yasa-maddelerinden kovuşturmaya uğramış olanlara uygulanmaz. Onlara uygulanmaya-çağı gibi, "Cumhurbaşkanına, Meclis'e... vb. hakaret" (madde: 159) ve "Devletin harikete İtibarına zedeleme" (madde: 140) gibi "suçları" işlemiş olanlara da uygulanmaz. Türk devletinin ve idaresinin yaptığı hilenin ilk orada olduğu yer burasıdır. Yani, kanunla başka bir suç tarif edilmekte, -vatandaşlığı kaybettirilecek olanlara çağrı: "T.C.'nin ic ve dış güvenliği aleyhinde bulunmalar" diye yapılmakta- ama aslında onun 159 ya da 140. maddelerine suçlanmı olmaktadır.

Yukarıda 141, 142, 159 ve 140. maddelerden söz ederken, bu maddelerdeki "suçları" terimini, garantari işle aldım. Şu bakımdan: Bunlar ancak faşist rejimlerin yasalandığı bulunan suçlardır da ondan. Bize de Mussolini İtalyan'dan ithal edilmislerdir. Özellikle 140. maddede, dışardan gelecek her çeşit eleştiriyi yasaklayan "Devletin harici itibarına zedeleme" ile ilgili ceza maddesini, özellikle Mussolini, kendi eliyle yazmıştır. Demek ki, özellikle, bu tür "suçlar" yoktur. Demokratik ülkelerde vatandaşlar, ülkelerinin içinde de, dışında da yönetimini istedikleri gibi eleştirebilirler. İşte Mussolini, böylece her peşit eleştiriyi önyerek kahlı 2. Dünya Savaşına. Kendi sonunu da bu anlayışla hazırladı.

Özetlersek 12 Eylül rejimi, eski kanunda sadece sonradan Türk vatandaşlığına kazanmış olanlar için varolan "T.C. ic ve dış güvenliği aleyhine faaliyetler" bul-

tutturur. ("")

Bunu da açıkça söylemeye için, kanunla yapamadığı işi bir yönetmelik (Resmî Gazete: 21 Mart 1981; ve bir Adalet Bakanlığı genelgesi (tarih: 5.6.1981, sayı: 18/84) yapıpma çalışıyor.

Bu yönetmelik ve genelge, gerçekten birer hukuksal sefalet belgesidirler. Ceydet Mentek imzalı genelge, yurt dışında fikirlerini açıklayan, hükümeti, iktidarı, asker rejimi eleştiren vatandaşların vatandaşlık haklarını kaybettirmelerini "sahin savunmasını tesbitine ve devamı sonulandırılmasına olanak bulundurma mahkemonin karar verme-i" deyandıyor. Yani, gıyabında açılmış bir davada, sanığın kendi lehine olan savunma hakkını kullanmaması, onun "vatandaşlığı kaybetmesi" gibi en ağır bir cezaya cezalandırılmasına neden yapıyor.

Bu işlemlerde ortaya çıkan ikinci gü-lünç "hile" budur ve gerçekten her hukukçu gülmeyecek düzeydedir.

Bu işlemler iç hukuk açısından da, uluslararası hukuk açısından da bütünüyle geçerlidir. Ama ne var ki, dove açıkça tutuklanma kararını verildiği için hıllı bir yurda dönmeme durumu yaratmaktadır. Askerliğini yapamayan önlümlere göçmen Türkiye'ye gencin vatandaşlığı belgelerini de, elbette, insanlarını ek kaplaması esir etmiş bir devletin çözümlemesi gereken bir sorundur.

Türkiye hükümetlerinin, vatandaşlığını kaybettirildiğini öne sürdüğü insanları, hükümet aleyhine açsakan bütün yazım hakları doğmaktadır. Buraya sonra da eklemeyim ki, Yunan cuntası, tıpkısı bir işlemi, açık açık anayasasına hüküm koyarak yaptırmış. Vatandaşlıktan çıkınmdı iddia ettiği insanlar, cuntanın devril-

DEMİR ÖZLÜ KİMDİR?

İstanbul Hukuk Fakültesi mezunu olan Demir Özlü, edebiyat çalışmaları 1950'lerde başladı. Yazarın şirirle başlayan uğraşısı daha sonra öykü çalışmalarıyla sürdü.

12 Eylül öncesinde yurtdışına çıkan ve darbeden sonraki yıllarda İsveç'e yerleşen Demir Özlü'nün 1983 yılında yazdığı, Türkiye'deki rejimi eleştiren yazılarından dolayı hakkında dava açıldı. Ardından yaza Selimye'ye tutuklanmak üzere "yurda dön" çağrısı yapıldı.

Askerliğini Mu'la "sakınca" er olarak yapan Demir Özlü "vatandaşlıktan alınmak" la tehdit ediliyor.

mesinden sonra yurda döndüklerinde büyük tazminatlar alırdı.

Ek: Bu konuda, asker rejimi, Avrupa'daki vatandaşların arasına terör estirmeye başlamış olduğu için, şu yasal bilginle de okuyalım. Kayıtların ve çıkarımların şahsıdır. İlgilinin iş ve çukuklarına tesir etmez (Vatandaşlık Kanunu, m.34). Yurda dönmek hakkında iddia makamlarına ne karar verilmiş olurda olsun bu kararlar aleyhine idare Mahkemeleri'ne başvurulabilir (m.40). Bakanlar Kurulu, ya da yeni bir hükümet, bu kararları her zaman değiştirebilir. Kanuna göre alınan kararlarda maddi bir hata bulunduğuy sonradan anlaşılabilir, bu karar verilen makam düzeltme veya değiştirme karar

alabilir (m.44). Vatandaşlığı kaybedenler, yeniden, her zaman, vatandaşlığı alabilirler (m.8)

Bu hukuksal bilgileri sade vatandaşlarımız için aktarıyoruz. Türkiye'de asker rejiminin 1970'lerden başlayarak yarattığı yeni "kontrollü hukuku" ile 1936 yılı Mussolini İtalyan'dan alınan ve 1982 "Anayasası" metniyle, "Anayasa" maddesi haline yükseltilen hukuk değişikliği ve onun yerini "cağdaş insanlık hukuku" almaktadır. Türkiye'de kimsenin hakata kavuşmayacağı da pek açıktır.

(*) Vatandaşlığı hakkı ile ilgili uluslararası hukuk belgelerini: İnsan Hakları Evrensel Bildirisi, Meder ve Siyasal Hakları İlgili Uluslararası

Anlaşma, İrkaslı ayrımcılığın bütün biçimlerinin tasfiyesi hakkında uluslar arası anlaşma, İnsan Hakları Avrupa Anlaşması ile özellikle onun 5. protokolü.

(**) Birçok kişinin aklına Nazim Hikmet'in ve Zekeriya Sertel'in durumları gelmektedir. 12 yıl haksız olarak hapisle yatırılan Nazim 1950'de serbest kalınca askere almak istedi. O da, yurt dışına gidecek, askerliğini yapmadığı için vatandaşlığını kaybettirdi. Zekeriya Sertel ise, askerliğini yapmış olduğu için hiçbir zaman Türk vatandaşlığına kaybetmedi. Kandırmı, bir defa S. Demirel döneminde, polis zorunlu Yeşilköy'den çevirdiler.

tomurcuk
postası

Yarışmamız
sonuçlandı

Sevgili çocuklar
Bundan bir süre önce To-

– Vatandaşlardan çıkma izni almaksızın, kişi kendi isteğiyle yabancı bir devletin vatandaşlığına geçmiştir.

– Kişi, yabancı bir devletin, Türkiye'nin menfaatleriyle bağdaşmayan bir hizmetinde bulunursa, bulunmakta ise,

– Türkiye ile savaş halinde bulunan bir devletin hizmetinde Türk hükümetinden izin almaksızın çalışmakta ise,

– Askerlikle ilgili sebeplerle (muazafahat askeri görevini yapmama, savaş halinde askere çağırılma vs) çarjına katılmaması,

bu abula, her devlet gibi uluslararası kurallarda, özellikle de Avrupa Konseyi'nin temel belgesi olan İnsan Hakları Avrupa Antlaşması ile "bağı" olduğu için bunu pek açık olarak yapamadı, kendi vatandaşla, dış dünyaya ve hukuka karşı hile yoluyla başvurdu.

Bu hilelin nasıl yapıldığını birazdan göreceğiz. Ama önden Şubat 1981 değişikliğinin konumunu ilgilendiren bilimsel bir gözden geçirmeli:

– Şeyt bir fıkrı okludu:

"Yurt dışı bulmuş da, T.C.'nin iç ve dış güvenliği ile, kanunun suç

Yarışmamız sonuçlandı

Sevgili çocuklar
Bundan bir süre önce Tomurcuk Postası'nda küçük bir yarışma açmış ve 1 Haziranda sonuçlandıracağımızı söylemiştik. Ne yazık ki yarışmaya katılım az oldu. Biz elimize geçen mektupları okuduk. Yarışmaya Danimarka'dan katılan SAVAŞ COŞKUN, Yunanistan'dan katılan ÖZGÜR BERİVAN ve Nürnberg'den katılan ERKİN KANTAR'ın yazdıklarını beğendik. Her üç arkadaşınızın ödülleri adreslerine yoluyla yarışmaya katılan tüm arkadaşlarınıza teşekkür ediyoruz. Hepsinize başarılar dileriz.

Not: Özgür Berivan adresini Yunan alfabesiyle, el yazısıyla yazdığından okuyamadık. Kendisinin bize hem adresini yazmasını rica ediyoruz. Armağanını gönderemedik bu nedenle.

Bir küçükük şakacak

Bu sevimli kız yıkayıp, temizlediği kedicikleri çok sevirler belli ki... Ama siz sakın kedilerinizi temizledikten sonra mandallara ipe asmayın olur mu?

Bir fıkramız var!

İngiltere'den İlknur GİR-GİN sizin için bir fıkrı yollamış. Yayınıyoruz:

Adamın birinin karnı acıkmış. Yiyecek dolabına bakmış. Birşey bulamamış. Çıkış, parka gitmiş. Gazete okuyan bir adamın yanına oturmuş. Adamın yanında bir sandviç duruyormuş. Sormadın almış yemiş. Ertesi gün tekrar o parka gitmiş. Adam yine gazete okuyormuş. Yanında yine bir sandviç varmış. Bizimki yine sandviçi alıp ağzı

BİR YARMAK KÖM. BU YARMAK ÇİĞEME'NE NANGİ YOLDAN GÖTÜREBİLİRİM?

Tomurcuk Postası

Ata'nın ruhuyla söyleşi

Atatürk'ün ruhuyla konuşuktan sonra 3 kitap yazan, yazdığı kitapları Milli Eğitim Bakanlığınca öğrencilere "Kaynak" olarak gösterilen, 12 Eylül'ün geleceğini daha önceden, bizzat Atatürk'ün ağzından duyan, yazdıklarında ötürü Atatürk'ün teşekkülünü kazanan kadın yazır Necla Çarpan'ın yardımına bizzat Atatürk ile bir söyleşi yaptık. Frekarlar ayardılar, bağlantı kuruldu ve önce bayan Çarpan'a sorduk.

– Necla hanım, Atatürk'le konuştuğunuz gerçekten doğru mu?

– Zora düşen, millîti uyutmak için ona sarılan, azıllıklıni birleştirmek için, Rea'lı alet edenlerin aksine ben gerçekten onunla konuşum.

– Pekli sorun bakılan Atatürk'ün haline ne diyorsunuz?

– Ne diyerek, bu bunun için ulusal Kurultay Savaş verdik, ülkenin başlangıcına girdik, emperyalizmi bunlar için mi ölkem-

den atık diye dönünüp duruyor.

– Atatürk'e göre ölkemizi kimler yönetiyor?

– Ekonomimizi IMF, Dünya Bankası ve onları Türkiye'deki haciz memuru Özal ve askeriyemiz de NATO diyor.

– Evren "Anayasayı ben kimseye deldirtmem" dedi. Bu konu da Atatürk'ün görüşü nedir?

– "Doğru" diyor, kalbura delik gerekmezmiş.

– Reazan hakkında görüşleri nedir?

– O hayvan türünü tanımlıyor-muş.

– Evren olsun, Özal olsun Türkiye'de demokrasi olduğunu, ekonominin düzleştiğini söyledi. Atatürkün görüşleri nedir?

– Yalancının diyor.

– Atatürk'e göre memleketin efendisi köylüdür, şimdi kim acaba?

– Memleket kalmadı ama, efendiler duruyor, diyor. Efendilerin kim olduklarını Evren'e, Özal'a sorun, onlar efendilerini tanırlar diyor.

– Özal'ın kurduğu "Fakir Fuka na Fonuna" ne diyor acaba?

– Bir avuç insanın düştük, 50 milyon nüfusu bu fonla nasıl geçindirerek bu yalancı heni diyor.

– 35 metre kare ev, 12 milyona ucuz diyen İskan Bakan Sefa Gıray hakkında ne düşünüyorsunuz?

– Ne mi düşünüyorsunuz? Bakara bir "iyilik".

– Avrupa'nın en modern genel-evi İstanbul'a yapılacaktır. Buna ne der acaba?

– (Sessizlik)

– Ne diyor merak ettik?

– Vallahi söyleyemem, ayıp olur, terbiyeme yakışmaz.

– Türkiye'de işkenceler hakkında görüşleri nedir?

– "İşkence var, işkence var" diye diye işkencecilere işkence edenlere çok kızıyor.

– Milliyetçi Çalışma Partisi Başkanı Ali Koç "Partimizin manevi lideri Atatürk'tür" diyor. Atatürk buna ne der acaba?

– (Kısa bir sessizlik). Aman çok kızdı, sakın üstüne varymayın. Atatürk, "Bana herşey diyebilirler ama, faşist diyemezler" diyor.

– Bayan Çarpan bu söyleşi için yardımlarınıza teşekkür ederiz.

Hamburg'dan bir okuyucu

EMEREDERSİNİZ BİRGENERALIM.

İŞLETME LAN ACEMI ÇOCUĞU!

Türkiye Postası Yazı Kurulu üyelerinden Dilruba Yenlen Yaşar Miraç'la görüşti

Trabzonlu Delikanlıyla söyleşi

Türkiye Postası: Üç yıldır yaşamınızı Federal Almanya'da sürdürüyorsunuz. Buradaki yaşamınızı ve çalışmalarınızı ile ilgili bilgi verir misiniz?

Yaşar Miraç: Almanya'da bulunduğum bu üç yıl çeşitli nedenlerle kesintilere uğradı. Bu nedenle bu yılları istediğim gibi değerlendiremedim diyebilirim. Fakat özel yaşamımda önemli değişiklikler oldu. Burada evlendim ve iki çocuk babasıyım. Tabii bunlar da insan yaşamında çok önemli değerler. Bu arada göçümlüğümü Türkiye'de iken yazdığım şiirlerimi iki yeni kitapta toplayıp yayınladım. Bunun dışında Trabzonlu Delikanlı kitabının ikinci baskısını da Almanya'da yayınladım. Ayrıca bu zaman içinde Almanya'nın çeşitli kentlerinde, Hollanda, Fransa, İsveç ve Danimarka gibi çeşitli ülkelere şiir okumalarında, kültür gecelerinde bulundum.

Türkiye Postası: Son kitaplarınızda şiirlerinizin konu, duyu ve biçim yönünden ne gibi özelliklerini bulunduğunu anlatır mısınız?

Yaşar Miraç: İsterseniz önce Türkiye'de yayınladığım son kitaptan başlayayım. Böylece konu yönünden bütünleyici bir sıra izlemiş oluruz. Bu kitapım Trabzon'dan Çıktım Yola adıyla 1981 yılında yayımlandı. Kitaptaki şiirlerim gurbette ilgili konuları, duyguları işliyordu. Fakat bu daha çok bir iç gurbetti. Bu kitapta yurt dışı gurbetle ilgili iki şiirim vardı. Diğer iki kitabımı burada geçen yılın nisan ayında arkadaşlarımla kurduğumuz "Yeni Türkü Şiirini ve Şarkısını Geliştirme Derneği"nin yayını olarak yayınladık. Bu kitaplarla birlikte Atal Behramoğlu'nun da Mustafa Suphi Destanı'nın ikinci baskısı ve Türkiye Üçgün Yurdu'm'un ve Kızma Mekupları'nın ilk baskıları aynı dönemde yayını

yordu. Bu şiir o sıradaki bir gözlemden ortaya çıktı. Yine "Baş Yürüyüşü" adlı şiirim 1983'te Bonn'da yapılan büyük barış yürüyüşündeki duygu ve gözlemlerim sonucu oluştu. O gün sisler içinde bir köprüyü geçmiştik, bu benim için o şiire bir başlangıç imgesi oldu.

Türkiye Postası: Bu şiirler "İstanbul Bir Kırmızı Gül" kitabınızda yer aldı. Bize biraz da diğer yeni kitabınızdan "Yurdumun İçleri"nden söz eder misiniz?

Yaşar Miraç: Bu kitaptaki şiirlerin birisi dışında hepsi son yedi yıl boyunca yazılmıştır. O tek şiiri yanılmıyorsam 1975-76 yıllarında yazdım. 1977 yılında Vatan gazetesinin düzenlediği "Özgürlük" konulu yarışmaya gönderdiğim üç şiirden biriydi bu şiir. Daha sonra 1978'de onu Türkiye'de derişendine yayınladım. Adı "Yurdum Eyle Ayça Perçem" dir bu şiirim. Bu şiirden böyle ayrıntılı söz etmemin nedeni var. Bu şiiri yazdığım daha çok yurt, yurtsverlik, ozanlık konularında bir kitap gözümde canlanmıştı. Yazım bunun için zorlama bir acelecilik göstermem gerekiyordu. Sonunda kitap geçen yıl yayımlandı.

Türkiye Postası: Şiirleriniz hep böyle uzun zaman içinde mi kitaplaşıyor?

Yaşar Miraç: Yayınlama yönünden uzun zaman beklediğim

sında daha soğukkanlı olabilemeyi sağlaması bu durumun. Çünkü insan yeni yazdığı ve hemen yayınladığı şiirinin yerilmesi ya da övülmesi konusunda o şiirin heyecanı üzerindeyken doğru bir tavır takınmayabilir. Övgü karşısında şımanıklığı, aşırı kendini beğenmeye, yergi karşısında umutsuzluğa ya da anlamsız bir kızgınlığa düşebilir. Bu her ozan için geçerli olabilir.

Türkiye Postası: Sizin için çok yazan çok yayınlayan bir ozan denebilir mi?

Yaşar Miraç: Simdi. Kitapların yayınladıkları yıllara bakalarsak (1979-1985) yedi yolda 9 şiir kitabı yayınladım, bu yıl sonuna değin üç yeni kitabım daha yayınlanmış olacak. Yani sekiz yolda oniki kitap. Görünüşe bakarsak çok yazan çok yayınlayan bir ozan olarak değerlendirilebilir. Yalnız gerçek tam böyle değil. Çok yazdığımı söyleyebilirim, yalnız şüre ayırdığım zaman öyle çok ve akıma gelip de yazıyıp da yazmadığım şiirlerin sayısı da öyle çok ki. O kadar zamana ve elenen, yazılmayan şiir sayısına göre yazdıkları çok denemez. Yeni yazdığım şiir sayısına göre yayınladığım şiir sayısı her zaman üçte, dörtte bir oranında kalırdır. Yani kesinlikle yazdığım göre çok yayınlayan bir ozan denemez bana. Bu bir yazma yaratma yoğunluğu sorundur. Başkalarına göre daha çok yayınlıyor düşünmem benim şiirle il-

nelemede çalışmasında bulundum. Bu yılların Haşmet Zeybek'in İrgat ve Düşün ya da Davul oyunlarıyla, ikincisi seyirci karşısına çıkabilirdi. Karadeniz kent ve kasabalarında otuzu aşkın gös; terimde bulundum. Şu anda Trabzonlu Delikanlı'daki şiirlerden oluşacak bir müzikal oyun çalışması içindeyim. İlde oyun türünden denemelerim olacak. 1979'da "Kemençemin Türküsü" adlı kısa film senaryosu yazmıştım. Kültür Bakanlığı yarışmasında 1. ödülü aldı fakat daha sonra hükümet değişikliği olunca çekimi ve yapımı gerçekleştirmedi. Sinema alanında önmüzdeki yıllarda yeni çalışmalarım olacak. 1976-79 yıllarında yazılmış dört msa denemem oldu. Bunlardan birini bu yıl sonuna değin Hollanda'da Hollandaca yayınlıyacağım. Ayrıca bu masah ve diğerlerini Türkiye'de yayınlamaya hazırlanıyorum. Yine üç yaza oraklı bugüne dek şiir üzerine yazdığım eleştiriler, incelemeler, denemeler yazımları topladığım "Şiirli İla" adlı kitabımı yayınlıyacağım. Müzik ve resimle de hep ilgilim oldu. Amatörler her iki sanat dalında da çalışmalarını var. Belki bir gün ilde resimlerimi sergilerim. Yalnız bu bir ozanın resimleri olmanın başka bir sav tasılamayacak demektir. Müzik konusunda giderek bir karara varmak üzereyim. Şimdiye dek nota bilmeden ağız mızıkasa, kemençe ve piyanoya tutum nedeniyle bu çalgılara çalıştım, bir tutku düzeyinde oyalandım. Bu arada kimi şiirlerimi kendi kendime müzik olarak yorumlamaya çalıştım. Gerçi yirmiyi aşkın şiirim çeşitli bestecilerle bestelendi çalınp söyleniyor. Fakat bende giderek öyle bir düşünce beliriyor ki benim kendi kendime şiirlerim için uygun bulduğum eşgillerin ayrı bir güzeleliği var. Bunların müziklerini temal olarak, çalmasını bendiğim müzikçilerle geliştirip

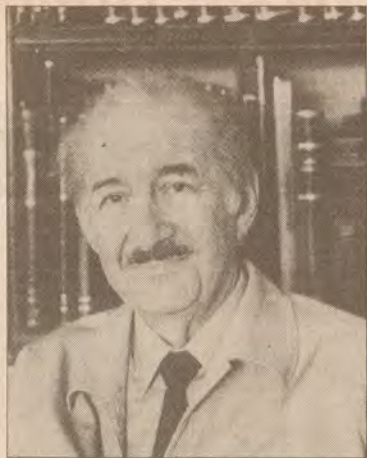

Foto: Nerkis Soylermazgözü

1966-70 yıllarında yere gazetelerde, 1975'den sonra da belli başlı edebiyat dergilerinde şiirleri yayınlamaya başlayan Yaşar Miraç 1977'de Vatan Gazetesi'nin düzenlediği yarışmada "Özgürlük" adlı şiiriyle ikinci, 1979'da "Kemençemin Türküsü" adlı senaryosuyla Kültür Bakanlığı Kısa Film Yarışması'nda 1. ödülü aldı. 1980'de "Trabzonlu Delikanlı" ve Türk Dil Kurumu Ödülü'nü, 1983'de "Dilsiz Sevdalı" şiiri ile Abdi İpekçi Barış ve Dostluk Ödülü'yle de birincilik kazandı.

Yeni Ninniler'den

İdani yavruçukların ninni
gökçe oğlum ayaz kızm ninni
balıcağın bebeciğin ninni

Salı sanatçı olara değil, onurlu bir aydın olarak da haklı bir saygınlığa kavuşmuş Haldun Taner'den ayrıldı. Aramızdan. Türk tiyatrosu ve hikayeciliğinin köşetaşlarından olan Haldun Taner'i saygıyla anıyor ve O'nu tanıyan bir tiyatrocumuz Mazlum Kiper'in kalemlinden yazıyoruz.

In Memoriam Mazlum KİPER

Haldun Taner göçmüştü dediler. Söyle bir içim burkulup baktım; çelebi, çelebi gülümse din bana "Yaa, Mazlumcuğum, göç olayı hani... Sen oraya göçtün, ben buraya." Milyonlarca mürekkep göç içinde değil miyiz zaten. Haldun hocca, ha o yana, ha bu yana... Yaşamın bir yanı göç, yer değiştirme, biçim değiştirme. Diğer yanı ise kalıcı olan diyorum ben, bilmem sen ne diyorsun? Çelebi, çelebi gülümsüyor... Bak, akımda kalan birkaç şey söyleyeyim sana. İki kez karşılaştığımız örneğin, Sen "Fazilet Eczahanesi" diye bir oyun yazmıştın. Ulvi Uraz usta oynamıştı, ben de büyümlemiştim. 1959/60 oyun dönemi olacak İstanbul Belediyesi Şehir Tiyatroları'nın. Anımsadım değil mi?... Beni değil, canım. Ben daha o zaman kasa pantolonu yeni bürüksün bir tiyatro hayranı. Sen ise kelli, felli bir yazar. Babam tanıştırmıştı. Üçüncü kez mi izlemiştim oyunu ne? O zaman da çelebi, çelebi gülümsemiştin. "Mazlum, ne olacak bakalım, tiyatroya bu denli ilgisini varsa?..."

Biliyordun, Haldun hocca, bal gibi, benim de tiyatroyla falan uğraşacağımı. Sonra karşına "Hüzar Çıkamaz" ile çıktın. Gerçekten huzursuz etti beni o oyun. Ne de doğurmuştu Raif Gürzap. Anımsadıkça gözyaşlarımla geri geliyor. Delikanlılık işte, vurt zır gözümlü yaşıyordun. Şimdi de anımsadıkça... Hay allah, neyse, ne güzel bir tip çizmişsin o oyunda. Onlardan daha var birde değil mi? Her şiir şekilde aldatılamayacak, kızdılamayacak, başkaldıramayacak tiyatroşiler.

Göç hep de iyi değil, Mazlum diyorsun. Ne yapayım, akımda buncası kaldı. Bir ara biz Pelit pasthanesine dağandımtık Bora Ayanoglu ile, Dram tiyatrosunun önünde vazeleştim, tadına doymaz kapı nöbetlerinden sonra. Seninle, ya sen oradan çıkarken salımlıydırdık, ya da sen de orada binici

SİZİN İÇİN GÖRDÜK, DUYDUK, OKUDUK

DEDİLER Kİ...

"Biz 12 Eylül öncesinde yaptığımız gönül seferberliğini şimdi de sürdürüyoruz." **Kapalı MHP Genel Başkanı Alpaşan Türkiye**

"İlla birşey icap ederse yaparız." **Diş politikada Turgut Özal**

"Radyasyon Avrupa'dan bize gelinceye kadar sağla sağla etkisini kaybetmiştir." **Sanayi ve Ticaret Bakanı Cahit Aral**

"Annemin vasiyeti var, bana silah işine girme, dedi. O yüz-den girmiyorum. Fakat silah sanayine girmemiz için çok baskı yapıyor. Bizim çocuklar (Holding yöneticileri ve ortaklar) bu işe evet derlense on-ların bileceği işti." **ENKA Holdingin sahibi Şank Tara**

"Amerikan konsoloslu mesajı-mı Reagan'a ileticeğine söz vermiştik. Ama Reagan şu gün-lerde Kaddafi ile uğraşıyor. İş-leri rahatlatınca beni kabul edeceğinden eminim." **Sinema sanatçısı Serpil Çakmaklı**

İşte aklıktan ölen Zehra'nın tüyler ürperten fotoğrafı

Türkiye'den iki çocuk portresi

Sağda resmini gördüğünüz Mükerrerem 3 yaşında. Ama bu yaşta iş gücü sahibi olmuş. Annesi İstanbul'un ünlü yankesicilerinden Hacı Hüseyinli Nuray. Mükerrerem annesiyle birlikte işe çıkıyor. Yolda, pazarda, markette teyzelerin, amcaların cebinden sessizce cüzdanlarını çekip annesine veriyor.

Yaştları, yeni yeni doğru dürüst konuşmayı, yürümeyi, koşmayı öğrenirken, parklarda, oyuncaklarıyla oynarken, o çocukluğunu yaşayamadan işlere koşulmuş. Mükerrerem çekirdekten yetişiyor mesleğinde. Yaşı ilerledikçe, mesleğin inceliklerini öğrenecek, ustalaşacak.

Soldaki resimde görülen Zehra Gülsiren 9 Ekim 1985 günü dünyaya gelmiş. Ancak minik Zehra 6 ay yaşayabildi. Ölüm raporunda, ölüm nedeni olarak "beslenme yetersizliği" yazıyor, yani "açlık". Gazeteler Türkiye'de ilk defa bu şekilde bir fotoğrafı yayınladı.

Türkiye'nin en küçük yankesicisi

İşte insan sağlığına biçilen değer:

Çocuklar doğar doğmaz anne babalarda bir telaşedir başlar. Cocuğun, kimisi ölüme dek götürten hastalıklara karşı korunması için birbiri ardına aşılar yapılır. Doğar doğmaz baslayıp okul yıllarında da devam eden aşılar konusu geçtiğimiz günlerde Türkiye'nin gündemindeydi.

Bu tartışmaya bizzat Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı Mehmet Aydın'ın imzasıyla Devlet Planlama Teşkilatı'na ve Hazine Müsteşarlığı'na gönderilen yazılar neden oldu. Bu yazılarda bakan, Türkiye'de aşıların eski teknolojiyle üretilmesi nedeniyle büyük sakıncaların ortaya çıktığına dikkat çekiyor. Şu anda 5 milyon çocuk için 6 milyon doz aşıya ihtiyaç olduğunu belirtiyordu.

Bakanlık müsteşarının açıklamasına göre, Türkiye'de tek üretim merkezi olan Hıfzısıhha Enstitüsü, 1927 teknolojisi ile aşı üretiliyormuş. Siz bu aşı-lardan hayır bekleyin artık.

"Eski üretim teknolojisi kullanılan aşılar çocukları doğuruyor" diyor Sağlık Bakanı uyardı.

ASILARA DİKKAT

Bir bilim adamı da ülkemizde özellikle yaz aylarında artan kuduz tehlikesine karşı üretilen kuduz aşısının çok ilkel metodlarla hazırlandığı için yeterince etkisini göstermediğini söyledi.

Türkiye'de 10,5 milyon dozda çocuk felci, 3 milyon dozda kızamık aşısına ihtiyaç duyulmasına rağmen, bunlar ülkede üretilmiyor, ithal ediliyor.

Olay basında böylesine geniş boyutlu tartışılmaya başlanınca sayın bakan işi nasıl toparlayacağını şaşırdı. "Türkiye'de aşı sorunu yoktur" dedi çıktı işin içinden. Gazeteciler kendisinin imzası bulunan yazıyı hatırlatarak sıkıştırdıklarında da, "Burada bir takım teknik hadiseler var. Bunları size oturup iki saat anlatmam

gerek. Üstelik anlamazsınız da" diyerek bir bakana yaraşır çok ciddi bir yanıt verdi.

Bakan, böylece işin içinden sıyrılmaya çalışıyor. Ama işin bir de başka acı yanı var. İthal de olsa, az da olsa, hatta bozuk da olsa bu aşılar büyük şehirlerde, bu merkezlerde yakın yerlerde oturan çocuklara nasip oluyor. Anadolu'nun ücra köşelerinde yaşayan nice çocuğun aşı diye bir olaydan haberi bile yok. Her yıl hastalıklarının teşhisi bile konmadık çocuklarımız ölüp gidiyor. İşte Evren-Özal cetesinin insan sağlığına biçtiği değer. "Övünülecek ülkedeyiz, bizi Avrupa örnek gösteriyor, mucize yarattık" diyorlar. Boşuna değil, çocuk ölümünde ön sıraları kimselerle kapırmıyoruz.

Hem suçlu hem güçlü

Evren yaz sıcaklarında Ankara'da oturamadı. Her zamanki gibi çok önemli "yurtiçi denetleme gezileri"ni Akdeniz kıyılarından sürdürüyor. Evren denetlemeleri sırasında Antalya'daki Alanya kalesine de çıkarak eskiden suçluların atıldığı 165 metre yükseklikten denize üç taş attı.

Denize taş atan Evren, bu denetleme gezileri sırasında vatandaşla, gazetecilerle de ırmağını attı. Antalya Parkı'nda kendisine "acı" diye bağırarak vatandaşla çok sinirlendi.

Ardından, "acı" diye vatandaşla giden konuşan ve

yapmayın. Ben hangi birine yardım edeyim? Bir o değil ki, böyle binlerce insan var" diyor Evren zaten bir bakışta

yana halkı açlığa-setalete, mahkum eden Evren şimdi de "acı" diye bağırarlara, bunları gazetelere yazarlara ki

"Ben kuaföre 50 bin lira verirken acaba az mı verdim, diye sılıyorum. Orta direk ayda 50 bin lira ile nasıl geçiyorum bir türlü aklımla almıyor. Sinema ve ses sanatçısı Güngör Bayrak.

"Bu asrın sonunda 70 milyon olacağız. Bir komünizm güçlenirken Türkiye'den korkuyor." Yunanistan'ın Başbakanı Turgut Özal'dan tehditler

"Ömründe milletvekili olmak aklından bile geçmeyen insanlar, bir sabah gözlerini açtılar, baktılar ki, sandıktan milletvekili olarak çıkmışlar." Besteci ve bağımsız milletvekili Rüştü Şardag

"Dün bu sütunda gördüğünüz değerlendirmeye de man-taksizdir. Ahna, o mantaksızlık içinde tutulurdu." Tercüman köşe yazarı Rauf Tamer

"Tramvaya binmiş gidenlerin rahatını düşünmek yerine, duraklarda bekleyenleri düşünmek zorundayız." Türkiye İşverenler Sendikası Konfede-rasyonu Başkanvekili Metin İplikçi

"Türkiye meseleleri benim meseledir." CSU Başkam ve Bavarya Başbakanı Josef Strauss

lere koşmuştu. Mukarrem çekirdekten yetişiyor mesleğini, mesleğini inceliklerini öğrenecek, ustalaşacak.

Soldaki resimde görülen Zehra Gülsen 9 Ekim 1985 günü dünyaya gelmiş. Ancak minik Zehra 6 ay yaşayabildi. Ölüm raporunda, ölüm nedeni olarak "beslenme yetersizliği" yazıyor, yani "açlık". Gazeteler Türkiye'de ilk ağıtlıktan ölen çocuk diye verdiler haberi. Aslında basına yansıyan ilk ölüm olayı bu. Ölüm raporunu yazan doktor, "küçük kızın ölüm nedenini anlamak için muayeneye gerek yoktu, proteinizmin bütün belirtileri vardı" diyor. Zehra doğduktan bir ay sonra annesinin sütü kesilmiş ve parasızlıktan 5 ay süyla pişirilmiş piriğin unu yemiş. Annesi "açlıktan ağlaya ağlaya öldü yavrum" diyor.

İşte günümüz Türkiye'sinden iki çocuk portresi. Fazla söze gerek var mı?

Halka verir talkımı...

Uğur Mumcu CIA tarafından yayınlanan "verilere" dayanarak TKP'nin üye sayısının "önemsiz" olduğunu saptamış, bu kadar küçük bir partinin üzerinde durmaya bile gerek olmadığını buyuruyor. Komünizm uzmanlarına akıl öğretmek bize düşmez ama yine de sormadan edemeyeceğiz: Madem TKP bu kadar önemsiz, neden sayın Mumcu kendi köşesinde bu partiyi bu kadar yer ayırıyor, katıldığı seminerlerde, panellerde TKP'nin ismini sürekli andırıyor mu acaba?

Okul yok ama roket var

ABD'de yayınlanan "New World Report" gazetesi bir araştırma enstitüsünün Amerika'da yaptığı araştırma sonuçlarını açıklıyor. Buna göre: ABD'de yetişen her üç insandan biri okuma yazma öğrenemeden yetişmekte. Ülkede 60 milyon insan okuma yazma bilmemekte. ABD'deki Afrikalıların yüzde 44'ü, Latin Amerikalıların yüzde 56'sı gazete okuyacak kadar bile okuma yazma bilmemektedir. "Gerçek" Amerikan vatandaşlarının yüzde 16'sı kelimenin tam anlamıyla okuma yazma bilmiyorlar.

Okula, eğitime ne gerek var. ABD'nin yeteri kadar oketi var ya!

Gel de intihar etme

Belçika'da yayınlanan "Soir" gazetesinin verdiği habere göre, FAC'de her yıl 100 bin fazla insan intihara teşebbüs etmekte, yaşamlarına kendi elleriyle son vermek istemektedirler.

Gazete "başarıyla sonuçlanan" her bir intihara teşebbüs olayına karşın, her yedi teşebbüsün başarısızlıkla sonuçlandığını yazmaktadır.

Gizli açık 4,5 milyon işsiz insan, yeni fakirlik ve her yıl yüzde 3 artan FAC silahlanma giderleri. Konu bu kadar vahset verici ve ciddi olunca, "Gel de intihar etme" diyecekleri geliyor insanın.

ncasını attı. Antalya Parkı'nda kendisine "açız" diye bağırın vatandaşla çok sinirlendi.

Ardından, "açız" diyen vatandaşla gidip konuşan ve haberi gazetesine geçen Cumhuriyet muhabirini yanına çağıran Evren onun da ifadesini aldı. Gazeteciye "Öyle açlık-yokluk edebiyatı

Rambo aramızda

İngiltere'de yayınlanan "Newsweek" dergisinin "Hayvanları Koruma Derneğini" kaynak göstererek verdiği habere göre "Rambo" filmi ülkede tam anlamıyla uygulanmakta.

Filmin kahramanı Rambo'dan esinlenen bazı gençler, kendi yaptıkları ok ve mızraklarla kedi, köpek ve benzeri hayvanları öldürüyorlarmış. İnsanlar üzerine atış "talimi" yapıldığı da sık

Bu da Türk rambo'su

sık rastlanan olaylardanmış. Çözülen diğer bir gerçeğe de, bu tür gençlerin çoğunun işsiz olduğu.

Hayvanlar üzerine okla mızrakla saldırı bu hayvanların başka bir hayvanı örnek aldıkları, "Reagan Rambo'yu Libya'da uyguladı, biz hayvanlara uygulamışız çok mu?" diye düşündükleri gün gibi aşikâr.

Canımız bir bardak viskide

FAC'de yayınlanan "Stern" dergisine göre, ABD'nin FAC'de bulunan atom roketleri üslerinin korunması tehlikede. Fakat bu tehlike dergiyeye göre dışarıdan değil, içeriden gelmekte. Derginin, Pentagon'un verdiği resmi bilgileri dayanarak yazdığına göre, 1984'de yapılan bir kontrolde 789 koruma görevlisi, görev başında sarhoş veya uyuşturucu madde etkisi altında oldukları tesbit edildiğinden işten çıkarılmışlar.

Dünyanın ve tüm insanlığın sonu demek olan bir savaşta kullanılacak atom roketlerinin güvenliğini bir bardak viskinin veya bir esrarlı sigaranın ucunda.

İşte insan haklarının "yılmaz savunucusu" ABD'nin insanlığa biçtiği değere an açık bir örnek.

